

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн тайлан

(Хараат бус аудиторын тайлангийн хамт)

Агуулга

	Хуудас
Банкны Мэдээлэл	1
Удирдлагын Хариуцлагын Мэдэгдэл	2
Хараат Бус Аудиторын Тайлан	3
Ашиг, Алдагдал болон Бусад Дэлгэрэнгүй Орлогын Тайлан	6
Санхүүгийн Байдлын Тайлан	7
Өмчийн Өөрчлөлтийн Тайлан	8
Мөнгөн Гүйлгээний Тайлан	9
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга	10

Тээвэр Хөгжлийн Банк ХХК

Банкны Мэдээлэл

Албан ёсны хаяг

Монгол Улс, Улаанбаатар хот,
Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо,
Олимпийн гудамж,
Шангри-Ла оффис, 15 дугаар давхар,
Тээвэр Хөгжлийн Банк ХХК

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх
хувьцаа эзэмшигчдийн мэдээлэл

П.Раднаабазар (60.88%)
Г.Минжин (8.81%)
Б.Батгэрэл (6.89%)
Б.Гантуяа (6.45%)
Б.Амаржаргал (4.80%)
Ө.Ганболд (4.78%)
Д. Оюунгэрэл (4.60%)
Инфраструкчер ХХК (2.79%)

Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл

П.Даваа
Р.Базармаа
Б.Энэрэлт
З.Мөнхзаяа
Б.Оюунцацрал

Гүйцэтгэх захирал
Дэд захирал, санхүү хариуцсан

Б.Эрдэнэбаяр
Ц.Болор

Хараат бус аудитор

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар-14240,
Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо,
Энхтайваны өргөн чөлөө 17,
Блю Скай цамхаг, 602 тоот

УДИРДЛАГЫН ХАРИУЦЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

Банкны удирдлага нь санхүүгийн тайланг бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Тээвэр Хөгжлийн Банк ХХК (цаашид “Банк” гэх)-ийн санхүүгийн тайлан нь Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагүү бэлтгэгдсэн болно. Банкны удирдлага 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дүүсгавар болсон тайлант жилийн санхүүгийн үр дүн болон мөнгөн гүйлгээг үнэн зөв илэрхийлж тайлагнасан болохыг баталгаажуулах үүрэгтэй.

Банкны удирдлага нь Банкны санхүүгийн тайланг тодруулга 2-оос 4-т дурдсан шаардлагуудад нийцсэнийг баталгаажуулах боломжийг бүрдүүлж, санхүүгийн байдлыг үндэслэлтэй, үнэн зөвөөр илэрхийлэх зөв зохистой нягтлан бодох бүртгэлийг хөтөлж бэлтгэсэн гэдгийг баталгаажуулах үүрэгтэй.

Мөн удирдлага нь Банкны эд хөрөнгийг хадгалан хамгаалах, аливаа залилан, зүй бүс үйлдлээс сэргийлэх, ийм үйлдэл гарвал илрүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Банкны удирдлага нь санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ тохиромжтой нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг сонгон, түүштайгаар даган мөрдөж, үндэслэлтэй, нягт нямбай тооцоолол, үнэлгээ хийн, холбогдох бүх нягтлан бодох бүртгэлийн стандартыг мөрдсөн гэж үзэж байна.

Банкны удирдлагаас Тээвэр Хөгжлийн Банк ХХК-ийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дүүсгавар болсон жилийн санхүүгийн тайланг зөвшөөрч батлав.

Б. Эрдэнэбаяр
Гүйцэтгэх захирал

Ц. Болор
Дэд захирал, санхүү хариуцсан

Монгол Улс,
Улаанбаатар хот

2022 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдөр

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол улс, Улаанбаатар-14240,
Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо,
Энхтайваны өргөн чөлөө 17,
Блю Скай Тауэр, 602 тоот

Утас : +976 7011 8101
Факс : +976 7011 8102
www.kpmg.com/mn

Хараат Бус Аудиторын Тайлан

Тээвэр Хөгжлийн Банк ХХК-ийн Хувьцаа эзэмшигчдэд:

Дүгнэлт

Бид Тээвэр Хөгжлийн Банк ХХК (цаашид “Банк” гэх)-ийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, мөн нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогуудын хураангуй болон тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайланд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр, Банкны санхүүгийн тайлангууд нь 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн санхүүгийн гүйцэтгэл болон мөнгөн гүйлгээг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (“СТОУС”)-ын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт (“АОУС”)-ын дагуу гүйцэтгэсэн. Уг стандартын дагуу хүлээх үүрэг хариуцлагыг энэхүү тайлангийн *Санхүүгийн тайлангийн аудитад аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага* хэсэгт харуулсан. Бид *Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (“НБЁЗОУСЗ”)*-ийн Мэргэжлийн Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Дүрэм болон санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой Монгол Улс дахь ёс зүйн зохих шаардлагуудын дагуу Банкнаас хараат бус байж, НБЁЗОУСЗ-ийн Ёс Зүйн Дүрэм болон эдгээр ёс зүйн шаардлагуудад нийцүүлэн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь аудитын дүгнэлт гаргах хангалттай, зохих үндэслэл болно гэдэгт бид итгэж байна.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэх нь

Санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 5-д дурдсанчлан, 2021 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдөр Банк нь Кредит Банк ХХК-ийн гаргасан энгийн хувьцаа болон саналын эрхийг 100% авсан.

Удирдлага болон засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг хариуцлага

Санхүүгийн тайланг СТОУС-ын дагуу үнэн зөв бэлтгэж, тайлагнах нь Банкны удирдлагын үүрэг хариуцлага юм. Залилан эсвэл алдааны улмаас материаллагаар буруу илэрхийлэгдээгүй санхүүгийн тайланг бэлтгэж, үнэн зөв толилуулахтай холбоотой удирдлагын шаардлагатай гэж тодорхойлсон дотоод хяналтууд нь мөн энэхүү хариуцлагад хамаарна.

Удирдлага болон засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг хариуцлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ удирдлагын зүгээс Банкны тасралтгүй үйл ажиллагаа эрхлэх чадамжийг үнэлэн, шаардлагатай гэж үзвэл тасралтгүй үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлуудыг санхүүгийн тайланд тодруулж, Банкны татан буулгах юм уу үйл ажиллагааг нь зогсоох эсвэл ингэхээс өөр бодит сонголт байхгүй байхаас бусад тохиолдолд нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй үйл ажиллагааны зарчимд суурилан санхүүгийн тайлангаа бэлтгэх үүргийг Банкны удирдлага хүлээнэ.

Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүд нь Банкны санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэг хүлээнэ.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага

Санхүүгийн тайлан нь залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй нотолгоог олж авах, бидний дүгнэлтийг агуулж буй аудиторын тайланг танилцуулах нь бидний зорилго юм. Ул үндэслэлтэй нотолгоо гэдэг нь өндөр түвшний баталгаажуулалт хэдий ч АОУС-ын дагуу гүйцэтгэсэн аудит нь бүхий л материаллаг буруу илэрхийллийг байнга илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм. Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох ба дангаараа эсвэл нэгдсэн дүнгээрээ уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах мэдээлэл хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөхөөр хүлээгдэж байвал материаллаг гэж үзнэ.

АОУС-ын дагуу аудитыг гүйцэтгэхдээ мэргэжлийн үнэлэмж, үнэлгээ хийх мөн мэргэжлийн үл итгэх үзлээр хандахыг аудитын ажлын явцад шаарддаг. Бид мөн:

- Санхүүгийн тайланд залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг тодорхойлж, түүнийг үнэлэн үг эрсдэлд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж, өөрсдийн дүгнэлтийн үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авдаг. Залилан нь хуйвалдаан, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу илэрхийлэх болон дотоод хяналтыг орхигдуулах зэрэг явдлуудыг агуулсан байдаг тул залилангаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдааны улмаас үүсэх буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс харьцангуй их байдаг.
- Банкны дотоод хяналтын үр ашигтай байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор бус харин тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулахын тулд аудитын ажилтай холбоотой дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Удирдлагын ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын зохистой байдал, нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын үндэслэл болон холбогдох тодруулгуудыг үнэлдэг.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага, үргэлжлэл

- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, мөн бид олж авсан нотолгоондоо тулгуурлан Банкны тасралтгүй үйл ажиллагаагаа эрхлэх чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал оршин байгаа эсэхийг тодорхойлдог. Материаллаг тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл бид аудиторын тайланд санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл энэхүү тодруулга нь хангалтгүй бол дүгнэлтээ хязгаарлах шаардлагатай болдог. Бид дүгнэлтээ аудиторын тайлан гаргах өдөр хүртэл олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал, эсвэл нөхцөл байдал нь Банк тасралтгүй байх зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах боломжгүй болгоход хүргэж болно.
- Санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц болон агуулгыг тодруулгуудын хамт үнэлж, санхүүгийн тайлан нь холбогдох ажил гүйлгээнүүд болон үйл явдлуудыг үнэн зөв илэрхийлсэн эсэхийг тодорхойлдог.

Бид бусад асуудлуудын дундаас аудитын ажлын төлөвлөсөн цар хүрээ, хугацаа болон аудитын явцад илрүүлсэн томоохон асуудлууд, тодорхойлсон дотоод хяналтын аливаа мэдэгдэхүйц доголдлыг засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдтэй харилцдаг.

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар хот
2022 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдөр

Баталгаажуулсан:

Баталсан:

Соёлмаа

Г. Соёлмаа
Ерөнхий Захирал

Жу Сан Ён

Жу Сан Ён
Партнер

Энэхүү тайлан нь аудитын тайлангийн өдөр буюу 2022 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдрөөр хүчин төгөлдөр үйлчилнэ. Аудитын тайлангийн өдөр болон энэхүү тайланг хэрэглэх хугацааны хооронд тохиолдож болох аливаа тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдал нь уг санхүүгийн тайлан болон тодруулгад материаллаг нөлөө үзүүлж болох юм. Тиймээс аудитын тайланг хэрэглэгчид нь уг тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдлын нөлөөллийг дээрх аудитын тайланд тусгаагүйг анхаарна уу. Энэхүү тайлан нь зөвхөн Банкны хувьцаа эзэмшигчдэд зориулагдсан болно. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө үүрэг, хариуцлага хүлээхгүй болно.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК

Ашиг, Алдагдал болон Бусад Дэлгэрэнгүй Орлогын Тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тодруулга	2021	2020
Үр ашигт хүүгийн аргаар тооцсон хүүгийн орлого	6	50,814,740	44,854,170
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	6	(24,881,973)	(25,089,645)
Хүүгийн цэвэр орлого		25,932,767	19,764,525
Хураамж ба шимтгэлийн орлого	7	376,799	330,979
Хураамж ба шимтгэлийн зардал	7	(462,092)	(436,979)
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр зардал		(85,293)	(106,000)
Арилжааны цэвэр орлого	8	1,457,159	2,493,878
ААБҮЦ-ээр хэмжигдэх бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого / (зардал)	9	(27,514)	50,270
Үйл ажиллагааны нийт орлого		27,277,119	22,202,673
Бусад орлого	10a	54,652	683,476
Санхүүгийн хэрэгслүүдийн үнэ цэнийн бууралтын гарз	13	(691,740)	(8,133,610)
Хүний нөөцийн зардал	11	(5,443,150)	(3,734,624)
Элэгдэл ба хорогдуулга	20, 21	(4,010,633)	(2,644,442)
Бусад зардал	10б	(3,071,270)	(2,083,588)
Үйл ажиллагааны бус зардал	12	(221,457)	(150,337)
Татварын өмнөх ашиг		13,893,521	6,139,548
Орлогын албан татварын зардал	14	(2,440,975)	(665,418)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг		11,452,546	5,474,130
Бусад дэлгэрэнгүй орлого			
Тодорхой шалгуур хангасан тохиолдолд ашиг, алдагдал рүү шилжих бусад дэлгэрэнгүй орлого:			
Бодит үнэ цэнийн нөөцийн хөдөлгөөн (БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх өрийн хэрэгсэл):			
- Бодит үнэ цэнээрх цэвэр өөрчлөлт		109,751	18,128
- Ашиг эсвэл алдагдал рүү дахин ангилсан		(18,128)	(105,740)
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй орлого		11,544,169	5,386,518

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Байдлын Тайлан
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тодруулга	2021.12.31	2020.12.31
Хөрөнгө			
Бэлэн ба Монголбанк дахь мөнгө	15, 29	122,747,594	47,652,174
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	16	37,585,022	60,889,978
ААБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	13,217	266,720
БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	80,520,228	22,930,314
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	2,427,215	-
Дериватив санхүүгийн хөрөнгө	18	35,712	-
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	19	423,569,662	216,738,625
Үндсэн хөрөнгө	20	11,045,889	8,930,940
Биет бус хөрөнгө	21	5,432,936	458,040
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	14	355,657	-
Бусад хөрөнгө	22	34,728,868	2,291,118
Гүүдвил	5	4,591,561	-
Нийт хөрөнгө		723,053,561	360,157,909
Эздийн өмч ба өр төлбөр			
Өр төлбөр			
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	23	90,063,973	112,195,768
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	24	318,303,255	87,948,924
Репо хэлцэл	25	76,731,558	22,949,907
Зээлээр авсан санхүүжилт	26	47,066,560	20,620,840
Дериватив санхүүгийн өр төлбөр	18	20,009	-
Орлогын албан татварын өглөг	14	894,892	189,441
Хойшлогдсон татварын өглөг	14	-	10,356
Бусад өр төлбөр	27	7,270,068	7,202,814
Нийт өр төлбөр		540,350,315	251,118,050
Эздийн өмч			
Энгийн хувьцаа	28	146,473,811	100,000,000
Нэмж төлөгдсөн капитал	28	15,645,407	-
Бусад нөөцүүд		138,269	46,646
Хуримтлагдсан ашиг		20,445,759	8,993,213
Нийт эздийн өмч		182,703,246	109,039,859
Нийт эздийн өмч ба өр төлбөр		723,053,561	360,157,909

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Өмчийн Өөрчлөлтийн Тайлан
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Энгийн хувьцаа	Нэмж төлөгдсөн капитал	Бодит үнэ цэнээрх нөөц	Бусад нөөц	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт эздийн өмч
2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	78,000,000	-	105,740	28,518	3,519,083	81,653,341
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	-	-	-	5,474,130	5,474,130
<i>Бусад дэлгэрэнгүй орлого:</i>						
БДОБУЦ-ээр илэрхийлэгдэх өрийн хөрөнгө оруулалт:						
– Бодит үнэ цэнээрх цэвэр өөрчлөлт	-	-	18,128	-	-	18,128
– Ашиг эсвэл алдагдал руу дахин ангилсан	-	-	(105,740)	-	-	(105,740)
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(87,612)	-	5,474,130	5,386,518
Нэмж оруулсан хөрөнгө оруулалт	22,000,000	-	-	-	-	22,000,000
2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	100,000,000	-	18,128	28,518	8,993,213	109,039,859
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	-	-	-	11,452,546	11,452,546
<i>Бусад дэлгэрэнгүй орлого:</i>						
БДОБУЦ-ээр илэрхийлэгдэх өрийн хөрөнгө оруулалт:						
– Бодит үнэ цэнээрх цэвэр өөрчлөлт	-	-	109,751	-	-	109,751
– Ашиг эсвэл алдагдал руу дахин ангилсан	-	-	(18,128)	-	-	(18,128)
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	-	-	91,623	-	11,452,546	11,544,169
Нэгдэлтэй холбоотойгоор нэмж гаргасан хувьцаа (Тод 5, 28)	46,473,811	15,645,407	-	-	-	62,119,218
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	146,473,811	15,645,407	109,751	28,518	20,445,759	182,703,246

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК

Мөнгөн Гүйлгээний Тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тодруул -га	2021	2020
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Тайлант жилийн цэвэр ашиг		11,452,546	5,474,130
Тохируулгууд:			
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	20	3,693,606	2,221,486
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга	21	317,027	422,956
Данснаас хассан үндсэн хөрөнгө (ашиглах эрхтэй хөрөнгөөс бусад)	10, 20	107,371	118,478
Цуцалсан түрээсийн нөлөөлөл	10	-	(26,501)
Хүүгийн цэвэр орлого	6	(25,932,767)	(19,764,525)
Үнэ цэнийн бууралтын гарз, цэвэр	13	691,740	8,133,610
Орлогын албан татварын зардал	14	2,440,975	665,418
Ногдол ашгийн орлого		-	(16,883)
Хөрөнгө, өр төлбөрийн өөрчлөлт:			
Монголбанкинд заавал байлгах нөөц	29	(21,623,548)	26,778,774
Бусад банкинд байршуулсан хязгаарлалттай мөнгөн хөрөнгө	29	(4,381,454)	-
Дериватив санхүүгийн хөрөнгө		(566,110)	-
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	19	(83,326,243)	29,346,784
Бусад хөрөнгө	22	242,999	19,178,353
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	23	(62,866,330)	(50,783,606)
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	24	179,910,628	(161,341,385)
Репо хэлцэл	25	41,620,904	18,885,343
Дериватив санхүүгийн өр төлбөр		557,278	-
Бусад өр төлбөр	27	1,936,211	(18,592,243)
Хүлээн авсан хүү		45,595,920	45,163,012
Төлсөн хүү		(19,646,134)	(24,336,967)
Түрээсийн өр төлбөрт төлсөн хүү	35	(694,188)	(659,590)
Төлсөн орлогын албан татвар		(2,572,347)	(313,632)
Үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		66,958,084	(119,446,988)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Нэгдлийн үр дүнд хүлээн авсан мөнгөн хөрөнгө	5	10,194,984	-
Худалдан авсан үндсэн хөрөнгө	20	(5,838,653)	(3,812,516)
Үндсэн хөрөнгийн борлуулалт	20	655,545	-
Худалдан авсан биет бус хөрөнгө	21	(186,613)	(133,225)
Худалдан авсан БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	(590,974,716)	(268,020,645)
БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгийн буцаалт	17	533,496,720	270,906,582
Худалдан авсан хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэх үнэт цаас	17	(2,262,700)	-
Худалдсан бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө		240,867	85,823
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалтаас хүлээн авсан ногдол ашиг		-	16,883
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(54,674,566)	(957,098)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Зээлээр авсан санхүүжилт	26	27,063,352	20,137,100
Зээлээр авсан санхүүжилтийн эргэн төлөлт	26	(10,576,535)	-
Нэмж гаргасан хувьцаа	28	-	22,000,000
Төлсөн түрээсийн өр төлбөр	35	(2,301,058)	(1,268,257)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		14,185,759	40,868,843
Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өөрчлөлт		26,469,277	(79,535,243)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	29	100,752,254	175,525,398
Гадаад валютын ханшийн хэлбэлзлийн нөлөө		(683,815)	4,762,099
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	29	126,537,716	100,752,254

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

1. Ерөнхий мэдээлэл

Тээвэр Хөгжлийн Банк ХХК (цаашид “Банк” гэх) нь Монгол Улсад үүсгэн байгуулагдсан, тус улсад үйл ажиллагаа эрхэлдэг хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани юм. Банкны үндсэн үйл ажиллагаа эрхэлдэг албан ёсны хаяг нь Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, Олимпын гудамж, Шангри-Ла оффис, 15 дугаар давхар юм.

Банк нь Монгол Улсын Банкны тухай хуулийн дагуу Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 1997 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн тушаалаар банкны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан. Банк нь 1997 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдөр Улсын бүртгэлийн албанд бүртгүүлснээр 2078201 тоот регистр бүхий 9016001016 дугаартай гэрчилгээ болон арилжааны банкны үйл ажиллагаа эрхлэх 12 тоот тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ авсан.

Өмнөх хувьцаа эзэмшигчдийн хооронд үүссэн маргаан болон түүнээс үүдсэн Банкны үйл ажиллагааны доголдуудаас хамааран Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2013 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/229 дугаар тушаалаар Монголбанкны зүгээс Банкинд зөвхөн үйл ажиллагааны энгийн эрхийг олгосон. Үүнээс гадна Банкны үйл ажиллагаа сүүлийн жилүүдэд жигд явагдаагүй, зогсонги байдалтай байсан, хөрөнгийн зохистой харьцаа алдагдсан зэргээс шалтгаалан Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2016 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдрийн А/271 тоот тушаалаар Банкны зарим тусгай зөвшөөрлүүдийг хүчингүй болгосон байв.

Шинэ хувьцаа эзэмшигчид 2016 оны 10 дугаар сарын 27-ны өдөр Банкийг хуучин хувьцаа эзэмшигчдээс худалдан авсан. 2017 оны 3 дугаар сараас эхлэн Банк нь Монголбанкнаас тавьсан арилжааны банкны үйл ажиллагааны зохистой шалгуур үзүүлэлтүүдийг хангаж эхэлсэн учир Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2017 оны 6 дугаар сарын 19-ний өдрийн А/176 тоот тушаалын дагуу банкны үйл ажиллагааны нэмэлт зөвшөөрлийг олгосон. Банк мөн Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2018 оны 3 дугаар сарын 05-ны өдрийн А/54 тоот тушаалын дагуу үлдсэн зөвшөөрөгдөөгүй үйл ажиллагаануудын хувьд нэмэлт зөвшөөрлийг авсан.

Банк нь Банкны тухай хууль болон Компанийн тухай хуульд нийцүүлэн Монголбанкнаас 2021 оны 7 дугаар сарын 27-ны өдөр гаргасан зөвшөөрлийн дагуу 2021 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдөр Кредит банк ХХК-тай албан ёсоор нэгдсэн. Нэгдэл нь Банк болон Кредит банк хооронд байгуулсан Хуулийн этгээдийн нэгдэх/нэгтгэх гэрээгээр зохицуулагдсан ба 2021 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдрөөс эхлэн Кредит банкны бүх хөрөнгө, өр төлбөр, нөөц болон салбарууд нь Банкинд нэгтгэгдсэн (Тодруулга 5-г харна уу).

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр Банкийг долоон хувь хүн, нэг компани эзэмшдэг ба эцсийн хяналт тавигч этгээд нь П.Раднаабазар байсан.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим

(а) Тайлагналын нийцэл

Энэхүү санхүүгийн тайланг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (цаашид “СТОУС” гэх)-ын дагуу бэлтгэсэн.

Банкны 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн тайланг 2022 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдөр Банкны Захирлууд батламжилсан.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим, үргэлжлэл

(б) Үнэлгээний суурь

Санхүүгийн тайланг холбогдох тодруулгад тусгайлан тодруулснаас бусад зүйлсийн хувьд түүхэн ертгийн зарчимд үндэслэн бэлтгэсэн.

(в) Үйл ажиллагааны ба тайлагналын валют

Энэхүү санхүүгийн тайланг Банкны бүртгэлийн валют болох Монгол Улсын үндэсний мөнгөн тэмдэгт төгрөгөөр толилуулсан бөгөөд энэ нь Банкны үйл ажиллагаа явуулж буй гол эдийн засгийн орчны үндсэн валют болно. Тусгайлсан хэсэгт онцлон зааснаас бусдаар санхүүгийн тайланг мянгачилж толилуулсан.

(г) Тооцоолол болон үнэлэмжийн хэрэглээ

Санхүүгийн тайланг СТОУС-д нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь таамаглал, тооцоолол болон үнэлгээ хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлгээ нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэгжилт болон бүртгэсэн хөрөнгө, өр төлбөр, орлого, зардлын дүнг тодорхойлоход нөлөөлдөг. Тооцооллыг хийхэд өнөөгийн болон хүлээгдэж буй эдийн засгийн нөхцөл байдал, түүхэн туршлага гэх мэт хүчин зүйлс, мөн олон төрлийн таамаглал дээр суурилсан үнэлэмж гаргахыг шаарддаг. Гүйцэтгэлээрх үр дүн нь эдгээр таамаглал, тооцооллоос ялгаатай байж болно.

Тооцоолол, түүнийг хийхэд хэрэглэсэн гол чухал таамаглал, төсөөллийг байнга хянаж байдаг. Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоололд хийсэн өөрчлөлтийн нөлөөллийг тухайн өөрчлөлт хийгдсэн тайлант жил болон ирээдүйн тайлант жилүүдэд тусгадаг.

(i) Үнэлэмж

Санхүүгийн тайланд мэдэгдэхүйц нөлөө бүхий нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэхэд хэрэглэгдсэн үнэлэмжийн талаарх мэдээллийг доорх тодруулгуудад тусгасан:

- Тодруулга 36 (2): анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш санхүүгийн хөрөнгийн зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц өссөн эсэхийг тодорхойлох шалгуурыг тогтоох, хүлээгдэж байгаа зээлийн алдагдлын хэмжилтэд ирээдүйд чиглэсэн мэдээллийг ашиглах аргачлалыг тодорхойлох, хүлээгдэж байгаа зээлийн алдагдлыг хэмжихэд ашиглагдах загварыг сонгон батлах.
- Тодруулга 4 (б)(ii): санхүүгийн хөрөнгийн ангилал: тухайн хөрөнгийг удирдаж буй байгууллагын бизнес загварын үнэлгээ, үлдэх үндсэн төлбөрийн дүн зөвхөн үндсэн болон хүүгийн төлбөр эсэхийг санхүүгийн хөрөнгийн гэрээний нөхцөлөөр үнэлэх.
- Тодруулга 4 (м)(i): түрээсийн хугацаа: Банк түрээсийн хугацааны сунгалттай холбоотой сонголтыг үндэслэлтэйгээр тодорхойлж, ашигласан эсэх.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим, үргэлжлэл

(г) Тооцоолол болон үнэлэмжийн хэрэглээ, үргэлжлэл

(ii) Таамаглал болон тооцооллын тодорхойгүй байдал

Дараагийн санхүүгийн жилд материаллаг залруулгад хүргэж болох нөлөөлөхүйц эрсдэлтэй тооцоолол болон таамаглалын тодорхойгүй байдлын талаарх мэдээлэл дараах тодруулгуудад орсон болно.

- Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал – Тодруулга 4 (б)(ii);
- Санхүүгийн хөрөнгүүдийн үнэ цэнийн бууралт – Тодруулга 4 (б)(vi)

(iii) Бодит үнэ цэнийн хэмжилт

Банк нь хөрөнгө болон өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлоходоо тухайн зах зээл дээрх хамгийн сайн ажиглагдахуйц мэдээллийг ашиглахыг зорьдог. Бодит үнэ цэнийг үнэлгээний арга барилд ашиглагдах өгөгдлүүдээс нь хамааруулан дараах шатлалаар ангилдаг:

- Түвшин 1: ижил төстэй хөрөнгө эсвэл өр төлбөрийн идэвхтэй зах зээлийн жишиг үнэ
- Түвшин 2: тухайн хөрөнгө, өр төлбөрийн хувьд 1 дүгээр түвшинд багтсан жишиг үнээс бусад өгөгдлүүд, шууд эсвэл шууд бусаар
- Түвшин 3: хөрөнгө эсвэл өр төлбөрийн зах зээлийн ажиглагдахуйц мэдээлэл дээр суурилагагүй өгөгдлүүд

Хэрэв хөрөнгө эсвэл өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход бодит үнэ цэнийн ялгаатай шатлалууд дамжсан мэдээллүүдийг ашигласан бол Банк нь хөрөнгө эсвэл өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход гол нөлөөлсөн өгөгдлийн бодит үнэ цэнийн шатлалын хамгийн доод түвшнээр тодорхойлох ба бодит цэнийн үнэлгээний шатлалын хооронд шилжилт гарсан тохиолдолд тайлант үеийн эцэст эдгээр шилжилтүүдийг хүлээн зөвшөөрдөг.

(iv) Тасралтгүй байх зарчим

Санхүүгийн тайланг удирдлага зохистой гэж үзсэний дагуу тасралтгүй байх зарчмын дагуу бэлтгэсэн.

3. Шинэ бөгөөд шинэчлэгдсэн стандартууд болон тайлбарууд

(а) Шинэ буюу шинэчилсэн стандарт болон тайлбар тодруулгуудын хэрэгжилт

2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хойш эхлэх нягтлан бодох бүртгэлийн хугацаанд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөх хэд хэдэн СТОУС-ын нэмэлт өөрчлөлт болон Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын зөвлөлөөс шинээр гаргасан тайлбар тодруулгуудыг Банк тайлант жилд хэрэгжүүлсэн.

Дараах стандартын нэмэлт өөрчлөлтүүд 2021 оноос эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн боловч Банкинд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлээгүй байна.

- Ковид-19-тэй холбоотой түрээсийн хөнгөлөлт – СТОУС 16-ын нэмэлт өөрчлөлт;
- Хүүгийн жишиг түвшингийн шинэчлэлт (2 дахь үе шат) – СТОУС 9, НББОУС 39, СТОУС 7, СТОУС 4 болон СТОУС 16-ын нэмэлт өөрчлөлт.

(б) Тухайн тайлант жилд мөрдөгдөж эхлээгүй байгаа Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын зөвлөлөөс шинээр гаргасан стандартууд

Банкны санхүүгийн тайланг батламжилан гаргах үед батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа стандартууд болон тайлбар тодруулгуудыг доор тодруулсан болно. Банк эдгээр стандартуудыг хэрэгжих үед, хэрвээ эдгээр нь хамааралтай гэж үзвэл дагаж мөрдөх болно.

Дараах стандартын нэмэлт өөрчлөлтүүд болон тайлбар тодруулгууд нь Банкны санхүүгийн тайланд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлэхгүй гэж хүлээгдэж байна.

- Алдагдалтай Гэрээ - Гэрээний гүйцэтгэлийн зардал (НББОУС 37-ийн нэмэлт өөрчлөлт);
- Үндсэн хөрөнгө: зориулалтаар нь ашиглахаас өмнөх орлого (НББОУС 16-ийн нэмэлт өөрчлөлт);
- Санхүүгийн Тайлагналын Суурь Үзэл Баримтлалын Зөвлөмж (СТОУС 3-ын нэмэлт өөрчлөлт);
- Өр төлбөрийг Богино болон Урт хугацаат гэж ангилах талаар (НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт);
- Хөрөнгө оруулагч болон түүний хараат компани, хамтарсан үйлдвэрийн хоорондох хөрөнгийн борлуулалт, хандив (СТОУС 10 болон НББОУС 28-д орох нэмэлт өөрчлөлт);
- СТОУС 17 Даатгалын гэрээнүүд болон түүнд орсон нэмэлт өөрчлөлт;
- Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулга (НББОУС 1 болон СТОУС-г хэрэгжүүлэх мэдэгдэл 2-д орох нэмэлт өөрчлөлт);
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын тодорхойлолт (НББОУС 8-ийн нэмэлт өөрчлөлт);
- Нэг ажил гүйлгээний үр дүнд бий болсон хөрөнгө ба өр төлбөртэй холбоотой хойшлогдсон татвар (НББОУС 12-ын нэмэлт өөрчлөлт).

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд

Банк нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн дараах бодлогуудыг баримталсан ба эдгээр нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд нь тайланд тусгагдсан бүх жилүүдэд тогтвортойгоор хэрэглэгдсэн болно.

(а) Гадаад валютаар хийгдсэн ажил гүйлгээ

Гадаад валютаар гарсан ажил гүйлгээг тухайн ажил гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар төгрөгт хөрвүүлдэг. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн хөрөнгө болон өр төлбөрийг тайлагналын өдрийн хаалтын ханшаар үйл ажиллагааны валют руу хөрвүүлэн илэрхийлдэг. Мөнгөн зүйлсийн ханшийн зөрүүнээс үүссэн олз, гарз нь тайлант жилийн эхэнд үйл ажиллагааны валютаар илэрхийлэгдсэн хорогдуулсан өртөг, тухайн тайлант жилийн үр ашигт хүү, үнэ цэнийн бууралт болон төлбөрийн тохируулга, тайлант жилийн эцэс дэх үйл ажиллагааны валютаар илэрхийлэгдсэн хорогдуулсан өртгийн зөрүү байдаг.

Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн ба бодит үнэ цэнээрээ хэмжигдсэн мөнгөн бус хөрөнгө, өр төлбөрийг уг бодит үнэ цэнийг тодорхойлсон өдрийн албан ханшаар үйл ажиллагааны валют руу хөрвүүлэн илэрхийлдэг. Гадаад валютаарх түүхэн өртгөөрөө хэмжигдсэн мөнгөн бус зүйлсийг ажил гүйлгээ гарсан өдрийн валютын ханшаар тайлагнадаг.

Ханшийн зөрүүнээс үүссэн олз, гарзыг тухайн тайлант жилийн ашиг, алдагдлаар зөвшөөрч тайлагнадаг. Харин дараах ажил гүйлгээтэй холбоотой ханшийн зөрүүнээс үүссэн олз, гарзыг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрдөг:

- бодит үнэ цэнийн дараагийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод тайлагнах зорилгоор сонгосон өмчийн хөрөнгө оруулалтын өөрчлөлт;
- хэйджийг үр дүнтэй байгаа тохиолдолд гадаад үйл ажиллагааны цэвэр хөрөнгө оруулалтыг хэйдж болгон тодорхойлсон санхүүгийн өр төлбөр; ба
- хэйджийг үр дүнтэй байх нөхцөлийн мөнгөн урсгал.

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр

i. Хүлээн зөвшөөрөлт ба анхны хэмжилт

Банк зээл ба урьдчилгаа, хадгаламж, гаргасан өрийн үнэт цаас, хоёрдогч өр төлбөр зэргийг үүссэн өдрөөр нь анх хүлээн зөвшөөрнө. Бусад бүх санхүүгийн хэрэгслүүд (санхүүгийн хөрөнгийн тогтмол худалдан авалт, борлуулалтыг хамруулаад)-ийг Банк гэрээний дагуу үүрэг хариуцлага хүлээх болсон үеэс буюу арилжаа хийгдэх үед хүлээн зөвшөөрнө.

Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэхээс бусад санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийг анхлан бодит үнэ цэнээр нь бүртгэх ба худалдан авах эсвэл гаргахтай шууд холбоотой гарсан зардлыг нэмж бүртгэнэ. Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөрх санхүүгийн хэрэгслийн бодит цэнэ нь ерөнхийдөө ажил гүйлгээний үнэ байдаг.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

ii. Ангилал

Санхүүгийн хөрөнгө

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр санхүүгийн хөрөнгө нь дараахаар хэмжигдэнэ: хорогдуулсан өртгөөр, БДОБҮЦ эсвэл ААБҮЦ-ээр. Санхүүгийн хөрөнгө нь дараах шалгуурыг хангасан ба ААБҮЦ-ээр хэмжигддэг биш бол хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэнэ:

- хөрөнгийг гэрээт мөнгөн урсгал цуглуулах зорилгоор эзэмшдэг бизнесийн загвартай;
- гэрээний нөхцөл нь үндсэн төлбөр дээр бодогддог хүү болон үндсэн төлбөрийн төлөлтийн мөнгөн урсгал орж ирэх өдрүүдэд нөлөө үзүүлдэг.

Санхүүгийн хөрөнгө нь дараах шалгуурт хангасан ба ААБҮЦ-ээр хэмжигддэг биш бол БДОБҮЦ-ээр хэмжигдэнэ:

- хөрөнгийг гэрээт мөнгөн урсгал цуглуулах болон борлуулах зорилгоор эзэмшдэг бизнес загвартай;
- гэрээний заалт нь үндсэн төлбөр дээр бодогддог хүүгийн болон үндсэн төлбөрийн төлөлтийн мөнгөн урсгал орж ирэх өдрүүдэд нөлөө үзүүлдэг.

Борлуулах зорилгоор эзэмшээгүй өмчийн хөрөнгө оруулалтын анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед Банк нь эргэлт буцалтгүйгээр хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнэд гарах дараа үеийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрөх сонголт хийж болно. Энэхүү сонголтыг хөрөнгө оруулалт тус бүрт хийж болно.

Бусад бүх санхүүгийн хөрөнгө нь ААБҮЦ-ээр хэмжигдэнэ.

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед Банк нь санхүүгийн хөрөнгө нь хорогдуулсан өртөг эсвэл БДОБҮЦ-ээр хэмжигдэх шаардлагыг хангахаас бусад үед энэхүү санхүүгийн хөрөнгийг ААБҮЦ-ээр хэмжигдэнэ гэж тодорхойлох нь нягтлан бодох бүртгэлийн зөрүүг мэдэгдэхүйц хэмжээгээр бууруулах тохиолдолд эргэлт буцалтгүйгээр уг ангилалд оруулж болно.

Бизнес загварын үнэлгээ

Банк нь санхүүгийн хөрөнгүүдийн багцын түвшинд бизнесийн загварын үнэлгээг хийж болно. Учир нь уг түвшин удирдлагад бизнес хэрхэн удирдагдаж байгаа талаар хамгийн сайн мэдээллийг өгч чаддаг.

Харгалзан үзсэн мэдээлэлд дараах зүйлс хамаарна:

- багцын бодлого болон зорилтууд, мөн бодлогын практик дээрх хэрэгжилт. Үүнд, удирдлагын стратеги нь гэрээгээрх хүүгийн орлогыг цуглуулах, тодорхой хүүгийн түвшнийг хэмжээнд нь барих, санхүүгийн хөрөнгийн үргэлжлэх хугацааг холбогдох өр төлбөр эсвэл хүлээгдэж буй гадагшаа мөнгөн урсгалтай нь уялдуулах эсвэл хөрөнгийг борлуулан мөнгөн урсгал бий болгох зэргийн алинд анхаарч байгаа нь хамаарна;

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

ii. Ангилал, үргэлжлэл

- хэрхэн багцын гүйцэтгэлийг үнэлж, Банкны удирдлагад тайлагнадаг талаар;
- бизнес загварын гүйцэтгэлд нөлөөлдөг эрсдэлүүд (ба энэхүү бизнес загварт хамаарах санхүүгийн хөрөнгүүд) болон хэрхэн энэ эрсдэлүүд удирдагддаг талаар;
- бизнесийн менежерүүд хэрхэн цалинждаг талаар – жишээ нь: цалин нь удирдагдаж буй хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ эсвэл гэрээгээрх мөнгөн урсгалын цуглуулсан хэмжээн дээр суурилсан эсэх; ба
- өмнөх үеийн санхүүгийн хөрөнгийн борлуулалтын давтамж, хэмжээ болон цаг хугацаа, энэхүү борлуулалтуудын шалтгаан болон ирээдүйн борлуулалтын үйл ажиллагааны талаарх хүлээлт. Борлуулалтын үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг дангаар нь авч үздэггүй боловч Банк санхүүгийн хөрөнгийг хэрхэн удирдан мөнгөн урсгалыг бий болгох зорилгын нийт үнэлгээний хүрээний нэг хэсэгт авч үздэг.

Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй санхүүгийн хөрөнгө эсвэл тухайн зорилгоор удирдагддаг ба гүйцэтгэл нь бодит үнэ цэнийн сууриар үнэлэгддэг санхүүгийн хөрөнгө нь ААБҮЦ-ээр хэмжигдэнэ. Учир нь санхүүгийн хөрөнгийг гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах эсвэл гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах болон борлуулах зорилгоор эзэмшээгүй болно.

Гэрээт мөнгөн урсгал нь зөвхөн үндсэн болон хүүгийн төлбөрөөс бүрддэг эсэх үнэлгээ

Энэхүү үнэлгээний зорилгоор “үндсэн төлбөр” гэдгийг санхүүгийн хөрөнгийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үеийн бодит үнэ цэнэ гэж ойлгоно. “Хүү” гэдэгт мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийн төлбөр ба тодорхой цаг хугацааны үндсэн төлбөрийн зээлийн эрсдэлийн төлбөр ба бусад энгийн зээллэгийн эрсдэл болон өртөг, мөн дээр нь ашгийн хэмжээ зэрэг орно.

Гэрээгээрх мөнгөн урсгал нь гагцхүү үндсэн болон хүүгийн төлбөрөөс бүрддэг эсэхийг үнэлэхдээ, Банк нь санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээгээрх заалтуудыг харгалзан үздэг. Үүнд, санхүүгийн хөрөнгө нь шаардлага хангах эсэхэд нөлөөлөхүйц гэрээгээрх мөнгөн урсгалын орж ирэх хугацаа эсвэл дүнг өөрчилж болох гэрээний нөхцөл агуулсан эсэхийг үнэлэх хамаарна.

Энэхүү үнэлгээг хийхдээ, Банк нь дараах зүйлсийг харгалзан үзнэ:

- мөнгөн урсгалын хугацаа болон дүнг өөрчлөх болзошгүй үйл явдлууд;
- хөшүүргийн онцлог;
- урьдчилж төлөх болон сунгах шинж чанарууд;
- тодорхой хөрөнгүүдээс Банк мөнгөн урсгал шаардах явдлыг хязгаарлах заалтууд; ба
- мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийг харгалзах шинж чанарууд – жишээ нь: Тогтмол хугацаанд хүүгийн түвшинг дахин тохируулах.

Дахин ангилал

Банк санхүүгийн хөрөнгө удирдах бизнес загвартаа өөрчлөлт оруулаагүй тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгө нь анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа дахин ангилагдахгүй.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

ii. Ангилал, үргэлжлэл

Санхүүгийн өр төлбөр

Банк нь санхүүгийн баталгаа болон зээлийн үүргүүдээс бусад санхүүгийн өр төлбөрийг хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн эсвэл ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр хэмжсэн гэж ангилдаг.

iii. Үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн хөрөнгө

Банк нь тухайн санхүүгийн хөрөнгөөс орж ирэх мөнгөн гүйлгээг авах гэрээний эрхийн хугацаа дууссан, эсвэл тухайн хөрөнгөөс орж ирэх мөнгөн гүйлгээг эзэмших гэрээний эрхээ бусдад санхүүгийн хөрөнгийн бараг бүх өгөөж болон эрсдэлийн хамтаар шилжүүлсэн, эсвэл санхүүгийн хөрөнгийн бараг бүх эрсдэл болон өгөөжийг шилжүүлээгүй боловч хадгалж үлдээгүй ба хөрөнгөд хяналт тавих эрхийг хадгалж үлдээгүй бол санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөхөд хөрөнгийн дансны үнэ (эсвэл хөрөнгийн үл хүлээн зөвшөөрөгдөж буй хэсгийн дансны үнэ) болон (i) шинээр хүлээн авсан хөрөнгөөс шинээр тооцоолсон өр төлбөрийг хассаны дараах хүлээн авсан төлбөр болон (ii) бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрсөн хуримтлагдсан олз, гарзын нийлбэрийн зөрүүгээр ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө.

БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх өмчийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаасны бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн ашиг, алдагдал нь үнэт цаасыг үл хүлээн зөвшөөрөх үед ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй. Санхүүгийн хөрөнгийн үл хүлээн зөвшөөрөх нөхцөлийг хангасан боловч Банк өөртөө хадгалсан хэсгийг тусдаа хөрөнгө эсвэл өр төлбөрөөр бүртгэнэ.

Банк нь санхүүгийн байдлын тайланд тусгасан байсан хөрөнгийг бусдад шилжүүлсэн боловч тэдгээр хөрөнгийн эсвэл тодорхой хэсгийнх нь бүх эсвэл бараг бүх эрсдэл, өгөөжийг хадгалсан хэвээр үлдэх хэлцэл хийх тохиолдол байдаг. Ийм тохиолдолд, шилжүүлсэн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөхгүй. Ийм ажил гүйлгээний жишээ нь үнэт цаасны зээл, борлуулалт болон буцаан худалдан авах ажил гүйлгээ зэрэг юм.

Банк нь шилжүүлсэн санхүүгийн хөрөнгийн бүх эрсдэл, өгөөжийг шилжүүлээгүй болон өөртөө хадгалаагүй боловч хөрөнгөд хяналт тавих эрхийг хадгалж үлдсэн бол Банк нь уг хөрөнгийг өөрийн оролцооны хэр хэмжээгээр өөрөөр хэлбэл шилжүүлсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн өөрчлөлтөнд хэдий хэмжээгээр өртсөн хэвээр байгаа хувь хэмжээгээр нь бүртгэлдээ хэвээр үлдээнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн гүйлгээнд хамаарах гэрээний эрхийн хүчинтэй хугацаа дууссан эсвэл уг санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн гүйлгээг хүлээн авах гэрээний эрхийг шилжүүлсэн бөгөөд санхүүгийн хөрөнгийн эзэмшилтэй холбоотой бүх эрсдэл, өгөөжийг бодитойгоор шилжүүлсэн бол уг санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрдөг.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

iii. Үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн өр төлбөр

Банк санхүүгийн өр төлбөрийг гэрээнд тодорхойлсон үүрэг хариуцлага дуусгавар болсон, цуцлагдсан эсвэл хугацаа нь дуусгавар болсон үед үл хүлээн зөвшөөрдөг.

iv. Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөрийн өөрчлөлт

Санхүүгийн хөрөнгө

Санхүүгийн хөрөнгийн нөхцөл өөрчлөгдсөн тохиолдолд Банк нь өөрчлөгдсөн хөрөнгийн мөнгөн урсгал эрс өөрчлөгдсөн эсэхийг үнэлдэг.

Хэрэв мөнгөн урсгал эрс өөрчлөгдсөн бол (томоохон өөрчлөлт хийгдсэн гэж үзвэл), гэрээний эрхийн дагуу анхны санхүүгийн хөрөнгөөс орж ирэх мөнгөн урсгалын хугацааг дууссан гэж үзнэ. Энэхүү тохиолдолд, анхны санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасч, шинэ санхүүгийн хөрөнгийг бодит үнэ цэнэ дээр ажил гүйлгээний зардлыг нэмсэн дүнгээр хүлээн зөвшөөрнө. Өөрчлөлтийн хүрээнд хүлээн авсан аливаа шимтгэлийг дараах байдлаар бүртгэнэ:

- Шинэ санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход харгалзан үзсэн төлбөр болон ажил гүйлгээний зардал нь хөрөнгийн анхны хэмжилтэнд хамаарах; ба
- Бусад төлбөрийг үл хүлээн зөвшөөрөлтийн олз, гарз хэмээн ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлээс үүдэлтэй мөнгөн урсгалын өөрчлөлтийн зорилго нь эрс өөрчлөгдсөн нөхцөлтэй шинэ хөрөнгийг бий болгохоос илүүтэйгээр анхны хөрөнгийн гэрээний нөхцөлийн дагуу төлбөрийг нөхөх боломжийг ихэсгэхэд оршино.

Банк мөнгөн урсгалыг зөөллөх замаар санхүүгийн хөрөнгийг өөрчлөх төлөвлөгөөтэй байгаа бол уг өөрчлөлтийг хийхээс өмнө хөрөнгийг хэсэгчлэн данснаас хасах эсэхийг шийдвэрлэх хэрэгтэй (данснаас хасах бодлогыг доорх тодруулгаас харна уу). Энэ арга барил нь тоон үнэлгээний үр дүнд нөлөөлснөөр үл хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг ихэнхдээ хангадаггүй нөхцөл байдлыг бий болгодог.

Хорогдуулсан өртөг эсвэл бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгийн өөрчлөлт нь санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөхөд хүргэхгүй тул Банк нь хөрөнгийн анхны үр ашигт хүүгийн түвшнийг ашиглан санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнийг дахин тооцоолж ашиг, алдагдлын тайлан дээр өөрчлөлтийн олз, гарз гэж тохируулна.

Хөвөгч хүүтэй санхүүгийн хөрөнгүүдийн хувьд өөрчлөлтийн үед одоогийн зах зээлийн нөхцөлийг тусгахын тулд анхны үр ашигт хүүгийн түвшинг өөрчлөлтийн олз, гарзыг залруулахад ашигладаг. Өөрчлөлтийн нэг хэсэг болж гарсан зардал, шимтгэл, мөн хүлээн авсан шимтгэл нь өөрчлөгдсөн санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнийг тохируулдаг ба үүнийг өөрчлөгдсөн санхүүгийн хөрөнгийн үлдсэн хугацаанд хорогдуулдаг.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

iv. Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөрийн өөрчлөлт, үргэлжлэл

Санхүүгийн хөрөнгө, үргэлжлэл

Хэрэв энэхүү өөрчлөлт нь зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлээс болж үүссэн бол олз болон гарз нь үнэ цэнийн бууралтын алдагдалтай хамт толилуулагдана. Бусад тохиолдлуудад үр ашигт хүүгийн аргаар тооцсон хүүгийн орлого хэсэгт толилуулна.

Санхүүгийн өр төлбөр

Банк нь санхүүгийн өр төлбөрийг нөхцөл нь өөрчлөгдсөн болон өөрчлөгдсөн төлбөрийн мөнгөн үрсгал харилцан адилгүй байгаа тохиолдолд үл хүлээн зөвшөөрнө. Энэ тохиолдолд өөрчлөгдсөн нөхцөлд тулгуурласан шинэ санхүүгийн өр төлбөрийг бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрнө. Хуучин санхүүгийн өр төлбөрийн дансны үнэ болон өөрчлөгдсөн нөхцөлөөр хүлээн зөвшөөрөгдсөн шинэ санхүүгийн өр төлбөрийн зөрүүг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Төлсөн төлбөрт шилжүүлсэн санхүүгийн бус хөрөнгө (хэрэв байгаа бол), шинэчилсэн санхүүгийн өр төлбөрийг багтаасан төлбөрийн таамаглал зэрэг хамаарна.

Хэрэв санхүүгийн өр төлбөрийн өөрчлөлтийг үл хүлээн зөвшөөрөлт гэж бүртгээгүй бол анхны үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан шинэчлэгдсэн мөнгөн үрсгалыг дискаунтлан өр төлбөрийн хорогдуулсан өртгийг тооцоолж, үүссэн олз, гарзыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Хөвөгч хүүтэй санхүүгийн өр төлбөрийн өөрчлөлтийн үед одоогийн зах зээлийн нөхцөлийг тусгахын тулд анхны үр ашигт хүүгийн түвшинг өөрчлөлтийн олз, гарзыг залруулахад ашиглан тооцоолдог. Аливаа зардал ба шимтгэл нь өр төлбөрийн дансны үнийг залруулан хүлээн зөвшөөрөгддөг ба үүнийг өөрчлөгдсөн санхүүгийн өр төлбөрийн үлдсэн хугацаанд дахин тооцоолсон үр ашигт хүүгийн түвшнээр хорогдуулдаг.

v. Цэвэр дүнгээр илэрхийлэх нь

Банк хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүнг хооронд нь хаах хууль эрх зүйн эрхтэй байх, мөн цэвэр дүнгээр нь төлбөр хийх эсвэл нэгэн зэрэг хөрөнгийг борлуулах, өр төлбөрийг барагдуулах зорилготой үед санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг хааж санхүүгийн байдлын тайланд цэвэр дүнгээр нь тусгадаг.

Орлого ба зардлыг эсвэл Банкны арилжааны үйл ажиллагааны гэх мэт ижил төрлийн ажил гүйлгээнээс үүссэн олз, гарзыг СТОУС-ын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн тохиолдолд цэврээр толилуулна.

vi. Үнэ цэнийн бууралт

Банк хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын санг ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэнээс бусад дараах санхүүгийн хэрэглүүрүүд дээр тооцдог:

- Өрийн хэрэглүүр болох санхүүгийн хөрөнгүүд;
- Санхүүгийн түрээсийн цэвэр хөрөнгө оруулалт;
- Гаргасан санхүүгийн баталгаа болон гэрээ; мөн
- Гаргасан зээлийн үүргүүд.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

vi. Үнэ цэнийн бууралт, үргэлжлэл

Өмчийн хөрөнгө оруулалтад үнэ цэнийн бууралт хүлээн зөвшөөрдөггүй.

Банк үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын нөөцийг 12 сарын хугацаанд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын сангаар хэмжсэн дараахаас бусад хөрөнгийн хувьд уг хөрөнгийн ашиглалтын хугацааны турших хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын сангаар хэмждэг. Үүнд:

- Тайлангийн өдрөөр хүлээгдэж буй эрсдэлийг бага гэж тодорхойлсон өрийн үнэт цаас; болон
- Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш тухайн хөрөнгийн эрсдэлд мэдэгдэхүйц нөлөө үүсээгүй бусад санхүүгийн хэрэглүүрүүд (санхүүгийн түрээст оруулсан цэвэр хөрөнгө хөрөнгө оруулалтаас бусад).

Банк өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаасны зээлийн эрсдэлийн түвшин нь нийтээр хүлээн зөвшөөрөгдөх “Хөрөнгө оруулалтын зэрэглэл”-тэй нийцэж байвал бага зээлийн эрсдэлтэй гэж үздэг. Банк нь өөр бусад санхүүгийн хэрэглүүрүүдэд зээлийн эрсдэл бага байх нөхцөлийг авч үздэггүй.

12 сарын хугацаанд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал гэдэг нь тайлагналын өдрийн дараах 12 сарын хугацааны туршид дефолт болох боломжит үйл явдлуудын хүлээгдэж буй алдагдлын хувийг илэрхийлнэ. 12 сарын хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдалтай санхүүгийн хэрэглүүрүүд 1 дүгээр шатлалын санхүүгийн хэрэглүүрт хүлээн зөвшөөрөгддөг.

Ашиглалтын хугацааны турших хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал нь санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй ашиглалтын хугацааны турших дефолт болох бүх боломжит үеүдийн үр дүнгийн хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлыг хэлнэ. Ашиглалтын хугацааны турших хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдалтай санхүүгийн хэрэглүүрүүд 2 дугаар шатлалын санхүүгийн хэрэглүүр (хэрэв анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өссөн, гэхдээ санхүүгийн хөрөнгөд үнэ цэнийн бууралт үүсээгүй) ба 3 дугаар шатлалын санхүүгийн хэрэглүүр (хэрэв санхүүгийн хэрэглүүрт үнэ цэнийн бууралт үүссэн бол) гэж хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын хэмжилт

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал гэдэг нь зээлийн алдагдлын хүлээгдэж буй жигнэсэн боломжит үнэлгээ юм. Энэ нь дараах байдлаар хэмжигдэнэ:

- *тайлагналын өдрөөр үнэ цэнийн бууралтгүй санхүүгийн хөрөнгүүд*: бүх мөнгөний дутагдлын өнөөгийн үнэ цэнэ (жишээ нь: гэрээний дагуух байгууллагын мөнгөн үрсгал болон Банкны авахаар хүлээгдэж буй мөнгөн үрсгалын зөрүү)
- *тайлагналын өдрөөр үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгүүд*: дансны нийт үнэ болон ирээдүйн мөнгөн үрсгалын өнөөгийн үнэ цэнийн зөрүү

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

vi. Үнэ цэнийн бууралт, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын хэмжилт, үргэлжлэл

- *олгогдоогүй шугамын зээлийн үүргүүд*: хэрэв үүргээ цуцалсан бол Банкинд өгөх гэрээний мөнгөн урсгал болон Банк хүлээн авах мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнийн зөрүү; болон
- *санхүүгийн баталгааны гэрээнүүд*: эзэмшигчид нөхөн олговор олгохоор хүлээгдэж буй төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнээс Банкны хүлээгдэж буй нөхөн авах дүнг хассан дүн.

Бүтцийн өөрчлөлтөд орсон санхүүгийн хөрөнгүүд

Хэрэв санхүүгийн хөрөнгийн нөхцөлүүд дахин хэлэлцэгдсэн эсвэл өөрчлөгдсөн эсвэл зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлээс үүдэн шинэчлэгдсэн бол санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөх эсэхийг үнэлэн хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг дараах байдлаар тооцоолно.

- Хэрэв хүлээгдэж буй бүтцийн өөрчлөлт нь одоогийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөлтөд хүргэхгүй бол өөрчлөгдсөн санхүүгийн хөрөнгийн хүлээгдэж буй мөнгөн урсгал нь одоогийн хөрөнгийн мөнгөний дутагдлын тооцоололд орсон байна.
- Хэрэв хүлээгдэж буй бүтцийн өөрчлөлт нь одоогийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөхөд хүргэх бол шинэ хөрөнгийн хүлээгдэж буй бодит үнэ цэнэ одоогийн хөрөнгийн үл хүлээн зөвшөөрөлтийн үеийн хамгийн сүүлийн мөнгөн урсгалаар хэмжигдэнэ. Энэ дүн нь одоогийн хөрөнгийн анхны үр ашигт хүүгийн түвшнээр үл хүлээн зөвшөөрөлтийн хүлээгдэж буй өдрөөр дискаунтлагдсан одоогийн санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөний дутагдлын тооцоололд орсон дүн юм.

Үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгүүд

Банк нь хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө болон бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн өрийн санхүүгийн хөрөнгүүд, мөн санхүүгийн түрээсийн цэвэр хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнэ нь буурсан эсэхийг тайлант үе бүрт үнэлдэг. Санхүүгийн хөрөнгийн ирээдүйн мөнгөн урсгалын тооцоололд сөргөөр нөлөөлөх нэг буюу түүнээс олон үйл явдал гарсан тохиолдолд үнэ цэнэ нь буурсан гэж үзнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан нотолгоонд дараах ажиглагдахуйц тоо баримтууд хамаарна:

- Зээлдэгчийн санхүүгийн мэдэгдэхүйц хүндрэлтэй байдал;
- гэрээний хугацаа хэтрэлттэй эсвэл дефолт болсон зэрэг гэрээний зөрчил;
- Банкны авч хэлэлцэхээргүй нөхцөлөөр зээл ба урьдчилгаанд Банк бүтцийн өөрчлөлт оруулах;
- Зээлдэгч нь дампуурах эсвэл түүнд санхүүгийн бүтцийн өөрчлөлт орох магадлалтай байх; эсвэл
- Санхүүгийн хүндрэлээс болж үнэт цаасыг арилжих идэвхтэй зах зээл байхгүй болох.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

vi. Үнэ цэнийн бууралт, үргэлжлэл

Үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгүүд, үргэлжлэл

Хэрэв гэрээний мөнгөн дүнг авахгүй байх эрсдэл эрс буурсан баримт байгаа ба өөр үнэ цэнэ буурах үзүүлэлт байхгүй гэж үзээгүй л бол зээлдэгчийн нөхцөл байдалд хүндрэл гарсантай холбоотойгоор дахин хэлцэл хийсэн зээлийг үнэ цэнэ буурсан гэж үздэг.

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын санг санхүүгийн байдлын тайланд толилуулах

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын нөөцийг санхүүгийн байдлын тайланд дараах байдлаар толилуулна:

- *хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгүүд*: хөрөнгийн дансны үнээс хасна;
- *зээлийн үүргүүд ба санхүүгийн баталгааны гэрээ*: ерөнхийдөө нөөцөөр толилуулна;
- *санхүүгийн хэрэглүүр нь олгогдсон болон олгогдоогүй бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг багтаадаг бол*, олгогдсон бүрэлдэхүүн хэсгээс зээлийн үүргийн хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлыг Банк салгаж тодорхойлж чадахгүй: Банк нь хоёр бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд нийлмэл нөөцийн санг толилуулдаг. Нийлмэл дүн нь олгогдсон хэсгийн дансны үнээс хасагдаж толилуулагдана. Дансны үнээс хэтэрсэн алдагдлын санг нөөцөөр бүртгэнэ; мөн
- *Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн өрийн хэрэглүүрүүд*: эдгээр хөрөнгүүдийн дансны үнэ нь бодит үнэ цэнээр бүртгэгдсэн байдаг тул санхүүгийн байдлын тайланд алдагдлын нөөц санг хүлээн зөвшөөрдөггүй. Алдагдлын нөөц санг бодит үнэ цэнийн нөөцөд хүлээн зөвшөөрдөг.

Данснаас хасах

Зээл болон өрийн үнэт цаасыг бүхэлд нь эсвэл хэсэгчлэн нөхөн авах үндэслэл бүхий хүлээлт байхгүй болсон үед данснаас хасдаг (бүхэлд нь эсвэл хэсэгчлэн). Энэ нь Банк зээлдэгчийг данснаас хасагдах хөрөнгийг төлөх хангалттай мөнгөн хөрөнгө эсвэл орлогын эх үүсвэр байхгүй гэж тодорхойлсон үед ихэвчлэн тохиолддог. Энэхүү үнэлгээг тусгайлсан хөрөнгийн түвшинд гүйцэтгэдэг.

Данснаас хассан хөрөнгүүдийн хувьд Банкны өр төлбөрөө нөхөн авах журмын дагуу төлүүлэх үйл ажиллагаа авч болно.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(б) Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, үргэлжлэл

vii. Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэх нь

Санхүүгийн хөрөнгүүд

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед нягтлан бодох бүртгэлийн үл нийцлийг үлэмж хэмжээгээр бууруулж эсвэл арилгахаар байвал Банк тодорхой санхүүгийн хөрөнгүүдийг ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө гэж ангилдаг.

Санхүүгийн өр төлбөрүүд

Банк нь дараах тохиолдлуудад санхүүгийн өр төлбөрийг ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэх гэж ангилж болно.

- дотооддоо бодит үнэ цэнийн сууриар тайлагнагдаж үнэлэгдсэн; эсвэл
- нягтлан бодох бүртгэлийн үл нийцлийг үлэмж хэмжээгээр бууруулж эсвэл арилгасан байх.

(в) Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө нь касс дахь бэлэн мөнгө, төв банкинд байршуулсан хязгаарлагдаагүй харилцах, бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөд бага өртдөг өндөр хөрвөх чадвартай санхүүгийн хөрөнгүүд ба богино хугацааны үүргүүдийг төлж барагдуулахад ашигладаг харилцах, хадгаламжаас бүрдэж байна.

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө нь санхүүгийн байдлын тайланд хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгддэг.

(г) Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас

Санхүүгийн байдлын тайлан дахь “хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас” нь дараах зүйлсийг багтаана:

- Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас; эдгээр нь анх бодит үнэ цэнэ дээр шүүд нэмэгдэл зардлыг нэмж хүлээн зөвшөөрөгдөн, дараа үед үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан тооцсон хорогдуулсан өртгөөр бүртгэгддэг;
- Өрийн болон өмчийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаасыг заавал ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх эсвэл тодорхойлогдох гэж ангилж болно; эдгээрийг ашиг, алдагдлаар шүүд хүлээн зөвшөөрсөн өөрчлөлтийн хамт бодит үнэ цэнээр хэмжинэ;
- Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хэмжсэн өрийн үнэт цаас; болон
- Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хэмжсэн өмчийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас.

Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн, хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгөтэй ижил арга барилаар ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг дараахаас бусад өрийн үнэт цаасны хувьд, олз ба гарзыг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрнө.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(г) Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас, үргэлжлэл

- Үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан тооцсон хүүгийн орлого;
- Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал ба буцаалт; болон
- Гадаад валютын арилжааны олз ба гарз.

Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн өрийн үнэт цаасыг үл хүлээн зөвшөөрөх үед өмнө нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн байсан хуримтлагдсан олз, гарзыг өмчөөс ашиг, алдагдал руу дахин ангилна.

Банк арилжааны зорилгоор эзэмшдэггүй өмчийн хэрэглүүр дэх зарим хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийг бусад дэлгэрэнгүй орлогын өөрчлөлтөөр толилуулахаар сонгож болно. Энэхүү сонголтыг анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед хөрөнгө оруулалт тус бүрт хийж болох ба эргэн буцахгүй.

Ийм өмчийн хэрэглүүрийн олз, гарзыг ашиг, алдагдлаар дахин ангилахгүй ба үнэ цэнийн бүүралтыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөхгүй. Хөрөнгө оруулалтын зардлын зарим хэсгийг нөхнө гэж үзэхээс бусдаар ногдол ашгийг ашиг, алдагдлын хэсэгт хүлээн зөвшөөрнө. Энэ тохиолдолд тэдгээрийг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрнө. Бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн хуримтлагдсан олз, гарзыг хөрөнгө оруулалтыг борлуулах үед хуримтлагдсан ашиг руу шилжүүлнэ.

(д) Үндсэн хөрөнгө

Хэмжилт ба хүлээн зөвшөөрөлт

Үндсэн хөрөнгийг анх өртгөөр нь хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа үндсэн хөрөнгийг тухайн хөрөнгийн өртгөөс аливаа хуримтлагдсан элэгдэл болон аливаа үнэ цэнийн бүүралтын гарзыг хассан дүнгээр нь бүртгэдэг. Үндсэн хөрөнгийн өртөгт тухайн хөрөнгийг худалдан авах болон барьж байгуулахтай шууд холбогдон гарсан зардал, мөн удирдлагын зорилгоор үйл ажиллагаа явуулахад бэлэн болгож түүнийг байршуулах болон шаардлагатай нөхцөлийг хангахтай холбоотой гарсан бусад зардлууд, мөн тухайн хөрөнгийг задлах, зайлуулах болон байрлаж байсан талбайг нь сэргээн засварлахад гарах зардлуудыг хамааруулна.

Хэрэв үндсэн хөрөнгийн тодорхой хэсгийн элэгдүүлэх хугацаа тухайн үндсэн хөрөнгөөс ялгаатай бол тэдгээрийг үндсэн хөрөнгийн тусдаа зүйл (гол бүрэлдэхүүн) гэж үзнэ.

Дараа үеийн зардал

Банк нь дараа үеийн зардлаас эдийн засгийн ирээдүйн үр өгөөжийг хүртэх магадлалтай бөгөөд тухайн зардлыг үнэн зөв хэмжих боломжтой болсон үед түүнийг үндсэн хөрөнгийн дансны үнэ дээр нэмэгдүүлэх буюу эсвэл тусдаа хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Солигдсон эд ангийн дансны үнээр хөрөнгийн дансны үнийг бүүруулна. Өдөр тутмын үйлчилгээний зардлыг тухайн зардал гарсан тайлант үеийн ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(д) Үндсэн хөрөнгө, үргэлжлэл

Элэгдэл

Үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг түүний ирээдүйд авчрах эдийн засгийн үр өгөөжөөс нь хамаарч ашиглагдах жилийнх нь туршид шулуун шугамын аргаар тооцон байгуулдаг. Үндсэн хөрөнгийн нийт өртгийн дүнд багтсан гол бүрэлдэхүүн хэсгийн ашиглагдах хугацаа ялгаатай байгаа тохиолдолд тэдгээрт тусад нь элэгдэл байгуулдаг.

Үндсэн хөрөнгийн дансны үнэ болон данснаас хассаны цэвэр орлогын зөрүүгээр үндсэн хөрөнгийн данснаас хассаны олз, гарзыг тухайн жилийн бусад үйл ажиллагааны бус орлого (зардал)-оор хүлээн зөвшөөрдөг.

Үндсэн хөрөнгийн зүйлсийн тайлант жил болон түүнтэй зэрэгцүүлэх хугацаанд тооцсон эдийн засгийн элэгдүүлэх хугацаа дараах байдалтай байна:

	Ашиглагдах хугацаа (жилээр)
Тавилга, эд хогшил	10
Тээврийн хэрэгсэл	10
Компьютер, холбогдох хэрэгсэл	2-3

Элэгдэл тооцох арга, ашиглалтын жил болон үлдэх өртгийг санхүүгийн жил бүрийн эцэст хянаж үздэг ба шаардлагатай бол залруулдаг. Өөрчлөлтийг нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын өөрчлөлтөөр тайлагнадаг.

(е) Биет бус хөрөнгө

Худалдан авсан программ хангамжийг өртгөөс хуримтлагдсан хорогдуулга болон үнэ цэнийн бууралтын гарзыг хассан дүнгээр бүртгэдэг.

Программ хангамжийн ирээдүйн эдийн засгийн өгөөжийг нэмэгдүүлэх тохиолдолд холбогдон гарсан аливаа дараа үеийн зардлыг капиталжуулна. Бусад гарсан зардлуудыг гарсан тухай бүрд нь ашиг, алдагдлаар бүртгэдэг.

Программ хангамжийн хорогдуулгыг тэдгээрийг ашиглах боломжтой болсон өдрөөс нь эхлэн тооцсон ашиглалтын хугацааны туршид шулуун шугамын аргаар тооцдог. Тайлант жилийн программ хангамжийн тооцоолсон ашиглагдах хугацаа нь 2-оос 3 жил байна. Тодорхой хугацаанд ашиглагдах биет бус хөрөнгийн хорогдуулах хугацаа болон хорогдуулах аргыг тайлант үе бүрийн эцэст хянаж үздэг.

Бизнесийн нэгдлийн үр дүнд “одоогийн гэрээнүүд болон тэдгээртэй холбоотой харилцагчтай тогтоосон харилцаа холбоо”-г шинэ биет бус хөрөнгөөр тодорхойлсон. СТОУС 3 *Бизнесийн нэгдэл* болон НББОУС 38 *Биет бус хөрөнгө* –ийг тус тус баримтлан шинээр тодорхойлогдсон биет бус хөрөнгийг худалдан авалтын өдрийн бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрсөн.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(ё) Санхүүгийн бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Хойшлогдсон татварын хөрөнгөөс бусад Банкны санхүүгийн бус хөрөнгүүдийн дансны үнэд хөрөнгийн үнэ цэнэ буурч болзошгүй болохыг илтгэх шинж тэмдэг байгаа эсэхийг тайлант үе бүрийн эцэст үнэлдэг. Хэрэв ийм шинж тэмдэг илэрвэл хөрөнгийн нөхөгдөх дүнг тооцоолдог.

Мөнгөн хөрөнгө бий болгогч нэгжийн хувьд нөхөгдөх дүн нь мөнгөн хөрөнгө бий болгогч нэгжийн борлуулалтын зардлыг хассан бодит үнэ цэнэ болон ашиглалтын үнэ цэнийн аль их нь байдаг. Ашиглалтын үнэ цэнийг тооцохдоо хөрөнгийн хувьд онцлог эрсдэл болон мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийн одоогийн зах зээлийн үнэлгээг тусгасан татварын өмнөх хувь хэмжээг ашиглан хөрөнгийг тасралтгүй ашигласнаас болон ашиглагдахаар тооцсон хугацааны эцэст данснаас хасах үед үүсэхээр хүлээгдэж буй тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн үрсгалын өнөөгийн үнэ цэнээр хэмждэг. Банк бие даасан хөрөнгийн нөхөгдөх дүнг тооцдог ба хэрэв хөрөнгийн бие даасан нөхөгдөх дүнг тооцоолох боломжгүй бол Банк хөрөнгөтэй хамааралтай мөнгөн хөрөнгө бий болгогч нэгжийн нөхөгдөх дүнг тодорхойлдог.

Үнэ цэнийн бууралтын гарзыг хөрөнгө эсвэл мөнгөн хөрөнгө бий болгогч нэгжийн дансны үнэ нь нөхөгдөх дүнгээс хэтэрсэн үед хүлээн зөвшөөрдөг. Үнэ цэнийн бууралтын гарзыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тайлагнадаг. Мөнгө бий болгогч нэгжийн түвшинд тодорхойлогдсон аливаа үнэ цэнийн бууралт нь гүүдвилийн дансны үнийг эхлээд бууруулах бөгөөд дараа нь мөнгө бий болгогч нэгж дэх бусад хөрөнгийн дансны үнийг хувь тэнцүүлэн бууруулна.

Хөрөнгийн үнэ цэнийн гарз буурсан аль эсвэл гарз үүсээгүй шинж тэмдгийг хэмжихийн тулд өмнөх үеийн хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн бууралтыг тайлант жил бүр үнэлдэг.

Нөхөгдөх дүнг тодорхойлоход ашигласан тооцоололд өөрчлөлт үүссэн тохиолдолд үнэ цэнийн бууралтыг буцаана. Үнэ цэнийн бууралтын гарзыг өмнөх жилүүдэд хөрөнгийн хувьд үнэ цэнийн бууралтын гарз хүлээн зөвшөөрөөгүй байсан бол элэгдэл буюу хорогдлыг хассаны дараа тодорхойлогдох байсан дансны үнээс тухайн хөрөнгийн дансны үнийг хэтрүүлэхгүй байхаар тооцож буцаана.

(ж) Хувьцаат капитал

(i) Энгийн хувьцаа

Энгийн хувьцаа нь эздийн өмчийн хэсэгт ангилагддаг. Энгийн хувьцаа болон хувьцааны опцион (худалдан авах эрх) гаргахад шууд холбогдон гарах өсөн нэмэгдэх зардлыг аливаа татварын нөлөөлөлгүй цэвэр дүнгээр өмчийн хэсгийг бууруулах байдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

(ii) Нэмж төлөгдсөн капитал

Нэмж төлөгдсөн капитал нь хувьцааны нэрлэсэн үнээс илүү гарсан дүнгээрх нийлүүлсэн хувь юм. Хувьцаа эзэмшигчдийн нэмэлтээр оруулсан хөрөнгөөс нэмж төлөгдсөн капитал үүсч болно.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(з) Ажилчдын тэтгэвэр, тэтгэмж

(i) Ажилчдын богино хугацаат тэтгэмж

Ажилчдын богино хугацаат тэтгэмж гэдэгт ажилтан Банкинд үзүүлсэн үйлчилгээнийхээ хариуд тайлант үеийн эцсээс хойш 12 сарын дотор багтаан авахаар тохиролцсон ажилтны тэтгэмжийг хэлнэ. Ажилтан нь тайлант үеийн турш Банкинд үйлчилгээ үзүүлсэн тохиолдолд тухайн үйлчилгээний хариуд төлөгдөхөөр хүлээгдсэн ажилчдын богино хугацааны тэтгэмжийн дискаунтчилагдаагүй дүнг хүлээн зөвшөөрдөг.

(ii) Нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгал

Хуулийн дагуу Монгол Улсад үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа банкууд нь нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалыг зохих ёсоор төлөх ёстой бөгөөд уг зардлыг гарсан тухайн үед нь дэлгэрэнгүй орлогын тайланд зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

(u) Хүү

Үр ашигт хүүгийн түвшин

Хүүгийн орлого ба зардлыг үр ашигт хүүгийн аргаар тооцож ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. “Үр ашигт хүү” гэдэг нь хүлээгдэж буй хугацаан дахь ирээдүйд төлөгдөх буюу хүлээн авах мөнгөн урсгалыг санхүүгийн хэрэглүүрийн дансны үнэд дискаунтчилахад ашиглаж буй хүү юм:

- санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнэ; эсвэл
- санхүүгийн өр төлбөрийн хорогдуулсан өртөг.

Худалдан авсан эсвэл үнэ цэнийн бууралттай зээлийн хөрөнгөөс бусад санхүүгийн хэрэглүүрийн үр ашигт хүүгийн түвшинг тооцоолохдоо Банк нь санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээний нөхцөлийн дагуу ирээдүйн бүх мөнгөн урсгалыг тооцох боловч хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцохгүй. Худалдан авсан эсвэл үнэ цэнийн бууралттай зээлийн хөрөнгийн хувьд зээлийн тохируулсан үр ашигт хүүгийн түвшинг тооцон хүлээгдэж буй алдагдлын ирээдүйн мөнгөн урсгалыг тооцно.

Үр ашигт хүүгийн тооцоололд гүйлгээний зардал, хураамж, төлбөр хийсэн эсвэл хүлээн авсан хугацаа зэрэг үр ашигт хүүгийн чухал хэсгүүд багтана. Гүйлгээний зардалд санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийг худалдан авах болон борлуулахтай шууд хамаарах нэмэгдэл зардал багтана.

Хорогдуулсан өртөг болон нийт дансны үнэ

Санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн хорогдуулсан өртөг нь санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс үндсэн төлөлтийг хасч, үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан анхны болон эцсийн дүнгийн зөрүүгээр хуримтлагдсан хорогдуулгыг нэмэх эсвэл хасах ба санхүүгийн хөрөнгийн хувьд хүлээгдэж буй аливаа зээлийн алдагдлын санг тохируулсан дүнг хэлнэ.

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигддэг санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнэ нь хүлээгдэж буй аливаа зээлийн алдагдлын санг тохируулснаас өмнөх санхүүгийн хөрөнгийн хорогдуулсан өртгийг хэлнэ.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(u) Хүү, үргэлжлэл

Хүүгийн орлого болон зардлын тооцоолол

Санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн үр ашигт хүүгийн түвшин гэж санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөнд тооцоолсон түвшинг хэлнэ. Хүүгийн орлого ба зардлыг тооцоолохдоо, үр ашигт хүүгийн түвшинг хөрөнгийн нийт дансны үнэ (хөрөнгө нь зээлийн үнэ цэнийн бууралтгүй байх үед) дээр эсвэл өр төлбөрийн хорогдуулсан өртөг дээр тооцдог. Зах зээлийн хүүгийн түвшний хөдөлгөөнийг тусгахын тулд хөвөгч хүүтэй хэрэглүүрийн мөнгөн гүйлгээг дахин үнэлэх замаар үр ашигт хүүгийн түвшинг шинэчилдэг. Хейджийн тохируулгын хорогдуулалтыг хийж эхлэх өдрөөр бодит үнэ цэнийн хейджийн тохиргооны үр ашигт хүүгийн түвшинг мөн шинэчилдэг.

Гэсэн хэдий ч, анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараагаар зээлийн үнэ цэнийн бууралттай болсон санхүүгийн хөрөнгүүдийн хувьд хүүгийн орлого нь санхүүгийн хөрөнгийн хорогдуулсан өртөг дээр үр ашигт хүүгийн түвшинг ашигласнаар тооцоологдоно. Хэрэв тухайн хөрөнгө нь цаашид зээлийн үнэ цэнийн бууралтгүй болвол хүүгийн орлогын тооцоолол нь буцаад нийт дансны үнийн сууриар тооцоологдоно.

Санхүүгийн хөрөнгийн хувьд анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр үнэ цэнийн бууралттай байсан бол санхүүгийн хөрөнгүүдийн хувьд хүүгийн орлого нь санхүүгийн хөрөнгийн хорогдуулсан өртөг дээр үр ашигт хүүгийн түвшинг ашигласнаар тооцоологдоно. Хөрөнгийн зээлийн эрсдэл сайжирсан ч хүүгийн орлогын тооцоолол нь нийт дүнгээр тооцох суурь руу эргэн буцахгүй.

Толилуулга

Ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогод үр ашигт хүүгийн аргаар тусгагдсан хүүгийн орлого нь дараах зүйлсийг багтаана:

- хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгийн хүү;
- бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хэмжигдэх өрийн хэрэглүүрийн хүү;
- хүүгийн орлого, зардалд нөлөө үзүүлж байх хугацааны хүүгийн мөнгөн үрсгалын өөрчлөлтийн мөнгөн үрсгалын хейджид ангилсан үүсмэл хейджийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийн бодит хэмжээ;
- хүүгийн эрсдэлийн бодит үнэ цэнийн хейджид ангилсан үүсмэл хейджийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийн бодит хэмжээ; болон
- хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх санхүүгийн өр төлбөрийн сөрөг хүү.

Ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогод тусгагдсан хүүгийн зардал нь дараах зүйлсийг багтаана:

- хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх санхүүгийн өр төлбөр;
- ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх үүсмэл бус санхүүгийн өр төлбөр;
- хүүгийн орлого, зардалд нөлөө үзүүлж байх хугацааны хүүгийн мөнгөн үрсгалын өөрчлөлтийн мөнгөн үрсгалын хейджид ангилсан үүсмэл хейджийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийн бодит хэмжээ;
- хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх санхүүгийн хөрөнгийн сөрөг хүү; болон
- түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(и) Хүү, үргэлжлэл

Толилуулга, үргэлжлэл

Арилжаалах хөрөнгө ба өр төлбөрийн хүүгийн орлого, зардлыг нь Банкны арилжааны үйл ажиллагаанд томоохон нөлөөгүй гэж үзэж, арилжааны хөрөнгө ба өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийн бусад бүх өөрчлөлтүүдтэй хамт цэвэр арилжааны орлогоор толилуулдаг.

Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх бусад санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн хүүгийн орлого, зардал нь ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх бусад санхүүгийн хэрэглүүрийн цэвэр орлогоор толилуулагддаг.

(й) Хураамж ба шимтгэл

Санхүүгийн хөрөнгө эсвэл санхүүгийн өр төлбөрийн үр ашигт хүүгийн салшгүй хэсэгт хамаарах хураамж ба шимтгэлийн орлого, зардал нь үр ашигт хүүгийн хэмжилтэнд хамаардаг.

Бусад хураамж ба шимтгэлийн орлогод дансны үйлчилгээний хураамж, хөрөнгө оруулалтын удирдлагын хураамж, борлуулалтын хураамж, байршуулалт болон хөрвүүлэлтийн хураамж зэрэг орох бөгөөд холбогдох үйлчилгээг үзүүлэх үед нь хүлээн зөвшөөрдөг. Хэрэв зээлийг дуусгавар болох хугацаанаас нь өмнө авахаар төлөвлөөгүй бол зээлийн үүрэг хариуцлагын хураамжийг тухайн зээлийн үүрэг дуусах хүртэл шулуун шугамын аргаар хүлээн зөвшөөрнө.

Банкны санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хэрэгсэлтэй холбоотой харилцагчтай байгуулсан гэрээний хувьд гэрээний зарим хэсэг нь СТОУС 9-ийн хамрах хүрээнд, зарим хэсэг нь СТОУС 15-ын хүрээнд хамаарч болно. Ийм тохиолдолд, Банк эхлээд СТОУС 9-ийн хамрах хүрээнд хамаарах хэсгийг СТОУС 9-ийн дагуу салган хэмжиж, үлдсэн хэсэгт СТОУС 15-ыг мөрддөг.

Бусад хураамж, шимтгэл нь ажил гүйлгээ болон үйлчилгээний төлбөртэй голдуу хамааралтай ба тухайн үйлчилгээг авсан үед нь зардлаар бүртгэнэ.

(к) Арилжааны цэвэр орлого

Арилжааны цэвэр орлого нь хөрөнгө, өр төлбөрийг арилжих олз, гарзын зөрүүнээс бүрдэх ба хэрэгжсэн, хэрэгжээгүй бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт, хүү, ногдол ашиг, гадаад валютын зөрүү зэргийг багтаана.

(л) Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн бусад санхүүгийн хэрэгслийн цэвэр орлого

Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн бусад санхүүгийн хэрэгслийн цэвэр орлого нь арилжааны бүс эрсдэлийг удирдах зорилгоор эзэмшиж буй үүсмэл хейджийн харилцааг бүрдүүлэх нөхцөлгүй ба санхүүгийн хөрөнгө, санхүүгийн өр төлбөр нь ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрөхтэй хамааралтай. Энэ нь бүхий л хэрэгжсэн болон хэрэгжээгүй ашиг, алдагдлын дараах бодит үнэ цэнэ эсвэл гадаад валютын зөрүүний бусад орлогыг багтаана.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(м) Түрээс

Гэрээг анх байгуулах үед Банк нь тухайн гэрээ нь түрээсийн гэрээ юу эсвэл түрээс агуулсан гэрээ юу гэдгийг үнэлдэг. Хэрэв гэрээ нь тодорхой төлбөр хүлээн авснаар тухайлсан хөрөнгийн хэрэглээг тодорхой хугацаанд хянах эрхийг олгож байвал тухайн гэрээг түрээсийн гэрээ эсвэл түрээс агуулсан гэрээ гэж үзнэ. Тухайн хөрөнгийг ашиглах эрхийн хяналт шилжсэн эсэхийг үнэлэхдээ Банк нь СТОУС 16-д заасан түрээсийн тодорхойлолтыг ашигласан.

i. Банк түрээслэгч байх

Түрээсийн бүрэлдэхүүнийг агуулсан гэрээг эхлэх эсвэл өөрчлөх үед Банк гэрээнд тусгасан үнийг үндэслэн түрээсийн бүрэлдэхүүн хэсэг бүрт хуваарилдаг. Салбар болон оффисын барилгын түрээсүүдийн хувьд Банк нь түрээсийн бус бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг салгах аргыг сонгоогүй ба түрээсийн болон түрээсийн бус бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг нэг бүрэлдэхүүн хэсэг гэж бүртгэсэн.

Банк нь түрээс эхлэх өдөр ашиглах эрхтэй хөрөнгө болон түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрдөг. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг анх өртгөөр нь хэмжих бөгөөд үүнийг түрээсийн эхний өдөр болон түүнээс өмнө хийсэн түрээсийн төлбөрөөр тохируулсан түрээсийн өр төлбөрийн анхны дүн, аливаа анхдагч шууд зардлууд болон хөрөнгийг буулгах, сэргээн засварлахад түрээслэгчээс гарах аливаа тооцоолсон өртөг, мөн түрээсийн урамшууллыг хассан дүнгээр илэрхийлдэг.

Түрээсийн хугацаа дуусгавар болох үед ашиглах эрхтэй хөрөнгийг худалдан авах сонголтыг гэрээнд заасан эсвэл түрээсийн хугацааны эцэст тухайн түрээсийн хөрөнгийн өмчлөх эрх Банкинд бүрэн шилжихээс бусад үед ашиглах эрхтэй хөрөнгийг гэрээ эхэлсэн өдрөөс дуусах өдөр хүртэл шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ. Энэ тохиолдолд ашиглах эрхтэй хөрөнгийг тухайн хөрөнгийн ашиглалтын жилээр элэгдүүлэх бөгөөд ашиглалтын жилийг үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийг тодорхойлох суурьтай ижил зарчмаар тодорхойлдог. Түүнчлэн, ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дансны үнийг аливаа үнэ цэнийн бууралтын алдагдлаар бууруулж, түрээсийн өр төлбөрийн дахин хэмжилтээр тохируулдаг.

Түрээсийн өр төлбөрийг анх хэмжихдээ түрээсийн эхний өдрөөрх төлөгдөөгүй түрээсийн төлбөрүүдийг түрээст агуулагдсан нуугдмал хүүгийн хувь хэмжээ эсвэл уг хувь хэмжээг тодорхойлох боломжгүй бол Банкны өсөн нэмэгдэх зээлийн хүүгийн хувь хэмжээг ашиглан дискаунтлан өнөөгийн үнэ цэнээр хэмждэг. Банк өсөн нэмэгдэх зээлийн хүүгийн хувь хэмжээг дискаунтын түвшин гэж авч үздэг.

Банк нь өсөн нэмэгдэх зээлийн хүүгийн хувь хэмжээг хэд хэдэн хөндлөнгийн эх үүсвэрээс хүүгийн хувь хэмжээг авах замаар тодорхойлдог бөгөөд түрээсийн нөхцөл, түрээсэлсэн хөрөнгийн төрлийг илэрхийлэх тодорхой тохируулгуудыг хийдэг.

Түрээсийн өр төлбөрийн хэмжилтэд багтсан түрээсийн төлбөрт дараах зүйлсүүд багтдаг:

- тогтмол төлбөр (мөн чанарын хувьд тогтмол төлбөр хамаарна);
- индекс эсвэл хувь хэмжээнээс хамаарах хувьсах түрээсийн төлбөр, эхний өдөр индекс эсвэл хувь хэмжээг ашиглан хэмжсэн анхны хэмжилтээр;
- үлдэх өртгийн үнэ цэнийн баталгааны хүрээнд хүлээгдэж буй өглөгийн дүн;

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(м) Түрээс, үргэлжлэл

i. Банк түрээслэгч байх, үргэлжлэл

- Банкны худалдан авах сонголтоо хэрэгжүүлэх нь үндэслэлтэйгээр тодорхой бол уг сонголтыг хэрэгжүүлэх үнэ. Үүнд, Банк түрээсийг сунгана гэж үзвэл сунгалтын нэмэлт төлбөр, түрээсийн хугацааг эрт цуцлах торгууль зэрэг хамаарна.

Түрээсийн өр төлбөрийг үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хэмждэг. Хэрэв индекс эсвэл хувь хэмжээнээс шалтгаалан Банкны ирээдүйн түрээсийн төлбөр өөрчлөгдөх, үлдэх өртгийн үнэ цэнийн баталгааны хүрээнд хүлээгдэж буй өглөгийн дүнд өөрчлөлт орох, худалдан авалт хийх, сунгах эсвэл цуцлах эсэхэд өөрчлөлт орох эсвэл үндсэн түрээсийн төлбөрийг шинэчлэх тохиолдолд түрээсийн өр төлбөрийг дахин хэмждэг.

Түрээсийн өр төлбөрийг ийм байдлаар дахин хэмжихэд ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дансанд холбогдох тохируулгыг хийдэг. Хэрэв ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дансны үнэ тэг болж бүүрсан байсан бол тохируулгыг ашиг, алдагдалд бүртгэдэг.

Банк нь санхүүгийн байдлын тайланд ашиглах эрхтэй хөрөнгийг 'үндсэн хөрөнгө'-ийн ангилалд, түрээсийн өр төлбөрийг 'бусад өр төлбөр'-ийн ангилалд бүртгэдэг.

Богино хугацааны түрээс ба бага өртөг бүхий түрээс

Банк бага үнэтэй хөрөнгийн түрээс болон богино хугацаат түрээсийн (үүнд мэдээлэл технологийн төхөөрөмж багтана) хувьд ашиглах эрхтэй хөрөнгө болон түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй байх аргыг сонгосон. Банк эдгээр түрээстэй холбоотой түрээсийн төлбөрүүдийг түрээсийн хугацааны турш шулуун шугамын аргаар зардлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

ii. Банк түрээслүүлэгч байх

Түрээсийн бүрэлдэхүүнийг агуулсан гэрээг эхлэх эсвэл өөрчлөх үед Банк гэрээнд тусгасан борлуулах үнийг үндэслэн түрээсийн бүрэлдэхүүн хэсэг бүрт хуваарилдаг.

Банк түрээслүүлэгчийн хувьд, түрээсийг санхүүгийн түрээс эсвэл үйл ажиллагааны түрээс эсэхийг тодорхойлдог.

Түрээсийн ангиллыг тодорхойлохдоо Банк нь холбогдох хөрөнгийн эзэмшилтэй холбоотой эрсдэл болон өгөөжийн бараг бүгдийг нь шилжүүлсэн эсэхийг ерөнхий үнэлгээгээр шалгадаг. Хэрэв тийм тохиолдолд, түрээс нь санхүүгийн түрээс; үгүй бол үйл ажиллагааны түрээс байдаг. Энэхүү үнэлгээнд Банк нь хөрөнгийг эдийн засгийн ашиглах хугацааны ихээхэн хэсэгт түрээслүүлж буй эсэх зэрэг үзүүлэлтүүдийг харгалзан үздэг.

Банк нь түрээсийн цэвэр хөрөнгө оруулалтад СТОУС 9-ийн үл хүлээн зөвшөөрөлт ба үнэ цэнийн бууралтын шалгууруудыг харгалзан үздэг. Банк нь түрээсийн нийт хөрөнгө оруулалтыг тооцоолоход ашиглагдах баталгаагүй үлдэгдэл үнэ цэнийг тогтмол хянаж байдаг.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(н) Орлогын албан татвар

Орлогын татварын зардал нь тайлант үеийн болон хойшлогдсон татварын зардлаас бүрддэг. Тайлант үеийн татвар болон хойшлогдсон татварыг өмч эсвэл бусад дэлгэрэнгүй орлогын хэсэгт шүүд хүлээн зөвшөөрдөг зүйлстэй холбоотойгоос бусад тохиолдолд ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

(i) Тайлант үеийн татвар

Тайлант үеийн татвар гэдэг нь өмнөх жилүүдийн татварын өрийн тохируулга болон тайлант үеийн эцэст хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байсан эсвэл мөрдөгдөж байгаа татварын хувь хэмжээг ашиглан тухайн жилийн татвар ногдох ашиг, татварын алдагдалд суурилан хүлээгдэж буй татварын өр эсвэл авлага юм. Татвар ногдох ашгийг тооцохдоо ирээдүйн тайлант үеийн татвар ногдох ашиг (татварын алдагдал)-ийг тодорхойлоход хэрэглэгдэх татвар ногдох орлого эсвэл татвараас хасагдах зардлаар тооцогдох түр зөрүү, мөн нягтлан бодох бүртгэлийн ашгийн татвар ногдохгүй орлого, татвараас хасагдахгүй зардал зэргийг харгалзан үздэггүй учраас татвар ногдох ашиг нь нягтлан бодох бүртгэлийн ашгаас ялгаатай байдаг.

(ii) Хойшлогдсон татвар

Хойшлогдсон татварыг хөрөнгө, өр төлбөрийн аргыг ашиглан хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг бөгөөд энэ арга нь санхүүгийн тайлангийн зорилгоорх хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнэ болон татварын зорилгоор ашиглагдах дүн хоёрын хоорондох түр зөрүүн дээр үндэслэдэг.

Бүх татвар ногдох түр зөрүүнд хойшлогдсон татварын өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрдөг. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийг татвар ногдох орлого олсон үед татварын орлого ногдох нь тодорхой болсон бүх хасагдах түр зөрүүнд хүлээн зөвшөөрнө.

Дараах түр зөрүүнүүдэд хойшлогдсон татварыг хүлээн зөвшөөрдөггүй: гүүдвилийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт, эсвэл бизнесийн нэгдэл биш бөгөөд ажил гүйлгээ гарах үед нягтлан бодох бүртгэлийн ашиг болон татвар ногдох ашиг/татварын алдагдлын аль алинд нөлөөлөхгүй ажил гүйлгээн дэх хөрөнгө буюу өр төлбөрийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг тайлант хугацааны эцэст дахин хянаж үздэг ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийн бүх эсвэл зарим өгөөжийг хүртэх хангалттай хэмжээний татвар ногдох ашиг олох магадлал үгүй болох үед Банк хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг бууруулдаг.

Тайлант үеийн эцсээр хүчин төгөлдөр болсон, эсвэл хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа татварын хувь хэмжээ (татварын хууль)-нд үндэслэн хөрөнгө нь хэрэгжих буюу өр төлбөрийг төлөх тайлант үед мөрдөгдөхөөр хүлээгдэж буй татварын хувь хэмжээгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгө болон өр төлбөрийг хэмждэг. Тайлант үеийн эцэст Банк нь хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг нөхөх буюу барагдуулах арга хэлбэрээс үүсэж байгаа татварын үр нөлөөг хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн хэмжилтэд тусгадаг.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(н) Орлогын албан татвар, үргэлжлэл

(ii) Хойшлогдсон татвар, үргэлжлэл

Банк нь тайлант үеийн татварын өр төлбөрийг тайлант үеийн татварын хөрөнгөөр суутган тооцох хууль ёсны хүчин төгөлдөр эрхтэй байх, орлогын татвараар тооцоо хийдэг ижил татварын албатай харьцдаг ба тайлант үеийн татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр сууриар барагдуулахаар төлөвлөсөн тохиолдолд хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр дүнгээр тооцдог.

Хэрэв ногдол ашиг төлөлттэй холбоотойгоор нэмэлт орлогын албан татварын зардал үүссэн бол уг орлогын албан татварын зардлыг ногдол ашгийн төлөлттэй холбоотой өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөх үед орлогын албан татварын зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

(о) Нөөцийн сан

Банк нь нөөцийн санг өнгөрсөн үйл явдлын үр дүнд үүссэн өнөөгийн үүрэг хариуцлагын (хууль ёсны эсвэл бүтцийн) үед хүлээн зөвшөөрдөг бөгөөд Банк нь үүрэг хариуцлагыг барагдуулах шаардлагатай бөгөөд үүрэг хариуцлагын хэмжээгээр найдвартай тооцооллыг хийж болно.

Тайлагналын эцсийн үеийн үүрэг хариуцлагыг хүлээх шаардлагатай гэж үзсэн мөн үүрэг хариуцлагын эрсдэл ба тодорхойгүй байдлыг харгалзан үзсэн хамгийн сайн тооцооллоор нөөцийн санг хүлээн зөвшөөрдөг.

Нөөцийн санг өнөөгийн үүрэг хариуцлагыг хангах мөнгөн урсгалыг ашиглан тооцоолсон үед үүний дансны үнэ нь эдгээр мөнгөн урсгалуудын өнөөгийн үнэ цэнэ болдог (мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийн нөлөө материаллаг бол).

Нөөцийн санг хангах бүх эсвэл зарим эдийн засгийн үр өгөөж нь гуравдагч талаас ирэх, хэрэв нөхөн олговор хүлээн авах нь тодорхой мөн авлагын дүнг найдвартай хэмжих боломжтой бол авлагыг хөрөнгөөр бүртгэнэ.

(ө) Санхүүгийн баталгаа болон зээлийн үүргүүд

“Санхүүгийн баталгаа” нь зээлдэгч өрийн хэрэглүүрийн нөхцөлийн дагуу төлбөрөө төлж барагдуулж чадаагүйгээс болж үүссэн алдагдлыг Банкнаас эзэмшигчид тодорхой төлбөрийг нөхөн төлөхийг шаарддаг гэрээ юм. “Зээлийн үүргүүд” нь урьдчилан тодорхойлсон нөхцөлийн дагуу зээл олгох амлалт үүргүүд юм.

Зах зээлийн хүүгээс бага хүүгээр олгогдох санхүүгийн баталгаа болон зээлийн үүргүүдийг анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед бодит үнэ цэнээр хэмждэг. Үүний дараа дараах зүйлсийн аль ихээр бүртгэнэ: СТОУС 9-ийн дагуу тодорхойлсон алдагдлын сан ба анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс СТОУС 15-ын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн орлогын хуримтлагдсан дүнг хассан дүн.

Бусад зээлийн үүргүүдийн хувьд Банк нь алдагдлын нөөцийг хүлээн зөвшөөрнө. Санхүүгийн баталгаа болон зээлийн үүргүүдээс гарсан өр төлбөрүүд нөөцийн санд багтсан байдаг.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд, үргэлжлэл

(п) Холбоотой талууд

Энэхүү санхүүгийн тайлантай холбоотойгоор Банкны хувьд холбоотой талуудад дараах холбоо, харилцаа бүхий талууд багтана:

- i. Банкнийг шууд эсвэл нэг буюу түүнээс дээш зуучлагчаар дамжуулан шууд бусаар хянадаг, санхүүгийн болон үйл ажиллагааны бодлогын чанартай шийдвэрийг гаргахад Банкинд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлэх чадвартай, эсвэл Банкнийг хамтран хянадаг этгээд;
- ii. Банктай нэгдсэн нэг хяналтанд байдаг этгээд;
- iii. Банкны эсвэл Банкны толгой компанийн гол удирдах ажилтан, эсвэл уг ажилтны гэр бүлийн ойр дотны гишүүн, эсвэл уг ажилтны хяналтад байдаг, хамтарсан хяналтад эсвэл мэдэгдэхүйц нөлөөнд байдаг аж ахуйн нэгж;
- iv. (i)-д дурдсан этгээдийн гэр бүлийн ойр дотны гишүүн, эсвэл уг гишүүний хяналтанд байдаг, хамтарсан хяналтад байдаг эсвэл мэдэгдэхүйц нөлөөнд байдаг аж ахуйн нэгж;
- v. Банкны эсвэл Банктай холбоотой аж ахуйн нэгжийн аль нэгнийх нь ажилчдын тэтгэвэр тэтгэмжид зориулсан ажил эрхлэлтийн дараах тэтгэмжийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэгч этгээд.

Хувь хүний гэр бүлийн ойр дотны гишүүд гэдэг нь Банктай ажил хэргийн харилцаанд орох явцад хувь хүнд нөлөөлөх эсвэл түүний нөлөөнд автаж магадгүй гэр бүлийн гишүүдийг хэлнэ.

(р) Сегментийн тайлагнал

Үйл ажиллагааны сегмент нь Банкны эрхэлж буй бизнесийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор орлого олж, зардал гаргадаг Банкны нэг бүрэлдэхүүн хэсэг юм. Үүнд, бусад бүрэлдэхүүн хэсгүүдтэй хийсэн ажил гүйлгээтэй холбоотой орлого болон зардал орно. Банкны гол үйл ажиллагааны шийдвэр гаргагчид сегментүүдийн гүйцэтгэлийг үнэлэх болон нөөцийг хэрхэн хуваарилах шийдвэр гаргахын тулд сегментүүдийн үйл ажиллагааны үр дүнг байнга хянаж байдаг бөгөөд сегмент бүрийн санхүүгийн мэдээллийг гаргадаг.

5. Бизнесийн нэгдэл

2021 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдөр Банк нь Кредит Банк ХХК-ийн гаргасан энгийн хувьцаа болон саналын эрхийг 100% худалдан авч нэгтгэсэн.

Нэгдэл нь Банк болон Кредит Банк хооронд байгуулсан Хуулийн этгээдийн нэгдэх/нэгтгэх гэрээгээр зохицуулагдсан ба Банк нэг бүр нь 1,000 төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй 46,473,810 ширхэг энгийн хувьцаа гаргаж, Кредит банкны гаргасан энгийн хувьцаагаар солилцох замаар бизнесийн нэгдлийг хэрэгжүүлсэн. Нэгдлийн өдрөөс эхлэн Кредит банкны бүх хөрөнгө, өр төлбөр, нөөц болон салбарууд нь Банкинд нэгтгэгдсэн. Кредит банкны үйл ажиллагааны санхүүгийн үр дүн нэгдлийн өдрөөрх санхүүгийн тайланд нэгтгэгдсэн.

5. Бизнесийн нэгдэл, үргэлжлэл

(а) Шилжүүлсэн зүйлийн бодит үнэ цэн:

	<u>Нэрлэсэн үнэ (мян.төг)</u>	<u>Бодит үнэ цэн (мян.төг)</u>
Энгийн хувьцаа (46,473,810 ширхэг)	46,473,811	62,119,218

Шинээр гаргасан 46,476,810 ширхэг энгийн хувьцааны бодит үнэ цэнийг хараат бус хөндлөнгийн үнэлгээчин (“Үнэлгээчин”) тогтоосон.

Шилжүүлсэн зүйл болох энгийн хувьцааны бодит үнэ цэнийг хэмжихэд ашигласан үнэлгээний арга нь дараах байдалтай байна:

- Үнэлгээчин нь орлогын болон зах зээлийн загвараар 2021 оны 8 дугаар сарын 20-ны өдрийн байдлаарх Банкны нийт хувьцаат капиталын зах зээлийн үнэлгээг үнэлсэн.
- Зах зээлийн загвараар Банкны хувьцааны бодит үнэ цэнийг тооцоход харьцуулагдах боломжтой компаниуд эсвэл ижил төстэй нөхцөл байдалд харьцуулж болохуйц бизнесүүдийг худалдан авсан үнэд суурилна.
- Бодитой хэрэглэх өгөгдөл, мэдээлэл хангалтгүй байсан тул зах зээлийн загварыг ашиглах нь үр дүнгүй байсан.
- 2021 оны 8 дугаар сарын 20-ны өдрийн байдлаар Банкны нийт 100% энгийн хувьцааны зах зээлийн үнэлгээ нь 195.8 тэрбум төгрөг бөгөөд нэгж хувьцааны зах зээлийн үнэлгээ 1,336.65 төгрөг байна.
- Худалдан авалтын өдрөөрх шилжүүлсэн зүйл болох энгийн хувьцааны үнэлгээ нь 62,119,218 мянган төгрөг байна.

(б) Худалдан авалттай холбоотой зардал:

Бизнесийн нэгдэлтэй холбоотой хууль, хяналтын болон бусад зардлуудыг тайлант үеийн зардалд хүлээн зөвшөөрч ‘бусад үйл ажиллагааны зардал’-д бүртгэсэн.

5. Бизнесийн нэгдэл, үргэлжлэл

(в) Тодорхойлогдох хөрөнгө ба тооцоологдсон өр төлбөр:

Нэгдлийн өдрөөрх Кредит банкны тодорхойлогдох хөрөнгө болон тооцоологдсон өр төлбөр нь дараах байдалтай байна:

(Мянган төгрөгөөр)	Тайлбар	Дансны үнэ	Тохируулга	Бодит үнэ цэн
ХӨРӨНГӨ				
Бэлэн ба Монголбанкинд дахь мөнгө		679,817	-	679,817
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	(i)	26,610,812	(17,095,645)	9,515,167
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа		118,883,306	-	118,883,306
Үндсэн хөрөнгө	(ii)	744,822	(12,004)	732,818
Биет бус хөрөнгө	(iii)	539,755	4,565,555	5,105,310
Бусад хөрөнгө	(ii)	32,583,760	(48,433)	32,535,327
НИЙТ ХӨРӨНГӨ		180,042,272	(12,590,527)	167,451,745
ӨР ТӨЛБӨР				
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	(i)	57,460,176	(17,095,645)	40,364,531
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж		48,515,815	-	48,515,815
Репо хэлцэл		10,318,027	-	10,318,027
Зээлээр авсан санхүүжилт		10,180,637	-	10,180,637
Орлогын албан татварын өглөг		441,225	-	441,225
Бусад өр төлбөр		103,853	-	103,853
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		127,019,733	(17,095,645)	109,924,088
ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ		53,022,539	4,505,118	57,527,657

Тохируулгын тайлбар:

- (i) Банк болон Кредит банк харилцан байршуулсан харилцах, хадгаламжийг цэвэршүүлсэн.
- (ii) Банк нь нэгтгэгдсэн үндсэн хөрөнгө болон бараа материалын биет, ашиглалтын байдлыг нягталж, цаашид ашиглагдах боломжгүй хөрөнгүүдийг данснаас хассан.
- (iii) Кредит банкны үндсэн систем болон дагалдах зарим дэд системүүд нь Банкны системтэй ижил байсан. Тиймээс ижил төрлийн, цаашид ашиглах шаардлагагүй 499.0 сая төгрөгийн үлдэгдэл өртөг бүхий программ хангамжийг данснаас хассан.

Үнэлгээчний шинжилгээгээр “одоогийн гэрээнүүд болон тэдгээртэй холбоотой харилцагчтай тогтоосон харилцаа холбоо”-г шинэ биет бус хөрөнгөөр тодорхойлсон ба худалдан авалтын өдрийн байдлаарх хөрөнгийн бодит үнэ цэн 5,065 сая төгрөг гэж тогтоосон.

5. Бизнесийн нэгдэл, үргэлжлэл

(г) Бодит үнэ цэнийн хэмжилт:

Биет бус хөрөнгүүдийн бодит үнэ цэнийг хараат бус хөндлөнгийн Үнэлгээчнээр тогтоолгосон ба түүнээс өмнө Банк дотооддоо нийт хөрөнгүүдийн боломжит үнэлгээг тодорхойлсон.

Тодорхойлогдсон хөрөнгүүдийн бодит үнэ цэнийн хэмжилтийн аргачлал нь дараах байдалтай байна:

Эзэмшсэн хөрөнгө	Үнэлгээ	Үнэлгээний үр дүн
Бараа материал	Дотоод	Банк хөрөнгийн биет байдлыг үнэлж, ашиглах боломжгүй хөрөнгүүдийг данснаас хассан (в.ii)
Үндсэн хөрөнгө	Дотоод	Банк хөрөнгийн биет байдлыг үнэлж, ашиглах боломжгүй хөрөнгүүдийг данснаас хассан (в.ii)
Биет бус хөрөнгө	Дотоод	Банк программ хангамжуудын ашиглагдах байдлыг үнэлж, цаашид ашиглагдахгүй хөрөнгүүдийг данснаас хассан (в.iii)
	Гадаад	Үнэлгээчин 1 шинэ хөрөнгийг тодорхойлсон (в.iii)

(д) Гүүдвил:

Кредит банкны нэгтгэснээс бий болсон дараах гүүдвилийг Банк хүлээн зөвшөөрсөн:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тодруулга	Дүн
Шилжүүлсэн зүйлийн бодит үнэ цэн	(a)	62,119,218
Тодорхойлогдох цэвэр хөрөнгийн бодит үнэ цэн	(в)	57,527,657
Гүүдвил		4,591,561

Хүлээн зөвшөөрсөн гүүдвил нь татварын зорилгоор хасагдах зүйл болохгүй.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

6. Үр ашигт хүүгийн аргаар тооцсон цэвэр хүүгийн орлого

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	44,495,180	37,967,825
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	4,283,637	1,739,037
Бусад банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	859,902	3,248,364
Урт хугацаат своп хэлцэл	665,853	-
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	209,819	-
Монголбанкнаас авсан хүүгийн орлого	132,299	1,898,944
Үнэт металлын худалдан авалтын урьдчилгаа	168,050	-
	50,814,740	44,854,170

Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	14,540,727	11,734,020
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	5,509,409	10,251,007
Зээлээр авсан санхүүжилт	1,961,555	485,551
Репо хэлцэл	1,574,259	386,062
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал	694,188	659,590
Урт хугацаат своп хэлцэл	601,835	-
Бусад өр төлбөр	-	1,573,415
	24,881,973	25,089,645

Дээр тайлагнасан үр ашигт хүүгийн аргаар тооцсон хүүгийн орлого, зардлын дүнгүүд нь дараах санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөртэй холбоотой болно.

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө	463,581,899	277,628,603
БДОБҮЦ-ээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө	160,351,913	22,934,298
Нийт хүүтэй санхүүгийн хөрөнгө	623,933,812	300,562,901
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн өр төлбөр	532,165,346	243,715,439

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

7. Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр зардал

Дараах хүснэгтэд үйлчлүүлэгчидтэй байгуулсан гэрээний хураамж, шимтгэлийн орлогыг үйлчилгээний үндсэн төрлүүдээр харуулсан.

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Хураамж ба шимтгэлийн орлого		
Худалдааны санхүүжилтийн үйлчилгээний шимтгэл, хураамж	221,349	67,811
Гүйлгээний хураамж	57,356	24,547
Картын үйлчилгээний шимтгэл, хураамж	43,847	12,247
Дансны үйлчилгээний шимтгэл, хураамж	31,805	32,313
Зээлтэй холбоотой үйлчилгээ	3,422	1,144
Зуучлалын үйлчилгээний шимтгэл, хураамж	-	186,125
Бусад үйлчилгээ	19,020	6,792
	376,799	330,979
Хураамж ба шимтгэлийн зардал		
Картын үйлчилгээний шимтгэл, хураамж	(155,953)	(121,694)
Банкны үйлчилгээний шимтгэл, хураамж	(72,606)	(206,906)
Бусад хураамж	(233,533)	(108,379)
	(462,092)	(436,979)
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр зардал	(85,293)	(106,000)

8. Арилжааны цэвэр орлого

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Үнэт металл арилжааны олз	2,842,182	4,268,237
Үнэт металл арилжааны гарз	(1,794,708)	(2,082,795)
Гадаад валютын арилжааны олз	512,596	792,737
Гадаад валютын арилжааны гарз	(140,615)	(498,099)
Үнэт цаас борлуулсны олз	38,303	19,462
Үнэт цаас борлуулсны гарз	(599)	(5,664)
	1,457,159	2,493,878

9. ААБҮЦ-ээр хэмжигдэх бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого (зардал)

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
“Арилжааны цэвэр орлого”-оор илэрхийлэгдсэнээс бусад ААБҮЦ-ээр хэмжигдэх санхүүгийн хэрэгслийн цэвэр орлого		
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас:		
- Хувьцаа	(37,475)	(4,824)
Эрсдэлийн удирдлагын зорилгоор эзэмшиж буй үүсмэл хэрэгслүүд:		
- Гадаад валют	8,832	55,094
- Үнэт металл	1,129	-
	<u>(27,514)</u>	<u>50,270</u>

10. Бусад орлого ба зардал

10.а Бусад орлого дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Заавал байлгах нөөцийн урамшуулал	41,094	347,974
Ханшийн зөрүүний цэвэр олз	-	242,132
Данснаас хассан зээлийн эргэн төлөлт	-	45,142
Цуцалсан түрээсийн нөлөөлөл	-	26,501
Бусад	13,558	21,727
	<u>54,652</u>	<u>683,476</u>

10.б Бусад зардал дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Богино болон бага үнэтэй зүйлсийн түрээс	549,127	130,488
Мэргэжлийн үйлчилгээний төлбөр	547,132	491,137
Зар сурталчилгаа, маркетингийн зардал	501,804	138,940
Засварын зардал	468,363	264,826
Даатгалын зардал	231,921	573,314
Харуул хамгаалалтын зардал	213,481	119,842
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	107,371	118,478
Бичиг хэрэг	103,561	43,719
Мэдээлэл технологи, шуудан холбооны зардал	81,984	57,144
Хөдөлмөр хамгаалал	57,781	35,715
Ханшийн зөрүүний цэвэр гарз	52,086	-
Ашиглалтын зардал	32,642	34,533
Тээврийн зардал	30,965	23,171
Бусад зардлууд	93,052	52,281
	<u>3,071,270</u>	<u>2,083,588</u>

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

11. Хүний нөөцийн зардал

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Цалин	4,860,686	3,250,690
НДШ-ийн зардал	540,547	193,494
Томилолтын зардал	17,927	221,342
Ажилчдын сургалтын зардал	11,350	23,690
Ажилчидтай холбоотой бусад зардлууд	12,640	45,408
	5,443,150	3,734,624

12. Үйл ажиллагааны бус зардал

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Торгууль	170,006	2,000
Зочин төлөөлөгчийн зардал	16,437	28,756
Хандивын зардал	4,483	-
Бусад	30,531	119,581
	221,457	150,337

13. Санхүүгийн хэрэгслүүдийн үнэ цэнийн бууралтын гарз эсвэл буцаалт

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Монголбанк дахь харилцах, хадгаламж	(334,246)	(68,351)
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (Тодруулга 19)	(246,839)	(7,957,012)
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжих санхүүгийн хөрөнгө оруулалтууд	(24,763)	-
Бусад хөрөнгө	(1,330)	(663)
Бусад банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж (Тодруулга 16)	7,061	(5,856)
Зээлийн үүрэг амлалт ба санхүүгийн батлан даалтын гэрээ	-	(189,340)
БДОБУЦ-ээр илэрхийлэгдэх шинээр хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгө	(179,235)	(18,128)
БДОБУЦ-ээр илэрхийлэгдэх үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгө*	87,612	105,740
	(691,740)	(8,133,610)

* 2021 онд Банк өмнө нь эзэмшиж байсан Монголбанкны үнэт цаасанд хамаарах бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн байсан 18,128 мянган төгрөгийн хуримтлагдсан олзыг (2020: 105,740 мянган төгрөг) холбогдох Монголбанкны үнэт цаасыг санхүүгийн тайланд үл хүлээн зөвшөөрсөнтэй холбоотойгоор ашиг, алдагдлын тайлан руу дахин ангилсан.

14. Орлогын албан татварын зардал

(1) Орлогын албан татварын зардал дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Орлогын албан татвар		
Тайлант жилийн татварын зардал	2,806,988	654,027
Хойшлогдсон татварын зардал (өгөөж)	(366,013)	11,391
	2,440,975	665,418

(2) Орлогын татварын зардал ба хуулиар тогтоосон татварын хувь хэмжээг ашиглаж тооцоолсон орлогын татварын уялдаа дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Татварын өмнөх ашиг	13,893,521	6,139,548
Нийтлэг хувь хэмжээгээр тооцсон орлогын албан татвар (*)	2,573,380	634,887
Татвараас хасагдахгүй зардлын нөлөөлөл	89,470	406,916
Татвар ногдохгүй орлогын нөлөөлөл	(222,328)	(378,102)
Түсгай хувь хэмжээгээр татвар ногдох орлогын нөлөөлөл	453	1,717
	2,440,975	665,418

(*) Монгол Улсын Аж Ахуйн Нэгжийн Орлогын Албан Татварын тухай хуулийн дагуу 2020 оноос эхлэн татварын шинэ хууль тогтоомжийн дагуу 6 тэрбум хүртэлх татвар ногдуулах орлогод 10 хувь, 6 тэрбум төгрөгөөс давсан татвар ногдуулах орлогод 25 хувийн татвар ногдуулна.

(3) 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр хойшлогдсон татварын хөрөнгийн (өр төлбөрийн) өөрчлөлт дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Эхний үлдэгдэл	Ашиг (алдагдал)	Эцсийн үлдэгдэл
Үндсэн хөрөнгө	12,441	124,730	137,171
Биет бус хөрөнгө	4,180	3,690	7,870
Гадаад валютын ханшийн зөрүү	(26,977)	69,749	42,772
Бусад	-	167,844	167,844
	(10,356)	366,013	355,657

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

14. Орлогын албан татварын зардал, үргэлжлэл

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх хойшлогдсон татварын хөрөнгийн (өр төлбөрийн) өөрчлөлт дараах байдалтай байсан:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Ашиг, алдагдал</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>
Үндсэн хөрөнгө	15,084	(2,643)	12,441
Биет бус хөрөнгө	(14,049)	18,229	4,180
Гадаад валютын ханшийн зөрүү	-	(26,977)	(26,977)
	1,035	11,391	(10,356)

(4) Хойшлогдсон татварын хөрөнгө, одоогийн татварын хөрөнгө ба өр төлбөр дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	355,657	-
Хойшлогдсон татварын өглөг	-	10,356
Орлогын албан татварын авлага	-	-
Орлогын албан татварын өглөг	894,892	189,441

(5) Монгол Улсын Засгийн Газар зах зээлийн эдийн засагт шилжсэнээс хойш бизнес болон арилжааны дэд бүтцийг шинэчилсээр байгаа. Үүнтэй холбоотойгоор бизнесийн үйл ажиллагаанд нөлөө үзүүлэхүйц хууль тогтоомж, дүрэм журмууд хурдацтай өөрчлөгдөн шинэчлэгдэж байна.

Эдгээр өөрчлөлтүүд нь зарим тохиолдолд хуулийн хангалтгүй боловсруулалт, маргаантай тайлбар болон татварын албадын ялгаатай хэрэглээ зэрэг нөхцөл байдлыг үүсгэдэг. Ялангуяа, татварыг хуулийн дагуу торгууль, алданги ногдуулах эрх бүхий олон тооны байгууллагууд хянаж шалгадаг. Банк нь татварын хууль тогтоомжийн талаарх өөрсдийн ойлголт болон тайлант жилийн эцэс дэх санхүүгийн үр дүнд үндэслэн татварын өр төлбөрийг зохистойгоор тооцоолж илэрхийлсэн гэж үзэж байгаа боловч дээрх нөхцөл нь Банкинд татварын эрсдэлийг үүсгэж болзошгүй ба энэхүү эрсдэлийг тоон хэмжээгээр илэрхийлэх боломжгүй юм.

15. Бэлэн ба Монголбанк дахь мөнгө

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021.12.31</u>	<u>2020.12.31</u>
Бэлэн мөнгө	4,898,892	1,868,191
Монголбанк дахь харилцах (төгрөг)*	17,730,093	37,027,976
Монголбанк дахь харилцах (валют)*	20,286,924	8,752,023
Үнэт цаас (3 сар хүртэл) **	79,831,685	3,984
	122,747,594	47,652,174

15. Бэлэн ба Монголбанк дахь мөнгө, үргэлжлэл

(*) Монголбанкны шаардлагын дагуу заавал байлгах нөөцийг Монголбанкны харилцах дансанд байршуулдаг. Заавал байлгах нөөц нь харилцагчдаас татсан нийт эх үүсвэрийн 14 хоногийн дунджаар тооцож төгрөгөөр татсан эх үүсвэрийн 6% (2020: 6%) болон гадаад валютаар татсан эх үүсвэрийн 18% (2020: 15%)-аас багагүй байдаг. 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Банкны заавал байлгах шаардлагатай 14 хоногийн дундаж нөөцийн хэмжээ төгрөгөөр 14,561,723 мянган төгрөг (2020 онд 3,110,234 мянган төгрөг) ба гадаад валютаар 14,851,723 мянган төгрөг (2020 онд 4,679,664 мянган төгрөг) байсан.

Монголбанк дахь мөнгөнд байгуулсан үнэ цэнийн бууралтын нөөцийн тохируулга дараах байдалтай байна:

(Мянган төгрөгөөр)

	Хорогдуулсан өртөг	
	2021	2020
Монголбанк дахь харилцах (төгрөг)	217,429	83,506
Монголбанк дахь харилцах (валют)	248,784	48,461
	466,213	131,967

16. Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж

(Мянган төгрөгөөр)

	2021.12.31	2020.12.31
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах	7,178,335	1,502,469
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь хадгаламж	30,406,687	59,387,509
	37,585,022	60,889,978

Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламжинд байгуулсан үнэ цэнийн бууралтын нөөцийн тохируулга дараах байдалтай байна:

(Мянган төгрөгөөр)

	2021.12.31	2020.12.31
Хорогдуулсан өртөг:		
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах	808	1,043
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь хадгаламж	38,930	45,756
	39,738	46,799

17. Санхүүгийн хөрөнгө оруулалт

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021.12.31	2020.12.31
ААБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө:		
Өмчийн хөрөнгө оруулалт	13,217	266,720
БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө:		
Монголбанкны үнэт цаас	69,765,710	22,930,314
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	10,754,518	-
	80,520,228	22,930,314
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө:		
Бонд	1,170,883	-
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	1,256,332	-
	2,427,215	-
	82,960,660	23,197,034

Монголбанкны үнэт цаас нь хөнгөлөлттэй үнээр худалдаж авсан богино хугацаат хөрөнгө оруулалт юм.

Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас:

2021 онд Банк нь Монголын ипотекийн корпораци ОССК ХХК (МИК) болон Үнэт цаас санхүүжилтийн корпораци ХХК (ҮЦСК)-ийн үнэт цаасны хэлцэлд оролцсон.

Банк орон сууцны зээлийн багцыг МИК-ийн эзэмшлийн компани болох 'МИК актив 26 ТЗК', 'МИК актив 28 ТЗК' тусгай зориулалтын компаниудад зарж, энгийн болон давуу эрхийн ипотекийн зээлээр баталгаажсан бонд хүлээн авсан.

'ҮЦСК актив 1 ТЗК' тусгай зориулалтын компанид бизнесийн зээлүүд зарж, хариу төлбөрт нь энгийн болон давуу эрхтэй хөрөнгөөр баталгаажсан бонд хүлээн авсан.

Үнэт цаасжуулан худалдсан зээлийн багцууд нь буцаах нөхцөлгүй болно.

Банк нь давуу эрхтэй хөрөнгөөр баталгаажсан бондыг 'бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө', энгийн хөрөнгөөр баталгаажсан бондыг 'хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө'-д тус тус ангилсан.

Бонд:

2021 оны 01 дүгээр сард Банк 1 жилийн хугацаатай, 19%-ийн өгөөжтэй, 'Монголиан Мючүл Финанс Групп ХХК'-ийн гаргасан 1.0 тэрбум төгрөгийн хаалттай бондод хөрөнгө оруулсан ба бонд хугацаандаа төлөгдсөн.

18. Дериватив санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөр

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021.12.31		
	Хөрөнгө	Өр төлбөр	Нэрлэсэн үнэ
Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй дериватив			
Валютын своп	35,712	19,725	26,600,292
Форвард	-	284	4,713,368
	35,712	20,009	31,313,660

2021 онд Банк гадаад валютын ханшийн эрсдэлээс хамгаалах зориулалттай хадгаламжийн шинэ бүтээгдэхүүн гаргасан. Төгрөгийн хадгаламжийн хугацаа дуусахад харилцагч тохирсон ханшаар арилжиж гадаад валют хүлээн авна.

Банк уг форвард хэлцлийг хүлээн зөвшөөрч санхүүгийн тайландаа толилуулсан.

19. Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021.12.31	2020.12.31
Эргэлтийн хөрөнгийн зээл	246,718,424	136,909,401
Хөрөнгө оруулалтын зээл	147,440,242	73,656,466
Алт 2 үндэсний хөтөлбөрийн зээл	22,843,615	19,500,000
Хадгаламж барьцаалсан зээл	9,457,490	102,066
Төслийн зээл	6,700,000	-
Орон сууцны зээл	2,874,628	1,310,525
Хэрэглээний зээл	857,417	513,023
	436,891,816	231,991,481
Хуримтлагдсан хүүгийн авлага	6,218,796	1,269,219
Нийт харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	443,110,612	233,260,700
Хасах нь: Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаанд байгуулсан сан	(19,414,750)	(16,473,742)
Хасах нь: Зээлийн хойшлогдсон орлого	(126,200)	(48,333)
Цэвэр зээл ба урьдчилгаа	423,569,662	216,738,625

Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтын сангийн тохируулга:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Эхний үлдэгдэл	16,473,742	8,242,390
Тайлант жилд байгуулсан (Тод 13)	246,839	7,957,012
Нэгдэлтэй холбоотой Кредит банкнаас шилжсэн	2,697,040	-
Гадаад валютын ханшийн хөдөлгөөний нөлөөлөл	(2,871)	274,340
Эцсийн үлдэгдэл	19,414,750	16,473,742

Зээлийн эрсдэлийн талаарх тодруулгыг 36.2-оос харна уу.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

20. Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө (Тод 35)	Түрээсийн сайжруулалт	Тавилга, эд хогшил	Компьютер, тоног төхөөрөмж	Тээврийн хэрэгсэл	Нийт
2021 оны 12-р сарын 31-нээр						
Өртөг:						
2020 оны 12-р сарын 31-ний өдөр	5,777,688	1,431,849	1,343,021	671,864	3,663,123	12,887,545
Нэмэгдсэн	3,470,125	510,628	327,047	427,853	1,103,000	5,838,653
Кредит банкнаас нэгтгэгдсэн	250,374	-	412,502	631,124	281,540	1,575,540
Данснаас хассан	-	-	(10,354)	(8,193)	-	(18,547)
Худалдсан	-	-	(4,847)	-	(835,072)	(839,919)
2021 оны 12-р сарын 31-нээр	9,498,187	1,942,477	2,067,369	1,722,648	4,212,591	19,443,272
Хуримтлагдсан элэгдэл:						
2021 оны 01-р сарын 01-нээр	2,429,557	349,435	341,671	498,506	337,436	3,956,605
Тайлант хугацаанд байгуулсан	2,394,595	499,662	141,505	254,014	403,830	3,693,606
Кредит банкнаас нэгтгэгдсэн	172,672	-	122,021	500,356	47,673	842,722
Данснаас хассан	-	-	(6,621)	(8,193)	-	(14,814)
Худалдсан	-	-	(1,258)	-	(79,478)	(80,736)
2021 оны 12-р сарын 31-ний өдөр	4,996,824	849,097	597,318	1,244,683	709,461	8,397,383
Дансны цэвэр дүн						
2021 оны 12-р сарын 31-нээр	4,501,363	1,093,380	1,470,051	477,965	3,503,130	11,045,889

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

20. Үндсэн хөрөнгө, үргэлжлэл

Үндсэн хөрөнгийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө (Тод 35)	Түрээсийн сайжруулалт	Тавилга, эд хогшил	Компьютер, тоног төхөөрөмж	Тээврийн хэрэгсэл	Нийт
2020 оны 12-р сарын 31-нээр						
Өртөг:						
2019 оны 12-р сарын 31-ний өдөр	4,688,983	497,330	962,580	573,180	1,509,645	8,231,718
Нэмэгдсэн	1,365,052	934,519	452,208	112,311	2,313,478	5,177,568
Данснаас хассан	(276,347)	-	(71,767)	(13,627)	(160,000)	(521,741)
2020 оны 12-р сарын 31-нээр	5,777,688	1,431,849	1,343,021	671,864	3,663,123	12,887,545
Хуримтлагдсан элэгдэл:						
2020 оны 01-р сарын 01-нээр	922,469	194,993	318,186	341,521	227,747	2,004,916
Тайлант хугацаанд байгуулсан	1,649,969	154,442	94,736	170,503	151,836	2,221,486
Данснаас хассан	(142,881)	-	(71,251)	(13,518)	(42,147)	(269,797)
2020 оны 12-р сарын 31-ний өдөр	2,429,557	349,435	341,671	498,506	337,436	3,956,605
Дансны цэвэр дүн						
2020 оны 12-р сарын 31-нээр	3,348,131	1,082,414	1,001,350	173,358	3,325,687	8,930,940

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

21. Биет бус хөрөнгө

Биет бус хөрөнгө хөрөнгийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Өртөг:		
Эхний үлдэгдэл	1,655,268	1,542,543
Нэмэгдсэн	186,613	133,225
Кредит банкнаас нэгтгэгдсэн	5 140,628	-
Нэгдлийн үр дүнд тодорхойлогдсон	5 5,064,600	-
Данснаас хассан	-	(20,500)
Эцсийн үлдэгдэл	<u>7,047,109</u>	<u>1,655,268</u>
Хуримтлагдсан хорогдуулга:		
Эхний үлдэгдэл	1,197,228	794,772
Кредит банкнаас нэгтгэгдсэн	5 99,918	-
Хорогдуулга	317,027	422,956
Данснаас хассан	-	(20,500)
Эцсийн үлдэгдэл	<u>1,614,173</u>	<u>1,197,228</u>
Үлдэгдэл өртөг	<u><u>5,432,936</u></u>	<u><u>458,040</u></u>

22. Бусад хөрөнгө

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021.12.31</u>	<u>2020.12.31</u>
Үнэт металл*	18,862,652	-
Урьдчилж төлсөн зардал, тооцоо	15,600,214	1,786,399
Хангамжийн материал	223,602	157,875
Бусад хөрөнгө	42,400	346,844
	<u>34,728,868</u>	<u>2,291,118</u>

* Банк биетээр алт, мөнгө худалдаж аваад богино хугацаанд ижил нөхцөлөөр Монголбанкинд худалддаг. Ийм гэрээгээр хүлээн авсан алт, мөнгийг бараа материалын хэмжилтийн шаардлагаас бусдаар НББОУС 2 *Бараа материал*-ын дагуу бүртгэдэг. Алт, мөнгийг борлуулах өртгийг хассан, бодит үнэ цэнээр хэмждэг. Бараа материалын худалдах зардлыг хассан бодит үнэ цэнэд орсон аливаа өөрчлөлтийг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг. Ийм бараа материалыг ойрын ирээдүйд зарах, үнийн хэлбэлзлээс эсвэл Банкны арилжааны маржинаас ашиг олох зорилгоор олж авдаг.

23. Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2021.12.31</u>	<u>2020.12.31</u>
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах	1,258,607	130,390
Банк, санхүүгийн байгууллагын хадгаламж	88,805,366	112,065,378
	<u>90,063,973</u>	<u>112,195,768</u>

Банк болон санхүүгийн байгууллагуудын харилцах, хадгаламж нь дотоодын арилжааны банкуудын байршуулсан гадаад болон дотоодын валютаар илэрхийлэгдсэн харилцах, хадгаламж юм.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

24. Харилцагчдын харилцах, хадгаламж

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021.12.31	2020.12.31
Төрийн байгууллага:		
Харилцах данс	1,267,343	358
Хугацаагүй хадгаламж	-	627,672
Хугацаатай хадгаламж	42,198,626	30,042,669
Хувийн сектор:		
Харилцах данс	52,592,218	9,455,818
Хугацаагүй хадгаламж	-	5,230,357
Хугацаатай хадгаламж	17,021,003	6,385,541
Иргэд:		
Харилцах данс	5,240,046	419,635
Хугацаагүй хадгаламж	862,099	1,094,624
Хугацаатай хадгаламж	199,121,920	34,692,250
	318,303,255	87,948,924

25. Репо хэлцэл

		2021.12.31
Гэрээлэгч тал	Хүүгийн хувь	мян.төг
Монголбанк	6.50%	30,558,199
Монголбанк	6.00%	5,187,957
Дотоодын банк	6.50%	40,985,402
		76,731,558
		2020.12.31
Гэрээлэгч тал	Хүүгийн хувь	мян.төг
Монголбанк	6.50%	10,056,265
Дотоодын банк	6.00%	12,893,642
		22,949,907

Банк нь Монголбанкны үнэт цаасыг ирээдүйд эргэн худалдан авах нөхцөлтэй борлуулсан ба эргүүлэн худалдан авах гэрээний үргэлжлэх хугацаа нь 3 өдрөөс 2 сар байна. Үнэт цаасны бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэйгээ ойролцоо байдаг.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

26. Зээлээр авсан санхүүжилт

(Мянган төгрөгөөр)

	<u>2021.12.31</u>	<u>2020.12.31</u>
Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагуудаас татсан эх үүсвэр:		
Олон Улсын Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагааны Банк	12,809,228	-
Атлантик Форфайт Ирингс ЭйЖи	2,640,187	-
БНХАУ-ын Трейд Солюшнс	1,164,128	-
Засгийн газраас санхүүжүүлсэн эх үүсвэр:		
“Алт-2” үндэсний хөтөлбөр-Монголбанк	19,327,589	19,983,740
Шатахууны нөөц бүрдүүлэх хөтөлбөр-Монголбанк	9,303,058	-
Ипотекийн зээлийг санхүүжүүлэх хөтөлбөр-Монголбанк болон Сангийн яам	1,822,370	637,100
	<u>47,066,560</u>	<u>20,620,840</u>

Банк нь 2021 онд гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагуудаас шинээр зээлийн эх үүсвэр татсан.

Олон Улсын Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагааны Банк

Банк нь 2021 оны 7 дугаар сард Олон Улсын Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагааны Банктай Санхүүжилтийн ерөнхий гэрээ байгуулсан ба харилцагчдын худалдааны бизнесийг дэмжих зорилгоор нийт 3.3 сая ам.долларын эх үүсвэр татсан. Мөн банк хоорондын мөнгөний захын 1.0 сая еврогийн санхүүжилт авсан ба уг зээлийн төлөгдөх хугацаа 2022 оны 8 сард байна.

Атлантик Форфайт Ирингс ЭйЖи

2021 оны 5 дугаар сард Банк нь Атлантик Форфайт Ирингс ЭйЖи-тэй санхүүжилтийн гэрээ байгуулж, 500,000 ам.доллар, дараа нь буюу 2021 оны 12 дугаар сард 551,000 ам.доллар нэмж авсан. Тус санхүүжилтийн зорилго нь харилцагчийн импортын худалдааг дэмжих юм. Эдгээр зээлүүдийн хугацаа тус бүр 2 жил бөгөөд 2023 оны 4 болон 12 дугаар сард дуусгавар болно.

БНХАУ-ын Трейд Солюшнс

2021 оны 5 дугаар сард Банк нь БНХАУ-ын Трейд Солюшнс компанитай санхүүжилтийн гэрээ байгуулж, 100,000 ам.долларын анхны санхүүжилт, дараа нь гурван удаагийн санхүүжилтээр нийт 300,000 ам.долларын санхүүжилт авсан. Зээл нь хугацааны эцэст эргэн төлөгдөх бөгөөд хугацаа нь 360-аас 730 хоног байна. Хамгийн сүүлд авсан санхүүжилтийн эргэн төлөгдөх хугацаа нь 2023 оны 11 дүгээр сард байна.

Монголбанкнаас авсан зээлийн санхүүжилт нь орон сууцны зээлийг санхүүжүүлэх, алт олборлогч болон газрын тосны аж ахуйн нэгжүүдэд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор авсан эх үүсвэр байна. Зээлийн санхүүжилтүүд нь барьцаагүй.

26. Зээлээр авсан санхүүжилт, үргэлжлэл

Алт 2 үндэсний хөтөлбөр

Алт 2 үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд алт олборлодог компаниудыг санхүүжүүлэх зорилгоор 2020 оны 6 дугаар сарын 25-ны өдөр Банк нь Монголбанктай урт хугацааны санхүүгийн эх үүсвэрийн гэрээ байгуулсан. Алт 2 үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд Банк нь Монголбанкнаас жилийн 6-9 хувийн хүүтэй санхүүжилт авсан бөгөөд Банк 3 хувийн нэмэлт хүүтэйгээр зээл олгоно. Зээл олгосноос хойш зээлийн дуусах хугацаа 24 сар байна.

Ипотекийн зээлийн санхүүжүүлэх хөтөлбөр

2020 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдөр Банкнаас ипотекийн зээлийн санхүүжилтийн хөтөлбөрийг санхүүжүүлэх зорилгоор Монголбанктай ипотекийн зээлийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийн гэрээг байгуулсан. Ипотекийн зээлийн санхүүжилтийн хөтөлбөрийн хүрээнд Банк нь жилийн 1 хувийн хүүтэй санхүүжилт Монголбанкнаас авсан бөгөөд цааш нь Банк 6 болон 8 хувийн хүүтэй орон сууцны зээл олгож байна.

Шатахууны нөөц бүрдүүлэх хөтөлбөр

2021 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдөр Банк шатахууны нөөц бүрдүүлэх хөтөлбөрийн хүрээнд шатахууны компаниудыг санхүүжүүлэх зорилгоор Монголбанктай богино хугацааны санхүүжилтийн эх үүсвэрийн гэрээ байгуулсан. Шатахууны нөөцийн хөтөлбөрийн хүрээнд Банк нь репо хэлцэлтэй адил хүүтэй санхүүжилт Монголбанкнаас авсан бөгөөд 3 хувийн нэмэлт хүүтэйгээр зээл олгож байна. Зээлийн эх үүсвэрийн эргэн төлөгдөх хугацаа нь олгосон өдрөөс хойш 12 сар байна.

27. Бусад өр төлбөр

(Мянган төгрөгөөр)

	2021.12.31	2020.12.31
Түрээсийн өр төлбөр	4,724,401	3,530,591
Мөнгөн шилжүүлгийн өр төлбөр	1,091,578	2,595,064
Сэргээн засварлалтын өр төлбөр	462,226	400,579
Клирингийн тооцоо	280,702	69,845
Тэнцлийн гадуурх хүлээж болзошгүй үүргийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	189,340	189,340
Бусад татварын өглөг	124,240	143,780
Бусад өглөг	397,581	273,615
	7,270,068	7,202,814

(Мянган төгрөгөөр)

	2021.12.31	2020.12.31
Эргэлтийн бүс	2,173,281	2,376,015
Эргэлтийн	5,096,787	4,826,799
	7,270,068	7,202,814

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

28. Хувьцаат капитал ба нөөц

Хувьцаат капитал

	Энгийн хувьцааны тоо		Энгийн хувьцаа		Нэмж төлөгдсөн капитал	
	2021.12.31	2020.12.31	2021.12.31 мян.төг	2020.12.31 мян.төг	2021.12.31 мян.төг	2020.12.31 мян.төг
Эхний үлдэгдэл	100,000,000	78,000,000	100,000,000	78,000,000	-	-
Тайлант үед гаргасан	-	22,000,000	-	22,000,000	-	-
КБ-ны худалдан авалттай холбоотой гаргасан	46,473,810	-	46,473,811	-	15,645,407	-
Эцсийн үлдэгдэл	146,473,810	100,000,000	146,473,811	100,000,000	15,645,407	-

Нэгдлийн үр дүнд, Банк нэг бүр нь 1000 төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй 46,473,810 ширхэг хувьцааг нэмж гаргасан. Банкуудын нэгдэл болон нэмж гаргасан хувьцааг Монголбанк 2021 оны 7 дугаар сарын 29-ний өдөр баталсан (Тодруулга 5-ыг харна үү).

29. Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

(Мянган төгрөгөөр)	Тод	2021.12.31	2020.12.31
Бэлэн ба Монголбанк дахь мөнгө	15	42,915,909	47,648,190
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	16	37,585,022	60,889,978
Монголбанкны үнэт цаас	15	79,831,685	3,984
		160,332,616	108,542,152
Хасах нь: Монголбанкинд заавал байлгах нөөц		(29,413,446)	(7,789,898)
Хасах нь: Бусад банкинд байршуулсан хязгаарлалттай мөнгөн хөрөнгө		(4,381,454)	-
Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн нийт мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө		126,537,716	100,752,254

Мөнгөтэй адилтгах хөрөнгө нь 90 хоногийн дотор мөнгөнд хөрвөх чадвартай актив бөгөөд аливаа хязгаарлалтгүй болно. Хязгаарлалттай мөнгөтэй адилтгах хөрөнгө нь мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн ангилалд орохгүй.

30. Санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ

Бодит үнэ цэнийн тодорхойлолт ба бодит үнэ цэнийн түвшин

Дараах хүснэгтэд бодит үнэ цэнээрээ бүртгэгдсэн санхүүгийн хэрэгслүүдийг бодит үнэ цэнийн түвшнээр нь ангилан үзүүлэв. Тодруулсан дүнгүүд нь санхүүгийн байдлын тайланд хүлээн зөвшөөрсөн дүнгүүдэд суурилсан.

30. Санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ, үргэлжлэл

Бодит үнэ цэнийн тодорхойлолт ба бодит үнэ цэнийн түвшин, үргэлжлэл

(Мянган төгрөгөөр)	<u>Түвшин 1</u>	<u>Түвшин 2</u>	<u>Түвшин 3</u>	<u>Нийт</u>
2021.12.31-нээр				
Санхүүгийн хөрөнгө				
Монголбанкны үнэт цаас	-	79,831,685	-	79,831,685
Бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх өмчийн хөрөнгө оруулалт	-	-	13,217*	13,217
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	-	80,520,228	-	80,520,228
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	-	2,427,215	-	2,427,215
Борлуулахад бэлэн дериватив санхүүгийн хөрөнгө – валютын своп	-	-	35,712	35,712
	<u>-</u>	<u>162,779,128</u>	<u>48,929</u>	<u>162,828,057</u>
Санхүүгийн өр төлбөр				
Борлуулахад бэлэн дериватив санхүүгийн өр төлбөр – валютын своп	-	-	20,009	20,009
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>20,009</u>	<u>20,009</u>
2020.12.31-нээр				
Санхүүгийн хөрөнгө				
Монголбанкны үнэт цаас	-	3,984	-	3,984
Бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх өмчийн хөрөнгө оруулалт	253,369	-	13,351*	266,720
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	-	22,930,314	-	22,930,314
	<u>253,369</u>	<u>22,934,298</u>	<u>13,351</u>	<u>23,201,018</u>
Санхүүгийн өр төлбөр	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Борлуулахад бэлэн дериватив санхүүгийн өр төлбөр – валютын своп	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

*Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй өмчөөрх хөрөнгө оруулалтууд нь дараах компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалт болно: Монголын Банкны Холбоо, Зээлийн Мэдээллийн Төв, Си Жи Эф ХХК буюу “Зээлийн Батлан Даалтын Сан”. Эдгээр хөрөнгө оруулалтыг арилжих идэвхтэй зах зээл байхгүй юм. 2 дугаар түвшний санхүүгийн хэрэглүүрийн зах зээлийн үнэ цэнийг зах зээл дээрээс ажиглах боломжтой хүүгийн хувь хэмжээ болон бусад ижил төстэй зах зээлийн үзүүлэлтүүдэд үндэслэн хэмжсэн.

1, 2 болон 3 дугаар түвшний хоорондох хөдөлгөөн

Бодит үнэ цэнээрээ бүртгэгдсэн, санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийн 1, 2 болон 3 дугаар түвшний хооронд ямар нэг хөдөлгөөн гараагүй.

30. Санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ, үргэлжлэл

Гол таамаглалуудын өөрчлөлтийн бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн 3 дугаар түвшний санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнийн нөлөө

Бодит үнэ цэнээрээ тусгагдаагүй санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнэ

Санхүүгийн тайланд бодит үнэ цэнээрээ хараахан бүртгэгдээгүй байгаа санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход ашиглах аргачлал, таамаглалыг дор дурдсан болно.

Бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэйгээ ойролцоо хөрөнгө

Дуусгавар хугацаа нь богино (нэг хүртэл жил) болон түргэн борлогдох санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн дансны үнийг бодит үнэ цэнэтэйгээ ойролцоо гэж үзнэ. Уг таамаглалыг хугацаагүй болон хугацаатай хадгаламж, хувьсах хүүтэй санхүүгийн хэрэглүүрүүдэд мөн ашиглана.

Тогтмол хүүтэй санхүүгийн хэрэглүүр

Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдсэн тогтмол хүүтэй санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг Монгол Улс дахь ижил төстэй санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн одоогийн зах зээлийн хүү болон тэдгээр санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрсөн үеийн зах зээлийн хүүтэй харьцуулан тооцно.

Санхүүгийн тайланд бодит үнэ цэнээрээ тусгагдаагүй санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн дансны үнэ нь бодит үнэ цэнэтэйгээ ойролцоо байдаг.

31. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг амлалт

Харилцагчдын санхүүгийн хэрэгцээ, шаардлагыг хангахын тулд Банк нь төрөл бүрийн буцалтгүй үүрэг болон болзошгүй өр төлбөрийг хүлээж байдаг. Хэдийгээр эдгээр үүргийг санхүүгийн байдлын тайланд тусгаагүй ч, эдгээр нь зээлийн эрсдэл, улмаар Банкны нийт эрсдэлд нөлөөлж байдаг (Тодруулга 36.2).

(Мянган төгрөгөөр)

	<u>2021.12.31</u>	<u>2020.12.31</u>
Болзошгүй өр төлбөр		
Батлан даалтын аккредитив	4,381,454	-
Эсрэг баталгаа	4,028,738	-
Гүйцэтгэл, тендерийн баталгаа	2,991,404	921,229
Үүрэг амлалт		
Олгогдоогүй зээлийн шугам	5,348,036	814,212
	<u>16,749,632</u>	<u>1,735,441</u>

31. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг амлалт, үргэлжлэл

Болзошгүй өр төлбөр

Аккредитив, баталгаа (нээлтэй аккредитив хамаарна) нь тусгай үйл явдал тохиолдоход харилцагчийн өмнөөс төлбөр хийх үүргийг Банкнд ногдуулдаг. Баталгаа, нээлтэй аккредитив нь зээлийн эрсдэлтэй ижил эрсдэлийг агуулдаг.

Гадаад худалдааны санхүүжилтийн хүрээнд Банк 2021 оны 5 дугаар сард анхны батлан даалтын аккредитивийг гаргасан.

Үүрэг амлалт

Зээлийн хэмжээг нэмэхээр шийдвэрлэх нь Банкны зүгээс зээл олгох, зээлийн шугам нээх гэрээт үүргүүдийг хүлээснийг илэрхийлдэг. Ийм үүргүүд нь тогтсон дуусах хугацаа эсвэл цуцлах бусад төрлийн заалтуудтай байдаг. Зээл олгох үүрэг нь хэрэгжээгүй байтал тус үүргийнх нь хугацаа нь дууссан байж болох тул гэрээнд заасан дүн нь ирээдүйн мөнгөний шаардлагыг илэрхийлдэг гэсэн ойлголт биш юм.

Зээлийн хэмжээг нэмэх шийдвэрүүд нь харилцагчийн тодорхой шалгууруудыг хангах байдлаас шүүд шалтгаалдаг учраас зээлийн боломжит алдагдал нь нийт хэрэгжээгүй үлдсэн зээл олгох үүргүүдийн дүнгээс бага байна. Богино хугацаат зээлийн үүргээс голдуу урт хугацаат зээлийн үүрэг нь илүүтэйгээр зээлийн эрсдэлтэй байдаг тул Банк нь зээлийн үүргүүдийнхээ дуусах хугацааг хянаж байдаг.

Хөрөнгөөрх үүрэг амлалт

Банк нь жилийн эцэст биет хөрөнгө эсвэл биет бус хөрөнгө худалдаж авах аливаа үүрэг хүлээгээгүй болно.

Дүрмийн санг нэмэгдүүлэх амлалт

Монголбанкнаас 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр гэхэд арилжааны банкуудыг дүрмийн сангаа 100 тэрбум төгрөгт хүргэх шаардлагыг тавьсан. Монголбанкны 2020 оны 9 дүгээр сарын 16-ны өдрийн зөвшөөрлийн дагуу Банк өөрийн дүрмийн санг хувьцаа эзэмшигчийн хөрөнгөөр 22,000,000 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн. Хувьцаа эзэмшигчийн оруулсан хувь нэмрийн үр дүнд Банк нь холбогдох Монголбанкны зөвшөөрлөөр 2020 онд дүрмийн сангийн шаардлагыг биелүүлсэн.

31. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг амлалт, үргэлжлэл

Түрээсийн үүрэг - Түрээслэгч нь Банк байх

Банк нь цуцлах боломжтой түрээсийн гэрээний дагуу аливаа барилгыг үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор түрээслэдэг. Банк эдгээр гэрээнүүдийн хугацааг дуусгавар болгох тохиолдолд мэдэгдлээ 6 сарын өмнө өгөх үүрэгтэй. Түрээсийн гэрээнд аливаа худалдан авах, сайжруулах боломжуудыг тусгаагүй ба Банкинд эдгээр түрээсийн гэрээнд оролцогч тал болсноор ямар нэг хязгаарлалтууд тавигдаагүй болно.

Шүүхийн нэхэмжлэл

Бизнесийн онцлог шинж чанарын улмаас Банкны салбарт шүүхээр асуудлыг шийдэх явдал түгээмэл байдаг. Нэгэнт мэргэжлийн зөвлөгөө авсан, гарч болох хохирлын хэмжээг зохистойгоор тооцоолсон бол Банк нь тухайн нэхэмжлэлийн санхүүгийн байдалд үзүүлж болох сөрөг нөлөөллөөс хамгаалан дансандаа тохируулах бичилт хийдэг.

Татварын болзошгүй зүйлс

Монгол Улсын татвар, валют болон гаалийн тухай хуулиудын талаарх ойлголтууд нь ялгаатай байх тохиолдлууд байдаг ба тэдгээр хуулиуд нилээд өөрчлөгдөж байдаг. Эдгээр хуулиудыг удирдлага нь Банкны ажил гүйлгээ, үйл ажиллагаанд өөрсдийн ойлголт, тайлбарын хүрээнд хэрэгжүүлж байгаа боловч аливаа татварын эрх бүхий байгууллагуудын сорилттой тулгарч болно. Монгол Улсын татварын эрх бүхий байгууллага нь өөрийн хуулийн талаарх тайлбар болон байр сууриндаа илүү хатуу хандаж болох бөгөөд өмнө нь татварын аливаа асуудал үүсч байгаагүй ажил гүйлгээ, үйл ажиллагаанд татварын аливаа асуудал үүсэхийг үгүйсгэхгүй юм. Үүний үр дүнд, нөлөөлөхүйц хэмжээний нэмэлт татвар, торгууль болон хүүг ногдуулж болох юм. Татварын шалгалт хийх хугацааны хувьд шалгалт хийх тайлант жилээс өмнөх 4 (2019 он хүртэл: 5 жил байсан) жилийн хугацааг хамарч болно. Зарим тухайлсан тохиолдолд түүнээс ч урт хугацааг хамарч болно.

Үнэ шилжилттэй холбоотой Монгол Улсын хуулийн заалтууд нь 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлсэн ба тодорхой онцлог шинж чанарыг агуулсан ч Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагаа, Хөгжлийн Байгууллагаас боловсруулсан олон улсын үнэ шилжилттэй холбоотой зарчимд ерөнхийдөө суурилсан. Үнэ шилжилттэй холбоотой хуулийн зохицуулалт нь тухайн байгууллагын хяналтанд байгаа ажил гүйлгээнүүд (холбоотой талуудын хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээ, мөн зарим холбоогүй талуудын хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээ) хэрэв сунгасан гарын зарчмаар хэрэгжээгүй бол татварын аливаа эрсдэл үүсэх зохицуулалттай. Удирдлага нь үнэ шилжилттэй холбоотой хуулийн зохицуулалтыг дагаж мөрдөх төлөвлөгөө, горимыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Монгол Улсын татварын хууль тогтоомжийн зарим хэсэгт илт тодорхой удирдамж байдаггүйгээс тухайн хуулийн тодорхойгүй хэсгийг Банкны зүгээс ойлгон хэрэгжүүлсэн нь татварын хувь хэмжээг бууруулсан үр дүнд хүргэсэн байж болно. Банкны удирдлага нь өөрийн хэрэгжүүлж буй татварын байр суурь, тайлбарыг үндэслэлтэй гэж тооцоолж байгаа боловч татварын эрх бүхий байгууллагын зүгээс уг байр суурь, тайлбартай холбоотой асуудал үүсгэвэл татварын боломжит эрсдэл үүсч болзошгүй юм. Үүсч болох уг татварын эрсдэлийн үр нөлөөг найдвартай тооцоолох боломжгүй боловч энэ нь Банкны санхүүгийн байдал эсвэл ерөнхий үйл ажиллагаанд мэдэгдэхүйц нөлөөтэй байх магадлалтай юм.

31. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг амлалт, үргэлжлэл

Ковид-19

2021 оны турш цар тахлын хамгийн муу үеийг ардаа хийн бага зэргийн болгоомжлолтой хэдий ч өөдрөгөөр урагшилж буй байдал бий болсон.

2020 оноос Цар тахлын тухай хууль болон Засгийн газраас хэрэгжүүлж буй '10 их наяд'-ын хөтөлбөрүүд банкуудаар дамжин хэрэгжиж байгаа нь зах зээлийн хандлага болон хөрвөх чадварт эерэгээр нөлөөлж ирсэн. Хэдийгээр энэ хугацаанд төрийн шилжилтийн үеийн зохицуулалтын бодлогын тогтворгүй байдлаас үүдэн эдийн засаг жигд бус хэмнэлээр бага зэрэг дээшилж байсан боловч, цар тахлын дахин дэгдэлтүүдээс улбаалан хилийн хориг арга хэмжээ, улмаар бараа бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийн гинжин сүлжээ алдагдсанаас нэмж сайжирч чадаагүй. Эдгээр тодорхой бус нөхцөл байдлын үед манай зээлийн багц хэвээр байсан.

Төрийн дэмжлэгтэйгээр хөнгөлөлтийн хөтөлбөрт хамрагдсан зээлдэгчид болон эрсдэл өндөртэй байгаа худалдаа, барилгын салбарын харилцагчдын бизнесийн явцыг ажиглан, хяналтыг нэмэгдүүлж ажилласан. Банкны харилцагчдын аль нэг сегментийн зээлийн эргэн төлөлтийн байдалд материаллаг сөрөг нөлөө, өөрчлөлт гараагүй болно.

Монгол Улсын Засгийн газрын шийдвэрээр орон сууцны ипотекийн зээлийн төлбөрийн хойшлуулах шийдвэрийг үргэлжлүүлэн 2022 оныг дуустал мөрдөхөөр болсноос гадна Цар тахлын хуулийг 2022 он дуустал хүчин төгөлдөр мөрдөж ажиллах хүлээлттэй байна.

Банкны технологийн дэд бүтэц, сүлжээ, зайнаас хандах систем зэрэг нь цар тахал эхэлснээс хойших хугацаанд өмнөхтэй ижил түвшинд тогтвортой ажилласан. Ажилтнууд зайнаас хандан ажиллах зохицуулалтыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж, харилцагчдын цахим банкны үйлчилгээ тасалдалгүй, хэвийн ажиллаж байна.

Банк цар тахлын нөлөөтэй уялдуулан дунд хугацааны төлөвлөгөө болон эдийн засгийн сэргэлт, тахлын дараа тогтож буй "шинэ хэвийн байдалд" дасан зохицох цаашдын бодлогуудыг тасралтгүй өөрчлөн тодорхойлж байна.

Цар тахлын дараах хэвийн байдалд орохтой зэрэгцэн нийгэм, эдийн засгийн асуудлууд илүү өндөр ач холбогдолтой болж ирсэн. Банк нь эдгээр асуудлыг дэс дараатайгаар шийдвэрлэх төрийн бодлогыг идэвхтэй дэмжин, банкны бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээр дамжуулан хэрэгжүүлэхэд анхаарч, харилцагчдын шаардлага хэрэгцээг үр дүнтэйгээр биелүүлэн ажилласан хэвээр байгаа билээ.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

32. Хөрөнгө болон өр төлбөрийн хугацааны шинжилгээ

Дараах хүснэгтэд Банкны хөрөнгө, өр төлбөрийн эргэн төлөгдөх, дуусгавар болох хугацааны шинжилгээг харуулсан. Тодруулга 36.3 "Төлбөрийн чадварын эрсдэл" хэсгээс Банкны зүгээс дискаунтлаж тооцоогүй эргэн төлөлтийн гэрээт үүргүүдийг харна уу.

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	12 сар хүртэлх	12 сараас дээш	Нийт
2021 оны 12-р сарын 31-нээр			
Санхүүгийн хөрөнгө			
Бэлэн ба Монголбанкн дахь мөнгө	122,747,594	-	122,747,594
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	37,585,022	-	37,585,022
ААБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө	-	13,217	13,217
БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө	70,419,646	10,100,582	80,520,228
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	1,170,883	1,256,332	2,427,215
Дериватив санхүүгийн хөрөнгө	9,117	26,595	35,712
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	272,694,727	150,874,935	423,569,662
Бусад хөрөнгө ¹	18,905,052	-	18,905,052
	523,532,041	162,271,661	685,803,702
Санхүүгийн өр төлбөр			
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	(89,793,185)	(270,788)	(90,063,973)
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	(276,265,062)	(42,038,193)	(318,303,255)
Репо хэлцэл	(76,731,558)	-	(76,731,558)
Зээлээр авсан санхүүжилт	(45,055,915)	(2,010,645)	(47,066,560)
Дериватив санхүүгийн өр төлбөр	(284)	(19,725)	(20,009)
Бусад өр төлбөр	(5,096,787)	(2,173,281)	(7,270,068)
	(492,942,791)	(46,512,632)	(539,455,423)
	30,589,250	115,759,029	146,348,279

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

32. Хөрөнгө болон өр төлбөрийн хугацааны шинжилгээ, үргэлжлэл

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>12 сар хүртэлх</u>	<u>12 сараас дээш</u>	<u>Нийт</u>
2020 оны 12-р сарын 31-нээр			
Санхүүгийн хөрөнгө			
Бэлэн ба Монголбанкин дахь мөнгө	47,652,174		47,652,174
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	60,889,978		60,889,978
ААБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	253,369	13,351	266,720
БДОБҮЦ-ээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө	22,930,314		22,930,314
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	129,060,385	87,678,240	216,738,625
Бусад хөрөнгө ¹	346,844		346,844
	<u>261,133,064</u>	<u>87,691,591</u>	<u>348,824,655</u>
<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>12 сар хүртэлх</u>	<u>12 сараас дээш</u>	<u>Нийт</u>
Санхүүгийн өр төлбөр			
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	(112,195,768)	-	(112,195,768)
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	(87,544,334)	(404,590)	(87,948,924)
Репо хэлцэл	(22,949,907)		(22,949,907)
Зээлээр авсан санхүүжилт	(7,620,840)	(13,000,000)	(20,620,840)
Бусад өр төлбөр	(4,826,799)	(2,376,015)	(7,202,814)
	<u>(235,137,648)</u>	<u>(15,780,605)</u>	<u>(250,918,253)</u>
	<u>25,995,416</u>	<u>71,910,986</u>	<u>97,906,402</u>

¹Урьдчилгаа болон хангамжийн материал ороогүй.

33. Үйл ажиллагааны сегмент

СТОУС-ын дагуу үйл ажиллагааны сегментийг санхүүгийн тайланд тодруулах албагүй боловч Банк нь сайн дурын үндсэн дээр үйл ажиллагааны сегментийг тайлагнаж байна.

Банк нь дараах таван стратегийн сегменттэй. Эдгээр сегментүүд нь өөр өөр бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг санал болгодог бөгөөд Банкны удирдлага, дотоод тайлангийн бүтэц дээр үндэслэн тусад нь удирддаг.

<u>Тайлагналын сегментүүд</u>	<u>Үйл ажиллагаа</u>
Байгууллагын банк	Байгууллагын харилцагчдын зээл, харилцах, хадгаламж, бусад ажил гүйлгээ болон бизнесийн үйл ажиллагаанд зориулагдсан иргэдийн зээлийн ажил гүйлгээ
Хөрөнгө зохицуулалт	Зээл, өрийн үнэт цаас гаргах, эрсдэлийн удирдлагын зорилгоор үүсмэл санхүүгийн хэрэгсэл хэрэглэх, богино хугацаат хадгаламж байршуулах, Засгийн Газрын болон байгууллагын өрийн үнэт цаас зэрэг түргэн хөрвөх хөрөнгөнд хөрөнгө оруулалт хийх зэргээр санхүүжилт, эрсдэлийн төвлөрсөн удирдлагаар хангах үйл ажиллагаа
Хөрөнгө оруулалтын банк	Байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаа
Хувийн банк	Зээл, харилцах, хадгаламж, бусад гүйлгээ болон харилцагчдын дансны үлдэгдэл
Хятадын хамтын ажиллагаа	Харилцагчдын харилцах, хадгаламж

Банкны Удирдлагын Хороо нь үйл ажиллагааны гол шийдвэр гаргагч бөгөөд дор хаяж улирал бүр эдгээр сегментүүдийн дотоод удирдлагын тайланг хянадаг.

Цахим болон иргэдийн банк гэх мэт бусад үйл ажиллагаа нь сегментийн тайлагналын орлого болон хөрөнгийн босгыг 2021 онд хангаагүй. Тайлангийн зорилгоор зардлын төвийг сегмент гэж үзээгүй. Тайлагналын сегмент тус бүртэй холбоотой мэдээллийг доор харуулав.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

33. Үйл ажиллагааны сегмент, үргэлжлэл

2021: (Мянган төгрөгөөр)	Байгууллагын банк	Хөрөнгө зохицуулалт	Хөрөнгө оруулалтын банк	Хувийн банк	Хятадын хамтын ажиллагаа	Бусад	Нийт
Хүүгийн орлого	44,210,852	6,319,559	-	-	-	284,329	50,814,740
Хүүгийн зардал	52,140	6,606,962	67,418	128,613	41,721	17,985,119	24,881,973
Хүүгийн цэвэр орлого (зардал)	44,158,712	(287,403)	(67,418)	(128,613)	(41,721)	(17,700,790)	25,932,767
Сегмент хоорондын хүүгийн орлого (зардал)	(25,826,130)	8,898,485	-	-	-	16,927,645	-
Сегмент хоорондын хүүгийн орлогын (зардлын) дараах	18,332,582	8,611,082	(67,418)	(128,613)	(41,721)	(773,145)	25,932,767
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого (зардал)	180,136	(123,337)	(34,615)	-	-	(107,477)	(85,293)
Арилжааны цэвэр орлого ба ААБҮЦ-ээр хэмжигдэх бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого (зардал)	-	1,175,022	-	-	-	254,623	1,429,645
Үйл ажиллагааны нийт орлого	18,512,718	9,662,767	(102,033)	(128,613)	(41,721)	(625,999)	27,277,119
Бусад орлого	-	41,094	-	-	-	13,558	54,652
Үйл ажиллагааны зардал	(414,011)	(196,626)	(377,962)	(764,661)	(219,219)	(6,541,941)	(8,514,420)
Элэгдэл ба хорогдол	(247,902)	(64,470)	(267,192)	(500,468)	(138,532)	(2,792,069)	(4,010,633)
Үйл ажиллагааны бус зардал	-	(5,142)	(14,559)	-	(3,356)	(198,400)	(221,457)
Үйл ажиллагааны болон үйл ажиллагааны бус нийт зардал	(661,913)	(266,238)	(659,713)	(1,265,129)	(361,107)	(9,532,410)	(12,746,510)
Үнэ цэнийн бууралтын гарзаас өмнөх үйл ажиллагааны нийт орлого	17,850,805	9,437,623	(761,746)	(1,393,742)	(402,828)	(10,144,851)	14,585,261
Санхүүгийн хөрөнгүүдийн үнэ цэнийн бууралтын гарз	(246,839)	(351,948)	-	-	-	(92,953)	(691,740)
Татварын өмнөх ашиг (алдагдал)	17,603,966	9,085,675	(761,746)	(1,393,742)	(402,828)	(10,237,804)	13,893,521
Сегмент хоорондын орлого (зардал)	(902,331)	(227,798)	(805,550)	(1,864,827)	(610,528)	4,411,034	-
Сегмент хоорондын орлого (зардал)-ын дараах	16,701,635	8,857,877	(1,567,296)	(3,258,569)	(1,013,356)	(5,826,770)	13,893,521
Орлогын албан татварын зардал	-	-	-	-	-	-	(2,440,975)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	-	-	-	-	-	11,452,546
Сегментийн хөрөнгө	415,160,719	241,207,847	277,903	1,729,065	374,318	64,303,709	723,053,561
Сегментийн өр төлбөр	-	145,743,266	2,432,317	-	-	392,174,732	540,350,315
Капиталжих зардал	76,558	215	17,310	195,608	18,131	1,077,864	1,385,686

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

33. Үйл ажиллагааны сегмент, үргэлжлэл

2020: (Мянган төгрөгөөр)	Байгууллагын банк	Хөрөнгө зохицуулалт	Хөрөнгө оруулалтын банк	Хувийн банк	Хятадын хамтын ажиллагаа	Бусад	Нийт
Хүүгийн орлого	37,940,223	6,886,345	-	-	-	27,602	44,854,170
Хүүгийн зардал	(13,014,018)	(11,020,457)	-	-	-	(1,055,170)	(25,089,645)
Хүүгийн цэвэр орлого (зардал)	24,926,205	(4,134,112)	-	-	-	(1,027,568)	19,764,525
Сегмент хоорондын хүүгийн орлого (зардал)	(14,853,541)	14,413,943	-	-	-	439,598	-
Сегмент хоорондын хүүгийн орлогын (зардлын) дараах	10,072,664	10,279,831	-	-	-	(587,970)	19,764,525
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого (зардал)	123,074	(24,957)	3,797	-	-	(207,914)	(106,000)
Арилжааны цэвэр орлого ба ААБҮЦ-ээр хэмжигдэх бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого (зардал)	-	2,537,443	(5,231)	-	-	11,936	2,544,148
Үйл ажиллагааны нийт орлого	10,195,738	12,792,317	(1,434)	-	-	(783,948)	22,202,673
Бусад орлого	45,142	502,494	16,883	-	-	92,456	656,975
Үйл ажиллагааны зардал	(345,610)	(290,682)	(143,474)	(5,639)	(137,140)	(4,777,189)	(5,699,734)
Элэгдэл ба хорогдол	(25,754)	(8,393)	(4,802)	(173)	(1,455)	(2,603,865)	(2,644,442)
Үйл ажиллагааны бус зардал	(3,235)	(32,625)	(300)	-	(763)	(205,391)	(242,314)
Үйл ажиллагааны болон үйл ажиллагааны бус нийт зардал	(374,599)	(331,700)	(148,576)	(5,812)	(139,358)	(7,586,445)	(8,586,490)
Үнэ цэнийн бууралтын гарзаас өмнөх үйл ажиллагааны нийт орлого	9,866,281	12,963,111	(133,127)	(5,812)	(139,358)	(8,277,937)	14,273,158
Санхүүгийн хөрөнгүүдийн үнэ цэнийн бууралтын гарз	(8,147,015)	13,405	-	-	-	-	(8,133,610)
Татварын өмнөх ашиг (алдагдал)	1,719,266	12,976,516	(133,127)	(5,812)	(139,358)	(8,277,937)	6,139,548
Сегмент хоорондын орлого (зардал)	(1,193,345)	(1,312,343)	(674,802)	(41,265)	(475,716)	3,697,471	-
Сегмент хоорондын орлого (зардал)-ын дараах	525,921	11,664,173	(807,929)	(47,077)	(615,074)	(4,580,466)	6,139,548
Орлогын албан татварын зардал							(665,418)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг							5,474,130
Сегментийн хөрөнгө	216,637,463	131,492,852	270,060	27,146	22,084	11,708,304	360,157,909
Сегментийн өр төлбөр	84,837,827	145,371,278	-	-	-	20,908,945	251,118,050
Капиталжих зардал	3,756	6,948	-	193,896	20,553	2,795,100	3,020,253

34. Холбоотой талуудын тодруулга

(1) 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Банкны холбоотой талууд дараах байдалтай байна:

Холбоотой талууд	Холбоо хамаарал
а. Хувьцаа эзэмшигчид	П. Раднаабазар (60.88%) Г.Минжин (8.81%) Б.Батгэрэл (6.89%) Б.Гантуяа (6.45%) Б.Амаржаргал (4.80%) Ө.Ганболд (4.78%) Д. Оюунгэрэл (4.60%) Инфрастраткер ХХК (2.79%)
б. Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	
в. Гол удирдах албан тушаалтнууд	Гүйцэтгэх удирдлага ба Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл
г. Удирдлагатай холбоотой этгээд болон байгууллагууд	
д. Бусад	Банкны ажилтнууд

Бизнесийн ердийн үйл ажиллагааны явцад Банк хэд хэдэн ажил гүйлгээг холбоотой талуудтай хийсэн. Үүнд зээл, хадгаламж, гадаад валютын ажил гүйлгээ зэрэг орно. Эдгээр ажил гүйлгээг арилжааны нөхцөлөөр зах зээлийн ханшаар гүйцэтгэсэн.

(2) Холбоотой талуудын үлдэгдэл

(Мянган төгрөгөөр)	Холбоо хамаарал	2021.12.31	2020.12.31
Зээл ба урьдчилгаа:			
Зээл	Хувьцаа эзэмшигчид	572	500
	Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	24,484,843	17,356,410
	Удирдлага	264,777	500
	Удирдлагатай холбоотой этгээд болон байгууллагууд	104,192	-
	Бусад	2,330,500	222,481
		27,184,884	17,579,891
Харилцах ба хадгаламж:			
Хадгаламж	Хувьцаа эзэмшигчид	1,687	652
	Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	100,312	32,322
	Удирдлага	506,934	136,238
	Удирдлагатай холбоотой этгээд болон байгууллагууд	3,833,027	403,652
	Бусад	1,530	1,051,434
		4,443,490	1,624,298

34. Холбоотой талуудын тодруулга, үргэлжлэл

(2) Холбоотой талуудын үлдэгдэл, үргэлжлэл

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<i>Холбоо хамаарал</i>	2021.12.31	2020.12.31
Харилцах ба хадгаламж:			
Харилцах	Хувьцаа эзэмшигчид	39,387	65,956
	Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	11,936,128	268,991
	Удирдлага	42,363	1,608
	Удирдлагатай холбоотой этгээд болон байгууллагууд	99,161	-
	Бусад	1,777	2,450
		12,118,816	339,005
Үүрэг амлалт:			
Олгогдоогүй зээлийн шугам	Хувьцаа эзэмшигчид	99,428	-
	Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	206,597	225,606
	Удирдлага	17,293	-
		323,318	225,606

(3) Холбоотой талуудын ажил гүйлгээ

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<i>Холбоо хамаарал</i>	2021	2020
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа:			
Олгосон зээл	Хувьцаа эзэмшигчид	(572)	(500)
	Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	(7,667,647)	(37,607,406)
	Удирдлага	(508,996)	(74,550)
	Удирдлагатай холбоотой этгээд болон байгууллагууд	(264,000)	-
	Бусад	(18,086)	(276,750)
Зээлийн төлбөр	Хувьцаа эзэмшигчид	500	-
	Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	28,393,556	32,713,033
	Удирдлага	238,549	97,197
	Удирдлагатай холбоотой этгээд болон байгууллагууд	161,808	-
	Бусад	3,015,493	101,969
Хүүгийн орлого	Бүх холбоотой талууд	3,832,939	1,476,970
Хүүгийн зардал	Бүх холбоотой талууд	209,616	249,040
3-р шатлалын зээлийн үнэ цэнийн бууралт	Хувьцаа эзэмшигчидтэй холбоотой этгээд болон байгууллагууд	-	-

34. Холбоотой талуудын тодруулга, үргэлжлэл

(4) Гол удирдах албан тушаалтнуудад олгосон олговор

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Олгосон богино хугацаат тэтгэмж:		
Цалин	627,304	639,333
Шагнал урамшуулал	22,707	13,500
Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын шимтгэл	62,994	38,692
	713,005	691,525

35. Түрээс

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг Тодруулга 4 (м) -с харна уу.

Түрээслэгч

Банк нь хэд хэдэн оффис, салбарын байрыг 3-аас 5 жилийн хугацаатай, түрээсийн хугацааг сунгах боломжтой нөхцөлтэй түрээсэлдэг. Хугацааг сунгахад түрээсийн төлбөрийг дахин тохиролцдог. Зарим түрээст менежментийн төлбөр багтдаг бөгөөд энэ нь жил бүр зах зээлийн өөрчлөлтийг тусган шинэчлэгддэг. Банк бага үнэтэй хөрөнгийн түрээс болон богино хугацаат түрээсийн хувьд ашиглах эрхтэй хөрөнгө болон түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй байх аргыг сонгосон.

Банк түрээслэгч байх түрээсийн талаарх мэдээллийг доор харуулав.

i. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

Ашиглах эрхтэй хөрөнгө нь үндсэн хөрөнгөнд толилуулагдсан түрээсүүдийг илэрхийлнэ (Тодруулга 20-ыг харна уу).

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
01 дүгээр сарын 01-ний өдрийн үлдэгдэл	3,348,131	3,766,514
Нэмэгдсэн	3,470,125	1,365,052
Кредит банкнаас нэгтгэгдсэн	77,702	-
Тайлант үед байгуулсан элэгдэл	(2,394,595)	(1,649,969)
Данснаас хассан	-	(133,466)
12 дугаар сарын 31-ний өдрийн үлдэгдэл	4,501,363	3,348,131

ii. Ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрсөн дүн:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
Түрээсийн өр төлбөрийн хүү	694,188	659,590
Богино хугацааны түрээсийн зардал	549,127	130,488

35. Түрээс, үргэлжлэл

iii. Мөнгөн хөрөнгийн тайланд хүлээн зөвшөөрсөн дүн:

(Мянган төгрөгөөр)	2021	2020
Түрээсийн мөнгөн хөрөнгийн үрсгал	2,995,246	1,927,847

36. Эрсдэлийн удирдлага

36.1 Оршил

Банк нь эрсдэлийн удирдлагын хүрээнд зээлийн, зах зээлийн, төлбөрийн чадварын болон үйл ажиллагааны, мэдээллийн технологийн, комплаенсын эрсдэлийг удирдан үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Эрсдэлийн удирдлагын үр дүнтэй, оновчтой, тасралтгүй байдал нь Банк стратеги зорилтдоо хүрэх, ашигт ажиллагаагаа хангах, үйл ажиллагаа тасралтгүй хэвийн явуулахад чухал ач холбогдолтой байдаг.

Банкны эрсдэлийн удирдлагын бодлогыг Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл (ТУЗ) баталж, журам заавар, лимитийн санал боловсруулалтыг Эрсдэлийн Удирдлагын Нэгж хариуцаж ажилладаг бол эрсдэлийн удирдлагыг Банкны ажилтан бүр өөрийн чиг үүргийн хүрээнд удирдан ажилладаг.

Эрсдэлийн удирдлагын бүтэц

ТУЗ нь Банкны эрсдэлийн удирдлагын бодлогыг батлах бөгөөд эрсдэлийн бодлогод тусгагдсан чиг үүргийг хороод хэрэгжүүлж ажилладаг.

ТУЗ-ийн дэргэдэх Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо

ТУЗ-ийн дэргэдэх Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо нь Банкны эрсдэлийн ерөнхий түвшинд нийцсэн эрсдэлийн удирдлагын тогтолцооны бодлогыг баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажилладаг. ТУЗ-ийн дэргэдэх Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо нь Банкны Эрсдэлийн удирдлагын хорооноос тодорхой давтамжтай тайлагнадаг материаллаг эрсдэлүүд болон асуудлуудыг хянаж авч үздэг ба Банк нь ТУЗ-өөс тогтоосон хүлээн зөвшөөрөх эрсдэл болон эрсдэлийн лимитүүдийг дагаж мөрддөг.

ТУЗ-ийн дэргэдэх Аудитын Хороо

ТУЗ-ийн дэргэдэх Аудитын Хороо нь Банкны санхүүгийн тайлан, тодруулгуудын үнэн зөв байдлыг хянах, хууль эрх зүйн болон зохицуулалтын хүрээнд зохистой байдал, дотоод хяналт болон аудитын хүрээнд ТУЗ-д дэмжлэг үзүүлж ажилладаг.

Гүйцэтгэх Удирдлагын Хороо

Гүйцэтгэх Удирдлагын Хороо нь Банкны нийт гүйцэтгэх удирдлагуудаас бүрдэх бөгөөд тогтвортой бизнесийн удирдлагыг хэрэгжүүлэхийн тулд долоо хоног тутмын уулзалт хийж Банкинд тулгараад

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.1 Оршил, үргэлжлэл

буй стратегийн асуудлууд болон тогтвортой бизнесийн удирдлагыг хангахад шаардлагатай төлөвлөлтийн талаар хэлэлцэж шийдвэр гаргадаг.

Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо ("ЭУХ")

ЭУХ нь сард хоёр удаа хуралдаж, эрсдэлийн удирдлагын бодлого, журамд тодорхойлсон эрсдэлийн төрлүүдээр алдагдал, хохирлын түвшинг хянах, Банкны эрсдэл даах чадварыг үнэлэх, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, хяналтын тогтолцооны найдвартай байдалд хяналт тавих чиг үүрэгтэй ажилладаг.

Актив Пассивын Удирдлагын Хороо ("АПУХ")

АПУХ нь Банкны эх үүсвэрийн, хөрвөх чадварын, гадаад валютын, эргэн төлөгдөх хугацааны болон хүүгийн эрсдэлүүдийн хүрээнд ерөнхий актив пассивын удирдлагаар хангах чиг үүрэгтэй.

Зээлийн Хороо

Банкны зээлийн хороо нь Банкны зээлийн бодлогод нийцсэн зээлийн хүсэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэх, зээлийн багцын чанарт хяналт тавих, зээл төлөгдөхгүй байх эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, барьцаа хөрөнгөтэй холбоотой болон хугацаа хэтэрсэн, чанаргүй зээлийг төлүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээ авах зэргээр зээлийн үйл ажиллагааны эрсдэлийг удирдахад чиглэсэн шийдвэрийг гаргах зорилготойгоор ажилладаг.

Дотоод Аудит

Банкны эрсдэлийн удирдлагын үйл явцад Дотоод Аудитын Газар жил бүр аудит хийх ба аудитын үед Банкны журмуудын зохистой байдал хийгээд Банк эдгээр журмуудыг хэр мөрдөж байгаад хяналт хийдэг. Дотоод Аудитын Газар нь хийсэн бүх үнэлгээнийхээ үр дүнг Банкны удирдлагатай хэлэлцэж, илрүүлсэн алдаа, дутагдал болоод өгөх зөвлөмжүүдийн талаар Аудитын Хороонд болон ТУЗ-д тайлагнадаг.

Комплаенсийн газар

Банк нь COMPLAENCIЙН газраа Гүйцэтгэх захирлын шууд удирдлаган доор бизнесийн үйл ажиллагааны бие даасан, салшгүй хэсэг болгон зохион байгуулсан. Газрын зорилго нь Банкны ажилтнуудад нийцтэй, тодорхой дотоод журам, хангалттай, системтэй сургалтуудыг зохион байгуулж, нийцлийн эрсдэлтэй тулгарахаас урьдчилан сэргийлэх, Банкны нийцлийн соёлыг бий болгох явдал юм. COMPLAENCIЙН газар нь санхүүгийн гэмт хэрэгтэй холбоотой эрсдэлүүд, түүний дотор COMPLAENCIЙН эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн зохих арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, хяналт тавих чиг үүрэгтэй. Хэлтсийн үйл ажиллагаа, холбогдох бодлого, хэрэгжилтийг дотоод аудитын газар тогтмол шалгаж, үр ашгийг дээшлүүлдэг.

Эрсдэлийг хэмжих болон тайлагнах систем

Банк нь эрсдэлийн төрөл тус бүрээр холбогдох статистик загвараар түүхэн мэдээлэл ашиглаж эрсдэлийг хэмждэг.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.1 Оршил, үргэлжлэл

Эрсдэлийг хэмжих болон тайлагнах систем, үргэлжлэл

Мөн эрсдэлийн удирдлагын нэгжүүд эрсдэлийн төрөл тус бүрээр Монголбанкны холбогдох зохистой харьцааны хэрэгжилтийг хянаж ажиллахаас гадна ЭУХ-оор батлуулсан дотоод үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажилладаг эрсдэлийн лимитүүдийн хэрэгжилтийг стресс тестийн хамт хороодод тайлагнаж ажилладаг.

Эрсдэлийг бууруулах

Банк нь эрсдэлийг бууруулах, урьдчилсан хяналт тавих зорилгоор “хамгаалалтын гурван шугам”-ыг хэрэгжүүлж ажилладаг. Эрсдэлийн удирдлагын хорооны баталсан лимитүүдийн хүрээнд бизнес нэгжүүд өөрсдийн чиг үүргийн хүрээнд үүсч болзошгүй эрсдэлийг удирдаж ажилладаг. Эрсдэлийн нэгжүүд үүсч болзошгүй эрсдэлүүд, түүнийг бууруулах арга замууд, холбогдох бодлого журам, лимитүүдийг боловсруулж, лимитийн хэрэгжилтийг хянаж, тайлагнан ажиллаж байна.

36.2 Зээлийн эрсдэл

Эрсдэлийн хэт төвлөрөл

Банк нь зээлийн эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөгдөх хэм хэмжээнд үр дүнтэй удирдах, төвлөрлийн эрсдэлийг боломжит түвшинд барьж ажиллахын тулд Монголбанкнаас гаргасан зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг бүрэн хангаж ажиллахаас гадна дотоод бодлого, журамдаа зээлийн эрсдэлийн хязгаар үзүүлэлтүүдийг нарийвчлан тусгаж, мөрдөж ажилладаг. Банкны дотооддоо мөрддөг зээлийн төвлөрлийн эрсдэлийн хязгаар үзүүлэлийг дурьдвал:

- i. Нийт зээлийн багц нь активын 70%-иас хэтрэхгүй.
- ii. Аливаа этгээд, түүнтэй холбогдох этгээд, харилцан хамаарал бүхий этгээдэд олгосон зээл, зээлтэй адилтган тооцох актив хөрөнгө, баталгаа, батлан даалт, бусад хэлцлийн нийлбэр дүн нь өөрийн хөрөнгийн 18%-иас хэтрэхгүй.
- iii. Банкнаас холбогдох этгээдэд олгох зээл, зээлтэй адилтган тооцох актив хөрөнгө, баталгаа, батлан даалт, бусад хэлцлийн дүн нь тухайн Банкны өөрийн хөрөнгийн 5%-иас, тэдгээрийн нийлбэр дүн нь өөрийн хөрөнгийн 20%-иас тус тус хэтрэхгүй.
- iv. Эдийн засгийн нэг салбарт байршуулах зээлийн дээд хэмжээ нийт зээлийн багцын 50%-иас хэтрэхгүй.
- v. Уул уурхайн олборлолт болон барилгын салбарт олгосон зээл нийт зээлийн багцын 60%-иас хэтрэхгүй.
- vi. Гадаад валютаар олгох зээлийн дээд хэмжээ нийт зээлийн багцын 40%-иас хэтрэхгүй.
- vii. Банкны үйл ажиллагаанд хийх хязгаарлалтыг тооцох, хангах, тайлагнах, хяналт тавих журмын дагуу тодорхойлсон томоохон зээлдэгчдэд олгох активын нийлбэр өөрийн хөрөнгийн 280%-иас хэтрэхгүй.
- viii. Нийт зээлийн эрсдэлийн сан чанаргүй зээлийн харьцаа 70%-иас буурахгүй.
- ix. Нийт чанаргүй зээл нь Банкны системийн дундаж үзүүлэлтээс хэтрэхгүй зэрэг юм.

Банк нь зээлийн төвлөрлийн эрсдэлээс гадна эдийн засгийн нөхцөл байдал, хууль эрх зүйн эрсдэл, зээлдэгчийн эрсдэл, барьцаа хөрөнгийн эрсдэл зэргийг чухалчлан авч үзэж хэмжилт, хяналт хийсний үндсэн дээр зээлийн эрсдэлийг удирддаг.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Барьцаа хөрөнгө болон зээлийн бусад сайжруулалтыг тооцохгүйгээр зээлд учирч болзошгүй эрсдэлийн дээд хэмжээ

Дараах хүснэгт нь тайлан тэнцлийн үзүүлэлт бүрийн хувьд зээлийн эрсдэлд өртөж болох нийт багцыг харуулсан байна. Эрсдэлд өртөж болох нийт багцыг барьцаа хөрөнгөөр эрсдэлийг бууруулахаас өмнөх нийт дүнгээр илэрхийлсэн болно.

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тод	2021.12.31	2020.12.31
Монголбанк дахь мөнгө (касс дахь бэлэн мөнгийг оролцуулаагүй)	15	117,848,702	45,783,983
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	16	37,585,022	60,889,978
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө	17	80,520,228	22,930,314
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	2,427,215	-
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	19	423,569,662	216,738,625
Балансын нийт дүн		661,950,829	346,342,900
Баталгаа	31	11,590,936	1,110,569
Үүрэг амлалт	31	5,348,036	814,212
Балансын гадуурх нийт дүн		16,938,972	1,924,781
Зээлийн эрсдэлд өртөж болох нийт дүн		678,889,801	348,267,681

Бодит үнэ цэнээр бүртгэгддэг санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн хувьд дээрх дүнгүүд нь өнөөгийн зээлийн эрсдэлийн өртөлтийг харуулсан ба энэ нь ирээдүйд үнэ цэнэ өөрчлөгдөхөөс шалтгаалж бий болж болох эрсдэлийн дээд хэмжээ биш юм.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Эрсдэлийн төвлөрөл (аж үйлдвэрийн салбараар)

Дараах хүснэгтэд Банкны харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааг (Тодруулга 19) аж үйлдвэрийн салбараар нь ангилан, нийт дүнгээр нь үзүүлэв.

	2021.12.31		2020.12.31	
	Нийт багцын хэмжээ	%	Нийт багцын хэмжээ	%
<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>				
Худалдаа	93,709,225	21.1%	53,558,805	23.0%
Уул уурхай ба хайгуул	156,968,763	35.4%	96,518,403	41.4%
Тээвэр	81,438,569	18.4%	27,479,362	11.8%
Барилга	58,573,786	13.2%	35,687,344	15.3%
Үл хөдлөх хөрөнгө	3,296,255	0.7%	2,945,714	1.3%
Цахилгаан, эрчим хүч	7,960,729	1.8%	3,691,499	1.6%
Харилцаа холбоо	-	0.0%	7,104	0.0%
Бусад	41,163,285	9.3%	13,372,468	5.7%
	443,110,612	100.0%	233,260,700	100.0%
Үнэ цэнийн бууралтын нөөц	(19,414,750)		(16,473,742)	
Зээлийн хойшлогдсон орлого	(126,200)		(48,333)	
	423,569,662		216,738,625	

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Зээлийн чанарын шинжилгээ

Дараах хүснэгтэд хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх санхүүгийн хөрөнгийн талаарх зээлийн чанарын мэдээллийг оруулсан. Онцгойлон заагаагүй тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгүүдийн дүн нь нийт дансны үнээр илэрхийлэгдсэн болно. Хүснэгтэд байгаа зээлийн үүрэг амлалт болон санхүүгийн баталгааны гэрээний дүн нь үүргээр хүлээгдсэн болон баталгаажсан дүнг тус тус илэрхийлсэн. Тодруулга 4 (б)(vi)-д 1, 2 болон 3-р шатлалын талаар тайлбарласан.

Зээлийн чанарын шинжилгээ, үргэлжлэл

(Мянган төгрөгөөр)	2021			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа				
AA ангилал	11,084,899	-	35,548	11,120,447
A ангилал	3,475,281	-	29,130	3,504,411
BB ангилал	161,717	-	316,417	478,134
B ангилал	29,267,146	11,282,946	2,444,367	42,994,459
CC ангилал	28,416,600	304,094	1,311,256	30,031,950
C ангилал	77,265,906	8,331,438	808,016	86,405,360
DD ангилал	90,923,667	32,330,487	5,365,962	128,620,116
D ангилал	98,609,341	40,076,356	1,270,038	139,955,735
Алдагдлын сан	(8,312,276)	(4,581,411)	(6,521,063)	(19,414,750)
Зээлийн хойшлогдсон орлого	(108,905)	(17,071)	(224)	(126,200)
Дансны үнэ	330,783,376	87,726,839	5,059,447	423,569,662

(Мянган төгрөгөөр)	2020			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа				
AA ангилал	270,812	-	-	270,812
A ангилал	52,902	-	-	52,902
BB ангилал	19,711,007	4,489,466	-	24,200,473
B ангилал	17,982,613	57,352,609	-	75,335,222
CC ангилал	22,439,801	70,669,118	-	93,108,919
C ангилал	860,576	24,363,068	-	25,223,644
DD ангилал	-	-	5,993,379	5,993,379
D ангилал	-	-	9,075,349	9,075,349
Алдагдлын сан	(796,855)	(4,320,211)	(11,356,676)	(16,473,742)
Зээлийн хойшлогдсон орлого	(23,605)	(22,642)	(2,086)	(48,333)
Дансны үнэ	60,497,251	152,531,408	3,709,966	216,738,625

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Дараах хүснэгтэд харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа, бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаасны хугацаа хэтрэлтийг 1, 2 болон 3 дугаар шатлалаар ангилан харуулсан.

Зээлийн чанарын шинжилгээ, үргэлжлэл

(Мянган төгрөгөөр)	2021			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн иргэдэд олгосон зээл ба урьдчилгаа - дансны нийт үнэ				
30 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	38,242,584	7,931,102	-	46,173,686
30-89 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	5,998,478	29,131	6,027,609
90-179 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	101	-	352,009	352,110
180-360 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	-	19,923	19,923
360-с дээш хоног хугацаа хэтрэлттэй	-	-	292,798	292,798
Алдагдлын сан	(992,563)	(264,090)	(215,347)	(1,472,000)
Зээлийн хойшлогдсон орлого	(39,697)	(1,861)	(222)	(41,780)
Дансны үнэ	37,210,425	13,663,629	478,292	51,352,346
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн аж ахуйн нэгжид олгосон зээл ба урьдчилгаа - дансны нийт үнэ				
30 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	300,791,222	75,929,299	-	376,720,521
30-89 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	170,650	2,466,443	-	2,637,093
90-179 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	-	3,921,853	3,921,853
180-360 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	-	-	-
360-с дээш хоног хугацаа хэтрэлттэй	-	-	6,965,019	6,965,019
Алдагдлын сан	(7,319,712)	(4,317,321)	(6,305,717)	(17,942,750)
Зээлийн хойшлогдсон орлого	(69,209)	(15,211)	-	(84,420)
Дансны үнэ	293,572,951	74,063,210	4,581,155	372,217,316
БДОБҮЦ-ээр хэмжигдсэн өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас				
В ангилал	160,351,913	-	-	160,351,913
Дансны нийт үнэ	160,351,913	-	-	160,351,913
<i>Бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэсэн алдагдал</i>	91,623	-	-	91,623

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Зээлийн чанарын шинжилгээ, үргэлжлэл

(Мянган төгрөгөөр)	2020			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн иргэдэд олгосон зээл ба урьдчилгаа - дансны нийт үнэ				
30 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	754,503	866,046	-	1,620,549
30-89 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	13,660	-	13,660
90-179 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	-	308,128	308,128
180-360 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	-	-	-
360-с дээш хоног хугацаа хэтрэлттэй	-	-	-	-
Алдагдлын сан	(10,269)	(20,250)	(356,681)	(387,200)
Зээлийн хойшлогдсон орлого	(5,090)	(8,589)	(1,280)	(14,959)
Дансны үнэ	739,144	850,867	(49,833)	1,540,178
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн аж ахуйн нэгжид олгосон зээл ба урьдчилгаа - дансны нийт үнэ				
30 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	60,563,208	150,749,658	-	211,312,866
30-89 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	5,244,898	4,006,490	9,251,388
90-179 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	-	1,270,726	1,270,726
180-360 хоног доторх хугацаа хэтрэлттэй	-	-	1,120,412	1,120,412
360-с дээш хоног хугацаа хэтрэлттэй	-	-	8,362,971	8,362,971
Алдагдлын сан	(786,586)	(4,299,961)	(10,999,995)	(16,086,542)
Зээлийн хойшлогдсон орлого	(18,515)	(14,053)	(807)	(33,375)
Дансны үнэ	59,758,107	151,680,541	3,759,799	215,198,447
БДОБҮЦ-ээр хэмжигдсэн өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас				
В ангилал	22,934,298	-	-	22,934,298
Дансны нийт үнэ	22,934,298	-	-	22,934,298
Бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэсэн алдагдал	87,612	-	-	87,612

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Зээлийн чанарын шинжилгээ, үргэлжлэл

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
Зээлийн үүрэг амлалт				
В ангилал	5,348,036	-	-	5,348,036
Алдагдлын сан	-	-	-	-
Дансны үнэ	5,348,036	-	-	5,348,036
Санхүүгийн баталгааны гэрээ				
В ангилал	11,401,596	-	189,340	11,590,936
Алдагдлын сан	-	-	(189,340)	(189,340)
Дансны үнэ	11,401,596	-	-	11,401,596

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2020			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
Зээлийн үүрэг амлалт				
В ангилал	814,212	-	-	814,212
Алдагдлын сан	-	-	-	-
Дансны үнэ	814,212	-	-	814,212
Санхүүгийн баталгааны гэрээ				
В ангилал	921,229	-	189,340	1,110,569
Алдагдлын сан	-	-	(189,340)	(189,340)
Дансны үнэ	921,229	-	-	921,229

Дараах хүснэгтэд өрийн үнэт цаасны зээлийн чанарыг илэрхийлсэн. Дүн шинжилгээ нь гадаад үнэлгээ дээр (Moody's) тулгуурласан болно.

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тодруулга	2021	2020
Монголбанкны үнэт цаас			
В ангилал	15, 17	149,597,395	22,934,298
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас			
В ангилал	17	10,754,518	-
		160,351,913	22,934,298

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Барьцаа хөрөнгө болон бусад зээлийн сайжруулалтууд

Банк нь зээлийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор барьцаа хөрөнгийн хүрэлцээг хангаж ажилладаг. Дараах хүснэгтэд санхүүгийн хөрөнгүүдийн төрлийн дагуу барьцаа хөрөнгүүдийг ангилан харуулсан.

Зээлийн эрсдэлийн төрлүүд

	Шаардлагатай барьцаа хөрөнгийн хувь		Үндсэн барьцаа хөрөнгийн төрлүүд
	2021.12.31	2020.12.31	
Байгууллагын харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа			
Хөрөнгө оруулалтын зээл	100	100	Бүх төрлийн үл хөдлөх хөрөнгө, хөдлөх хөрөнгө, орлого, техник тоног төхөөрөмж, ашигт малтмалын ашиглалтын лиценз, баталгаа, батлан даалт
Эргэлтийн хөрөнгийн зээл	100	100	Бүх төрлийн үл хөдлөх хөрөнгө, хөдлөх хөрөнгө, орлого, техник тоног төхөөрөмж, ашигт малтмалын ашиглалтын лиценз, баталгаа, батлан даалт
Зээлийн шугам	100	100	Бүх төрлийн үл хөдлөх хөрөнгө, хөдлөх хөрөнгө, орлого, техник тоног төхөөрөмж, ашигт малтмалын ашиглалтын лиценз, баталгаа, батлан даалт

	Шаардлагатай барьцаа хөрөнгийн хувь		Үндсэн барьцаа хөрөнгийн төрлүүд
	2021.12.31	2020.12.31	
Иргэдэд олгосон зээл болон урьдчилгаа			
Орон сууцны зээл	100	100	Орон сууцны үл хөдлөх хөрөнгө
Кредит карт	100	100	Цалин болон бусад орлого
Хадгаламж барьцаалсан зээл	100	100	Хадгаламж
Хэрэглээний зээл	100	100	Цалин болон тээврийн хэрэгсэл

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Барьцаа хөрөнгө болон бусад зээлийн сайжруулалтууд, үргэлжлэл

Харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа

Банк нь зээл олгохдоо хуулиар хориглоогүй бөгөөд зээл хүсэгчийн хууль ёсны өмчлөлд байгаа болон итгэмжлэлээр шилжсэн үл хөдлөх эд хөрөнгө, хөдлөх эд хөрөнгө, биет бус хөрөнгийг барьцаалдаг.

Хэрэв зээлдэгчийн барьцааны зүйл нь зээл, зээлийн хүүг төлөхөд хүрэлцэхгүй буюу тэдгээр нь зээлийн гэрээгээр хүлээсэн үүргийн гүйцэтгэлийг хангаж чадахгүй гэж үзвэл уг төлбөрийг бүрэн эсхүл хэсэгчлэн хариуцахаар гуравдагч этгээд барьцаа, батлан даалт, баталгаа гаргаж болдог.

Шаардлагатай барьцаа хөрөнгийн төрөл болон дүн нь зээлдэгчийн эсвэл батлан даагчийн зээлийн эрсдэлийн үнэлгээ болон олгосон зээлийн төрөл зэргээс хамаарна. Барьцаа хөрөнгийн төрөл, үнэ цэнийг тодорхойлохдоо Банк нь Зээлийн Хорооны барьцаа хөрөнгийн удирдамжийг дагаж мөрддөг.

Банк нь барьцаа хөрөнгийг бодитоор шалгаж, барьцаа хөрөнгийн зах зээлийн үнэ цэнийг байнга хянаж, үндсэн гэрээний дагуу нэмэлт барьцаа гаргахыг хүсч, үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сангийн зохистой харьцааг үнэлэх явцдаа барьцаа хөрөнгийн зах зээлийн үнэ цэнийг хянадаг.

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник

Зээлийн эрсдэлийн нөлөө бүхий өсөлт

Банк нь анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш тухайн санхүүгийн хэрэглүүрийн эрсдэлд мэдэгдэхүйц өсөлт үүссэн эсэхийг тодорхойлж, хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын санг тооцоохын тулд мэргэжлийн байгууллагын эх сурвалжтай, үндэслэлтэй, нотлогдохуйц мэдээллүүдийг ашигладаг. Мөн Банкны түүхэн мэдээлэлд үндэслэн чанарын болон тоон үзүүлэлтэд шинжилгээ хийдэг.

Зээлийн эрсдэлийн нөлөө бүхий өсөлтийг дараах 3 шалгуураар хуваан авч үздэг. Үүнд:

- Дефолт болох магадлал дээр үндэслэсэн тоон үзүүлэлтийн тест (PD);
- Чанарын үзүүлэлтүүд; мөн
- Тулгуур үзүүлэлтүүд: 30 хоногоос дээш хугацаа хэтрэлттэй санхүүгийн хөрөнгө нь 2 дугаар шатлал, 90 хоногоос дээш хугацаа хэтрэлттэй санхүүгийн хөрөнгө нь 3 дугаар шатлалын дагуу тус тус тодорхойлогдоно.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник, үргэлжлэл

Зээлийн эрсдэлийн түвшин

Банк нь дефолт болох эрсдэлийг таамаглах боломжтой гэж тодорхойлсон төрөл бүрийн мэдээ болон дотоод аргачлалд үндэслэн зээлийг эрсдэлийн түвшингээр нь ангилдаг. Дефолт болох эрсдэлийг тодорхойлох хүчин зүйлс болох чанарын болон тоон үзүүлэлтийг ашиглан зээлийн эрсдэлийн түвшинг тодорхойлдог.

Зээлийн эрсдэл нэмэгдэхийн хэрээр дефолт болох эрсдэл нэмэгдэх байдлаар эрсдэлийн түвшинг тодорхойлдог. Жишээ нь: эрсдэлийн зэрэг АА болон А-ийн хоорондох дефолт болох эрсдэлийн зөрүү, эрсдэлийн зэрэг А болон ВВ-ийн хоорондох дефолт болох эрсдэлийн зөрүүгээс бага байдаг.

Зээл бүр зээлдэгчийн боломжит мэдээлэл дээр үндэслэгдэн анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед зээлийн эрсдэлийн түвшнээр хуваагддаг. Зээл нь өөр эрсдэлийн зэрэгт шилжих боломжтой тул тайлант хугацаанд тооцооллыг хийж эрсдэлийн түвшинг хянадаг ба төлбөр хариуцагчийн санхүүгийн хэрэгслийн үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход санхүүгийн нөхцөл байдал, зээлийн ашиглалт, гэрээний нөхцөлийн өөрчлөлт, төлбөр төлөлтийн мэдээлэл, зээлдэгчийн орлогын тогтвортой байдал, эдийн засгийн нөхцөл байдлын өөрчлөлт, хууль хяналтын байгууллагын лавлагаа зэрэг мэдээллүүдийг авч үздэг.

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтыг тодорхойлохын тулд зээлдэгчийн санхүүгийн байдал, зээлийн ашиглалт, гэрээний бүтцийн өөрчлөлт, эргэн төлөлтийн түүх, орлогын тогтвортой байдал, эдийн засгийн хөдөлгөөн болон хууль сахиулах байгууллагын лавлагаа зэргийг авч үздэг.

Ковид-19 вирусын цар тахалтай холбоотойгоор зохицуулагч байгууллагаас зээлийн хугацааны ангилал хийх хоногийг сунгах, заасан хугацаанд багтаан активын бүтцийг өөрчлөх, ангиллыг хэвээр хадгалах, зээлийн эргэн төлөлтийг хойшлуулах, бүтэц өөрчлөгдсөн активт тооцохгүй байх зэрэг шийдвэрүүдийг шат дараатай гаргасан ба банк нь уг тушаалуудыг мөрдөж, зээлийн ангилал, үнэлгээ хийхдээ харгалзан үзсэн.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник, үргэлжлэл

Байгууллагын зээлүүд	Иргэдийн зээлүүд	Бүх зээлүүд
• Харилцагчийн зээлийн материалын байнгын хяналтын үеэр олж авсан мэдээлэл – жишээ нь: аудитлагдсан санхүүгийн тайлан, удирдлагын тайлан бүртгэл, төсөв болон төлөвлөгөө. Тухайлсан анхаарал хандуулах хэсэг нь: нийт ахиуц ашгийн түвшин, санхүүгийн хөшүүргийн харьцаа, өрийн харьцаа, гэрээний заалтын биелэлт, удирдлагын чанар болон удирдлагад орсон өөрчлөлт • Зээлийн лавлах агентлагууд, хэвлэлийн нийтлэл болон гадаад зээлийн эрсдэлийн зэрэглэлийн өөрчлөлтийн мэдээлэл • Зээлдэгчийн болон бизнесийн үйл ажиллагаан дахь улс төрийн, зохицуулалтын болон технологийн орчны бодит болон хүлээгдэж буй өөрчлөлтүүд	• Дотооддоо цуглуулсан харилцагчийн зан төлвийн мэдээлэл – жишээ нь: зээлийн картын хэрэглээ • Худалдан авалтын боломжит байдлын матриц • Салбарын стандарт зээллэгийн оноог хамруулсан зээлийн лавлагааны агентлагуудын гадаад мэдээ	• Төлбөр төлөлтийн мэдээлэл – энэ нь хугацаа хэтрэлт болон төлбөрийн үзүүлэлтүүдийн хувьсагчдыг агуулдаг • Олгосон зээлийн хязгаарын ашиглалт • Гэрээний нөхцөл өөрчлөх хүсэлт болон олголт • Бизнес, санхүү мөн эдийн засгийн одоогийн болон ирээдүйн таамагласан өөрчлөлтүүд

Доорх хүснэгтэд PD-тэй холбоотой Банкны дотоод зээлийн үнэлгээний ангиллыг гадаад үнэлгээний агент Moody's-ийн зээлийн үнэлгээний ангилалтай хэрхэн уялдуулсныг харуулав.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник, үргэлжлэл

Байгууллагын зээл

Банкны байгууллагын зээлийн багц нь банкууд, улсын секторын байгууллагууд, төрийн өмчит байгууллагууд, компаниуд болон бусад бизнесүүдэд олгосон зээл ба урьдчилгаанаас бүрдэнэ.

Ангилал	12 сарын жигнэсэн дундаж PD	Гадаад үнэлгээ
AA	4.92%	B3
A	4.92%	B3
BB	4.66%	Сaa1
B	9.42%	Сaa2
CC	9.42%	Сaa2
C	21.20%	Сaa3
DD	21.20%	Сaa3
F	37.50%	Ca-C

Иргэдийн зээл

Иргэдэд олгосон зээлийн багц нь орон сууцны зээл, хувийн зээл болон кредит картын зээлүүдээс бүрдэнэ.

Ангилал	12 сарын жигнэсэн дундаж PD
AA	4.92%
A	4.92%
BB	4.66%
B	4.66%
CC	9.42%
C	9.42%
DD	21.20%
D	21.20%
F	37.50%

PD-ийг тодорхойлох нь

Зээлдэгчдийн ангилал нь дефолт болох магадлалын үндэслэл бөгөөд дефолт болох магадлалын талаарх мэдээллийг Банк олон үнэлгээний Moody's агентлагын тайлангаас авч ашигласан болно.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Зээлийн эрсдэл нь мэдэгдэхүйц нэмэгдсэн эсэхийг тодорхойлох нь

Тайлант жилийн эцэс бүрт Банк нь зээлийн эрсдэл нь анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш мэдэгдэхүйц нэмэгдсэн эсэхийг үнэлдэг. Мэдэгдэхүйц хэмжээний зээлийн эрсдэл илэрсэн эсэх нь санхүүгийн хэрэглүүрийн шинж чанар болон зээлдэгчээс ихээхэн шалтгаалдаг.

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник, үргэлжлэл

Зээлийн эрсдэл нь мэдэгдэхүйц нэмэгдсэн эсэхийг тодорхойлох нь, үргэлжлэл

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээгээр нэмэгдсэн эсэхийг Банкны зээлийн эрсдэлийн удирдлагын үйл явцтай үялдсан чанарын хүчин зүйлст тулгуурлан үнэлж болно. Эдгээр нь тоон шинжилгээнд бүрэн тусгагдаагүй байж болно. Эдгээр нь тодорхой шалгуурыг өндөржүүлсэн зээлийн хувьд, тухайлбал анхаарал хандуулах зээлийн жагсаалтанд орсон зээлүүдэд хэрэгжиж болно.

Ийм чанарын үзүүлэлтүүд нь шинжээчийн үнэлэмж боломж холбогдох түүхэн туршлага дээр үндэслэсэн байдаг.

Үндсэн аргын хувьд хөрөнгө нь 30-аас дээшгүй хоногийн хугацаа хэтрэлттэй тохиолдолд Банк мэдэгдэхүйц хэмжээний зээлийн эрсдэл илэрсэн гэж үзнэ. Хугацаа хэтрэлттэй хоногийг тоолохдоо хамгийн анхны бүтэн төлөлт хийгдээгүй өдрөөс эхлэн тоолно. Хугацаа хэтрэлттэй хоногийг тооцохдоо зээлдэгчид олгосон хөнгөлөлтийн хугацааг тооцохгүй.

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш мэдэгдэхүйц зээлийн эрсдэлгүй гэдэг нь баталгаажвал санхүүгийн хэрэглүүрийн алдагдлын санг 12 сарын хүлээгдэж буй алдагдлын тооцооллоор тооцно. Мэдэгдэхүйц зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүд нь эрсдэлгүй гэж үзсэн ч чанарын үзүүлэлтээр тодруулбал хүлээсэн үүргээ биелүүлэхгүй байх зэрэг нь болзошгүй дефолт байх эрсдэлийг нэмэгдүүлнэ. Зээлийн нөхцөл өөрчлөгдсөн тохиолдолд шинэчлэгдсэн гэрээний нөхцөлийн дагуу хамгийн сүүлийн төлбөрийн гүйцэтгэлийг харгалзан үзсэнээр ашиглалтын хугацааны туршид хүлээн зөвшөөрөх хүлээгдэж буй эрсдэлийн шалгуурыг хангахгүй байж болно.

Банк нь мэдэгдэхүйц зээлийн эрсдэлийг тодорхойлдог шалгуур үзүүлэлтүүдийн үр дүнг тогтмол хянаснаар доорх шалгуур үзүүлэлтүүдийг баталгаажуулна:

- шалгуур үзүүлэлт нь дефолт болох эрсдэлээс өмнө мэдэгдэхүйц зээлийн эрсдэлийг тодорхойлох чадамжтай байх;
- шалгуур үзүүлэлт нь хөрөнгийн 30 хоногийн хугацаа хэтрэлтийг цэг дээр давхцахгүй байх;
- мэдэгдэхүйц зээлийн эрсдэл болон дефолтын эрсдэлийг тодорхойлох дундаж хугацаа үндэслэл бүхий байх;
- Санхүүгийн хэрэглүүрийн эрсдэл 12 сарын хүлээгдэж буй эрсдэлээс үнэ цэнийн бууралт руу шууд шилжихгүй байх; ба

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

- 12 сарын хүлээгдэж буй алдагдал (1-р шатлал) болон ашиглалтын хугацааны хүлээгдэж буй алдагдлын (2-р шатлал) хэмжилтийн хоорондох алдагдлын санд үндэслэлгүй шилжилт байхгүй байх.

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник, үргэлжлэл

Дефолтын тодорхойлолт

Банк нь санхүүгийн хөрөнгийг дараах тохиолдолд дефолт болсон гэж үзнэ:

- Төлбөрийн чадваргүй болох: Зээлдэгч дараах шалтгаанаар төлбөрийн чадваргүй болж болно:
 - Томоохон санхүүгийн хүндрэлд орох
 - Хүү, үндсэн төлбөрийг төлөх чадваргүй болох
 - зээлдэгч зээлийн өр төлбөрөө төлж чадахгүйгээс болж дампуурлын улмаас зээлдэгч хөрөнгөө өөрчлөн байгуулах магадлал өндөр болсон үед
- 90 хоногоос дээш хугацаа хэтрэлттэй болох.

Банк нь зээлдэгчид дефолт үүсэх нөхцөл байгаа эсэхийг дараах шалгуураар үнэлнэ:

- Чанарын үзүүлэлт – жишээ нь, гэрээг зөрчих;
- Тоон үзүүлэлт – жишээ нь, хугацаа хэтрэлтийн байдал болон өөр бусад үүрэг хариуцлагыг Банкны өмнө хүлээхгүй байх; ба
- Дотооддоо боловсруулсан мэдээлэл болон гадаад эх сурвалжаас олж авсан мэдээлэл.

Санхүүгийн хөрөнгө нь дефолт болох нөхцөл байдалд байгаа эсэх болон тэдгээрийн эрсдэлийн нөлөө нь цаг хугацааны туршид нөхцөл байдлын өөрчлөлттэй уялдан өөрчлөгдөж болно.

Ирээдүйд чиглэсэн мэдээллийг ашиглах нь

Банк нь санхүүгийн хэрэглүүрийн мэдэгдэхүйц зээлийн эрсдэл анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш илэрсэн талаарх үнэлгээ болон хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжилтийн үнэлгээнд ирээдүйд чиглэсэн мэдээллийг ашигладаг.

Банк эдийн засгийн гурван хувилбарт нөхцөлийг тооцон үздэг: Банк нь эдийн засгийн гурван хувилбарт нөхцөлийг нэгдсэн түрүүлэгч индикатор ашиглан тооцсон ба утгыг итгэх завсар болон дундаж утгаас нь хамааруулан 3 түвшинд хуваахад эдийн засгийн нөхцөл байдлуудын суурь нөхцөл нь 40.2% (2020: 20%) бол магадлал бага хоёр хувилбар нь тус бүр 31% (2020: 20%) болон 28.8% (2020: 80%) магадлалтай байна. Суурь нөхцөл нь Банкны өөр бусад зорилго бүхий мэдээлэл болох стратегийн төлөвлөгөө, төсөв зэрэг бусад мэдээлэлтэй уялдсан байдаг.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

Банк сөрөг үр дагаварын хариуд эдийн засгийн өсөлт, бууралт, суурь тохиолдлын жигнэсэн дундаж хувилбарыг шинэчилж, цар тахлын дараах болон геополитикийн тэнцвэртэй бус байдлын нөлөөг илүү сайн тусгахын тулд шинэчилсэн хувилбаруудыг авч үзэн бусад мэдээллүүдтэй уялдуулсан.

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник, үргэлжлэл

Өөрчлөгдсөн санхүүгийн хөрөнгө

Зээлийн гэрээний нөхцөлүүд нь хэд хэдэн шалтгааны улмаас өөрчлөгдөж болох ба үүнд зах зээлийн нөхцөл, харилцагчийг тогтоох, харилцагчийн одоогийн болон боломжит зээлийн чанарын үзүүлэлт доошилсон эсэхэд хамаарахгүй бусад хүчин зүйлс орж болно. Хугацаа нь хэтрээгүй, бүтцийн өөрчлөлт хийгдээгүй тохиолдолд Түвшин 1 дэх зээл, 90 хоногийн дотор хугацаа хэтэрсэн, өөрчлөгдсөн зээлийг Түвшин 2 дахь зээл гэж ангилна. Хугацаа хэтэрсэн буюу 90-ээс дээш хоногийн хугацаатай зээлийг Түвшин 3-ийн зээл гэж үнэлнэ.

Зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлын тооцоолол

Зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлын тооцоололд дараах гол хувьсагчид хамаарна:

- Дефолт болох магадлал (PD);
- Дефолт болсон тохиолдолд хүлээх алдагдлын хэмжээ (LGD);
- Дефолт болсон үеийн дүн (EAD).

Түвшин 1 дэх зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлыг 12 сарын хугацааны түрших PD-г LGD болон EAD-ээр үржүүлэн тооцоолно. Ашиглалтын хугацааны түршид зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлыг ашиглалтын хугацааны түршийн PD-г LGD болон EAD-ээр үржүүлэн тооцоолно.

LGD нь дефолт болох үеийн боломжит алдагдлын хэмжээ юм. Банк LGD-ийн хэмжигдэхүүнүүдийг тооцохдоо дефолт болсон харилцагч талуудын эсрэг нэхэмжлэлээс нөхөн төлөлт хийгдсэн түүхэн мэдээллийг харгалзан үздэг. LGD-ийн тооцоолол нь эдийн засгийн 3 хувилбарт дахин тохируулагддаг. LGD-ийг үр ашигт хүүгийн хэмжээг ашиглан дискаунтлагдсан мөнгөн гүйлгээний сууриар тооцоолдог.

EAD нь дефолт болох үеийн зээлийн хүлээгдэж буй дүнг илэрхийлнэ. Харилцагчийн одоогийн зээлийн дүн болон гэрээний хүрээнд өөрчлөгдөх болох, мөн хорогдуулалтаас үүсэх одоогийн үнэ цэнийн боломжит өөрчлөлтүүдээс EAD-г үүсгэдэг. Санхүүгийн хөрөнгийн EAD нь дефолт болох үеийн нийт дансны үнийг илэрхийлдэг. Зээлийн үүргийн хувьд EAD нь түүхэн ажиглалт болон ирээдүйн таамаглал дээр тулгуурлан тооцогддог гэрээний дагуух ирээдүйн боломжит дүн юм. Санхүүгийн баталгааны хувьд EAD нь санхүүгийн баталгааны төлбөр үүсэх баталгааны эрсдэлийг илэрхийлдэг.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

Дээр дурдсанчлан, 12 сарын хугацааны турших хамгийн өндөр PD-г ашиглах Түвшин 1 дэх санхүүгийн хөрөнгийн хувьд, зээлийн эрсдэлийн удирдлагын зорилгоор урт хугацааг авч үзсэн ч Банк нь зээлийн эрсдэлд өртөх хамгийн урт гэрээний хугацаа (зээлдэгчийн хугацаа сунгах сонголтыг хамруулан) бүхий зээлийн дефолт болох эрсдэлийг авч үздэг.

Үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолоход ашигласан үзүүлэлт, таамаглал болон арга техник, үргэлжлэл

Өөрчлөгдсөн санхүүгийн хөрөнгө, үргэлжлэл

Гэрээний хамгийн урт хугацаа нь Банк төлбөрийг шаардах эсвэл зээл болон баталгааны үүргийг дуусгавар болгох өдөр хүртэл байна.

Гэсэн хэдий ч, зээл болон олгогдоогүй зээлийн үүргийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг багтаадаг иргэдийн богино хугацааны зээл, зээлийн картын хувьд, хэрэв Банкны эргэн төлөлтийг шаардах боломж болон олгогдоогүй үүргийг цуцлах нь гэрээний сануулгын хугацаа хүртэлх зээлийн алдагдлын дүнг хязгаарладаггүй бол Банк нь хүлээгдэж буй зээлийн эрсдэлийг гэрээний хамгийн урт хугацаанаас илүү урт хугацаанд хэмждэг. Эдгээрт тогтмол хугацаа болон эргэн төлөлтийн бүтэц байдаггүй ба бүлгийн сууриар зохицуулагддаг. Банк нь эдгээрийг шүүд цуцалж болох боловч энэхүү гэрээний эрх нь өдөр тутмын үйл ажиллагааны хэрэгжилт биш бөгөөд зөвхөн бүтээгдэхүүний түвшинд зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц нөлөө илэрсэн тохиолдолд хэрэгждэг. Энэхүү урт хугацаа нь хүлээгдэж буй зээлийн эрсдэлийг бууруулахад чиглэсэн Банкны хэрэгжүүлэх зээлийн эрсдэлийн үйл ажиллагааны хүрээнд тооцоологддог. Эдгээрт хязгаарыг бууруулах, бүтээгдэхүүнийг цуцлах эсвэл зээлийн үлдэгдлийг тогтмол төлөлттэй зээлд хөрвүүлэх зэрэг багтана.

Банк хязгаарлагдмал түүхэн мэдээлэлтэй учир дотооддоо бэлэн мэдээллийг дэмжих гадаад жишиг мэдээлэл ашигладаг. Зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлын тооцоололд нөлөөлөхүйц оролцоотой гадаад жишиг мэдээллүүд:

Ашиглагдсан гадаад жишиг мэдээлэл

PD	LGD
- Moody's-ийн Байгууллагын дефолт болон нөхөлтийн түвшин, 1983-2017	- Moody's-ийн Байгууллагын дефолт болон нөхөлтийн түвшин, 1983-2017
- Moody's-ийн Sub-Sovereign дефолт болон нөхөлтийн түвшин, 1983-2018H	- Moody's-ийн Sub-Sovereign дефолт болон нөхөлтийн түвшин, 1983-2018H
- Moody's-ийн structured түвшний шилжилт, 2019 оны 10 дугаар сар	- Basel-ийн Тоон нөлөөний судалгаа 3, Техникийн удирдамж, LGD сангийн арга аргачлал
- Moody's-ийн structured түвшний шилжилт, 2020 оны 10 дугаар сар	

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.2 Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлаас үүсэх дүн, үргэлжлэл

Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын нөөц, үргэлжлэл

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
БДОБҮЦ-ээр хэмжигдсэн өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас				
01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	18,128	-	-	18,128
Үүссэн болон худалдан авсан шинэ санхүүгийн хөрөнгүүд	179,235	-	-	179,235
Үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгө	(87,612)	-	-	(87,612)
12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	109,751	-	-	109,751

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдсэн өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас				
01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	-	-	-	-
Үүссэн болон худалдан авсан шинэ санхүүгийн хөрөнгүүд	24,763	-	-	24,763
Үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгө	-	-	-	-
12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	24,763	-	-	24,763

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2020			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
БДОБҮЦ-ээр хэмжигдсэн өрийн хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас				
01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	105,740	-	-	105,740
Үүссэн болон худалдан авсан шинэ санхүүгийн хөрөнгүүд	18,128	-	-	18,128
Үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгө	(105,740)	-	-	(105,740)
12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	18,128	-	-	18,128

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021	2020
	Түвшин 1	Түвшин 1
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө		
01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	178,766	104,559
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өсөлт	327,185	74,207
12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	505,951	178,766

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.3 Төлбөрийн чадварын эрсдэл

Банк харилцагчийн өмнө хүлээсэн төлбөр тооцооны үүргээ цаг хугацаанд нь биелүүлэх чадваргүй болох, эсхүл тухайн үүргийг биелүүлэхэд ихээхэн хэмжээний зардал гарах нөхцөл байдал үүсэхийг төлбөрийн чадварын эрсдэл гэж үзнэ. Банк нь төлбөрийн чадварын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах зорилгоор Монголбанкны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хангаж ажиллахаас гадна төлбөрийн чадварын стресс тест сар тутам тооцож ЭУХ-д тайлагнаж ажилладаг.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.3 Төлбөрийн чадварын эрсдэл, үргэлжлэл

Санхүүгийн өр төлбөрийг гэрээний үлдэж буй хугацаагаар хийсэн шинжилгээ

Доорх хүснэгтэд 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх Банкны санхүүгийн өр төлбөрүүдийн дуусгавар хугацааг тэдгээрийн аливаа нэг хөнгөлөлтгүйгээр, гэрээний дагуу эргэн төлөх үүргүүд дээр үндэслэн харууллаа. Банкны харилцагчдын дийлэнх нь гэрээт хугацаанаасаа өмнө зарлагын гүйлгээ хийхгүй гэсэн хүлээлттэй байгаа ба хадгаламжийн татан авалтын түүхэн өгөгдлүүд дээр үндэслэн Банкны хүлээж буй мөнгөн урсгалыг хүснэгтэд тусгаагүй болно.

(Мянган төгрөгөөр)

2021 оны 12 дугаар сарын 31

Тодруулга	2021 оны 12 дугаар сарын 31							
	Хугацаагүй	6 сар хүртэл	6 сараас 1 жил хүртэл	1-ээс 5 жил	5-с дээш жил	Дискаунтлаагүй нийт дүн	Дансны үнэ	
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	23	1,695,309	79,799,274	9,789,998	315,270	-	91,599,851	90,063,973
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	24	60,056,656	120,829,175	103,581,215	49,550,520	3,511	334,021,077	318,303,255
Репо хэлцэл	25	-	76,896,454	-	-	-	76,896,454	76,731,558
Зээлээр авсан санхүүжилт	26	-	3,577,149	41,920,253	3,825,591	-	49,322,993	47,066,560
Дериватив санхүүгийн өр төлбөр	18	-	20,009	-	-	-	20,009	20,009
Бусад өр төлбөр	27	7,270,068	-	-	-	-	7,270,068	7,270,068
Баталгаа	31	972,781	8,727,313	401,502	1,300,000	-	11,401,596	11,401,596
Зээлийн үүрэг	31	328,036	-	5,020,000	-	-	5,348,036	5,348,036
Нийт		70,322,850	289,849,374	160,712,968	54,991,381	3,511	575,880,084	556,205,055

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.3 Төлбөрийн чадварын эрсдэл, үргэлжлэл

		2020 оны 12 дугаар сарын 31							
		6 сараас 1 жил						Дискаунтлагүй	Дансны
(Мянган төгрөгөөр)	Тодруулга	Хугацаагүй	6 сар хүртэл	хүртэл	1-ээс 5 жил	5-с дээш жил	нийт дүн	үнэ	
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	23	1,693,248	100,302,350	11,390,970	-	-	113,386,568	112,195,768	
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	24	26,828,464	41,499,799	22,279,167	459,864	-	91,067,294	87,948,924	
Репо хэлцэл	25	-	23,000,000	-	-	-	23,000,000	22,949,907	
Зээлээр авсан санхүүжилт	26	-	-	637,100	22,717,973	-	23,355,073	20,620,840	
Бусад өр төлбөр	27	3,127,866	143,780	1,555,154	2,376,014	-	7,202,814	7,202,814	
Баталгаа	31	982,939	17,250	110,380	-	-	1,110,569	22,969	
Зээлийн үүрэг	31	814,212	-	-	-	-	814,212	-	
		33,446,729	164,963,179	35,972,771	25,553,851	-	259,936,530	250,941,222	

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.4 Зах зээлийн эрсдэл

Зах зээлийн хүчин зүйлийн сөрөг нөлөөллийн улмаас Банкны эзэмшиж буй санхүүгийн хэрэгслийн үнэлгээнд өөрчлөлт орж, хохирол хүлээх эрсдэлийг зах зээлийн эрсдэл гэж үзнэ.

Хүүгийн түвшний эрсдэл

Хүүгийн түвшний эрсдэл гэдэг нь Банкны эзэмшиж буй хүүгийн өөрчлөлтөд мэдрэмжтэй позицууд хоорондоо зөрүүтэй байх үед зах зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлтийн улмаас Банкны орлого ба эдийн засгийн өртөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хэлнэ. Зах зээлийн хүүгийн өөрчлөлтөөс Банкны хүүнд мэдрэмжтэй хөрөнгө, өр төлбөрийн зөрүүнээс хүлээх алдагдал нь Банкны төсөвлөсөн цэвэр хүүгийн орлогод шууд нөлөөлдөг. Зах Зээлийн Эрсдэлийн Удирдлагын Газраас хүүгийн өөрчлөлтөөс үүсч болох хүүнд мэдрэмжтэй хөрөнгө, өр төлбөрийн зөрүүнээс хүлээх алдагдлын Банкны төлөвлөсөн цэвэр хүүгийн орлогод харьцуулсан харьцааг долоо хоног тутам тооцож АПУХ-нд танилцуулдаг. Мөн хүүгийн стресс тестийг сар тутам тооцож ЭУХ-нд тайлагнадаг ба хүүгийн эрсдэлийн түвшинг Эрсдэлийн Хорооноос баталсан хязгаарын хүрээнд хянан ажилладаг.

Гадаад валютын ханшийн эрсдэл

Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн улмаас гадаад валютын нээлттэй позицийн үнэлгээ болон гадаад валютын арилжааны үр дүнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг гадаад валютын ханшийн эрсдэл гэж үзнэ. Банк нь гадаад валютын ханшийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор Монголбанкны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг мөрдөж ажиллахаас гадна Хамгийн их эрсдэлийн арга (VAR)-аар тухайн өдрийн нээлттэй позицоос алдаж болох хамгийн их алдагдлын хэмжээг өдөр бүр хэмжиж, иргэн, гадаадын болон дотоодын банк, байгууллагуудтай хийх арилжааны хэмжээ, арилжаа, ханшийн тэгшитгэлээс хүлээх алдагдлыг ЭУХ-оос баталсан хязгаарын хүрээнд хянаж ажилладаг. Хязгаарын хэрэгжилтийг АПУХ-нд тайлагнаж ажилладаг бол гадаад валютын ханшийн эрсдэлийн стресс тестийг ЭУХ-нд танилцуулдаг.

Дараах хүснэгтэд гадаад валютын эрсдэлд өртөж болох Банкны хөрөнгийн дүнг 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний болон 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар үзүүлэв. Хүснэгтэд санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бүртгэлийн дүнг гадаад валют тус бүрээр бүлэглэн үзүүлэв.

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.4 Зах зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар

(Мянган төгрөгөөр)

	Тод	Төгрөг	Ам.доллар	Евро	Бусад	Нийт
Санхүүгийн хөрөнгө						
Бэлэн мөнгө ба Монголбанкин дахь мөнгө	15	100,083,413	10,496,497	8,142,917	4,024,767	122,747,594
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, Хадгаламж	16	15,973,806	20,453,788	715,091	442,337	37,585,022
Бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	13,217	-	-	-	13,217
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө	17	80,416,180	-	-	104,048	80,520,228
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	2,427,215	-	-	-	2,427,215
Дериватив санхүүгийн хөрөнгө	18	35,712	-	-	-	35,712
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	19	354,543,206	66,443,586	2,582,870	-	423,569,662
Бусад хөрөнгө	22	2,082,749	23,670	10,148	16,788,485	18,905,052
		555,575,498	97,417,541	11,451,026	21,359,637	685,803,702
Санхүүгийн өр төлбөр						
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	23	69,291,305	20,772,063	517	88	90,063,973
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	24	241,224,257	48,000,508	8,306,430	20,772,060	318,303,255
Репо хэлцэл	25	76,731,558	-	-	-	76,731,558
Зээлээр авсан санхүүжилт	26	30,453,017	13,344,464	3,269,079	-	47,066,560
Дериватив санхүүгийн өр төлбөр	18	20,009	-	-	-	20,009
Бусад өр төлбөр	27	6,149,464	1,112,449	7,778	377	7,270,068
		423,869,610	83,229,484	11,583,804	20,772,525	539,455,423
Цэвэр позиц		131,705,888	14,188,057	(132,778)	587,112	146,348,279

ТЭЭВЭР ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жил

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.4 Зах зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар

(Мянган төгрөгөөр)

	Тод	Төгрөг	Ам.доллар	Евро	Бусад	Нийт
Санхүүгийн хөрөнгө						
Бэлэн мөнгө ба Монголбанкн дахь мөнгө	15	37,836,122	6,405,426	3,242,280	168,346	47,652,174
Банк, санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	16	49,398,784	5,783,888	5,601,617	105,689	60,889,978
Бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	266,720	-	-	-	266,720
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө	17	22,930,314	-	-	-	22,930,314
Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгө	17	-	-	-	-	-
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	19	155,678,124	61,060,501	-	-	216,738,625
Бусад хөрөнгө	22	341,723	5,121	-	-	346,844
		266,451,787	73,254,936	8,843,897	274,035	348,824,655
Санхүүгийн өр төлбөр						
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	23	58,835,098	44,616,399	8,744,261	10	112,195,768
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	24	48,778,967	39,044,002	67,626	58,329	87,948,924
Репо хэлцэл	25	22,949,907	-	-	-	22,949,907
Зээлээр авсан санхүүжилт	26	20,620,840	-	-	-	20,620,840
Бусад өр төлбөр	27	4,459,915	2,405,416	337,117	366	7,202,814
		155,644,727	86,065,817	9,149,004	58,705	250,918,253
Цэвэр позиц		110,807,060	(12,810,881)	(305,107)	215,330	97,906,402

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.4 Зах зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Урьдчилан төлөлтийн эрсдэл

Урьдчилан төлөлтийн эрсдэл гэдэг нь үйлчлүүлэгчид болон харилцагч байгууллагууд нь хүлээгдэж байснаас эрт эсвэл хойно төлбөрөө буцаан төлөх эсвэл төлбөр хийхийг хүссэний улмаас Банк санхүүгийн алдагдалд орох эрсдэл юм.

Банк нь төрөл бүрийн түвшний урьдчилан төлөлтүүдийн хүүгийн цэвэр орлогод үзүүлэх нөлөөллийг урьдчилан тооцоолохдоо хялбаршуулсан аргыг авч хэрэглэдэг.

Үйл ажиллагааны эрсдэл

Үйл ажиллагааны эрсдэл гэдэг нь үйл ажиллагааны процесс, хүний болон системийн, гадаад үйл явдлуудын хангалтгүй байдал эсхүл доголдол гарснаас шалтгаалан алдагдал хүлээх эрсдэлийг хэлнэ. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын хүрээнд “Хамгаалалтын гурван шугам”-ыг хэрэгжүүлж ажилладаг бөгөөд хамгаалалтын нэгдүгээр шугам, эрсдэл ба хяналтын удирдлага буюу эзэн нь өдөр тутмын үйл ажиллагаанд эрсдэлийг олж илрүүлэх, үнэлгээ хийх, арга хэмжээ авах эрсдэлийг удирдан ажиллах чиг үүрэгтэй; хамгаалалтын хоёрдугаар шугам, эрсдэлийн удирдлагын хяналтыг хэрэгжүүлэгч нь эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо, эрсдэлийг удирдах бодлого, журам, стандарт, арга аргачлалыг боловсруулж 1-р шугамд дэмжлэг үзүүлэх чиг үүрэгтэй; хамгаалалтын гуравдугаар шугам, хараат бус баталгаажуулалтыг хэрэгжүүлэгч нэгж нь 1-р шугамын эрсдэлийн удирдлагын үр дүнтэй байдал, 2-р шугамын тогтолцоо, үйл ажиллагааны үр дүнтэй байдлыг тус тус шалгаж дүгнэх чиг үүрэгтэй ажиллаж байна.

Активын чанарын үнэлгээ (АЧҮ)

2017 оны 5 дугаар сарын 24-ний өдөр Олон Улсын Валютын Сангийн Захирлуудын Зөвлөлөөс Монгол Улсын эдийн засгийн шинэчлэлийн хөтөлбөрийн хүрээнд Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөрийг гурван жилийн хугацаанд хэрэгжүүлэхээр баталсан. Хөтөлбөрийн хүрээнд ойролцоогоор 5.5 тэрбум ам.долларын санхүүжилт олгогдох бөгөөд Азийн Хөгжлийн Банк, Дэлхийн Банк, Япон Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос Улс болон Бүгд Найрамдах Хятад Ард улсуудаас дэмжлэг авах юм. Хөтөлбөрийн нэгэн тулгуур нь банкны системийг сэргээн тогтворжуулж, Монголбанкны үйл ажиллагааг бэхжүүлэхэд чиглэсэн цогц арга хэмжээ юм. Хөтөлбөрийн хүрээнд, Монгол Улсын Арилжааны Банкуудын Төлбөрийн Чадварын Үнэлгээг (АЧҮ-г хамруулаад) Монголбанк зохион байгуулсан. АЧҮ-г Европын Төв Банкны Активын Чанарын Үнэлгээний Удирдамж 2-ын дагуу гүйцэтгэсэн ба Монголбанк нь тодорхой зүйлсийг Монгол Улсын нөхцөл байдалд тааруулж тусгайлан тохируулсан.

36. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

36.4 Зах зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Активын чанарын үнэлгээ (АЧҮ), үргэлжлэл

2018 оны 5 дугаар сард Монголбанкнаас 2018 оны 01 дүгээр сард арилжааны банкуудад танилцуулсан АЧҮ-ний үр дүнг дахин үнэлж, 2018 оны тайлант жилийн эцэст шаардлагатай өөрийн хөрөнгийн хэмжээг тооцон арилжааны банкуудад танилцуулсан бөгөөд энэ нь АЧҮ-ний үр дүнгээрх чанаргүй зээлийн хэмжээ болон банкуудын бизнес төлөвлөгөөнд үндэслэсэн стресс тестийн үр дүнд суурилсан. Энэ нь 2018 оны эцэст банкны системийн хэмжээнд шаардлагатай өөрийн хөрөнгийн хэмжээг дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 3.1 хувьтай тэнцэх хэмжээнд байхаар өөрчлөлт орсон. 2018 оны 9 дүгээр сард арилжааны банкууд нь Монголбанкнаас шаардсан АЧҮ-ний үр дүнгээрх нэмэлт зээлийн болзошгүй эрсдэлийн санг бүртгэсэн бөгөөд энэ нь ОУВС-ийн Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөрийн 5 дахь тайланд тусгасан төлөгдсөн зээлийн хэмжээгээр тохируулагдсан дүн болно.

Санхүүгийн тайланг баталсан өдрөөр АЧҮ-ний үр дүнгээр шаардсан зээлийн эрсдэлийн санг Банк байгуулсан бөгөөд шаардлагатай өөрийн хөрөнгийн хэмжээг өгөгдсөн цаг хугацаанд татан төвлөрүүлсэн.

37. Өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцаа

Банк бизнесийн эрсдэлийг өөрийн хөрөнгөдөө тулгуурлан идэвхтэй удирддаг. Бусад арга хэмжээнүүдээс гадна Монголбанкнаас тогтоосон дүрэм, харьцаануудыг ашиглах замаар Банкны өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааг хянадаг.

Өөрийн хөрөнгийн удирдлага

Монголбанк нь өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааны шаардлагыг нийт арилжааны банкуудад тавьж, хянадаг.

Өөрийн хөрөнгөнд суурилан тооцсон өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний харьцааг 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар 12 хувиас багагүй (2020 оны 12 дугаар сарын 31: 12%) байлгахыг шаардсан бөгөөд 1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө ба эрсдэлээр жигнэсэн нийт хөрөнгө 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар 9 хувиас багагүй байна (2020 оны 12 дугаар сарын 31: 9%).

37. Өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцаа, үргэлжлэл

Өөрийн хөрөнгийн удирдлага, үргэлжлэл

Банкны өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцаа 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний болон 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2021.12.31	2020.12.31
1-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө	182,592,899	109,021,135
2-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө	110,347	18,724
1 ба 2-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө	182,703,246	109,039,859
Эрсдэлээр жигнэсэн актив	534,707,444	274,875,378

Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний үзүүлэлт

Эрсдэлээр жигнэсэн активын хувиар илэрхийлсэн нийт өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний хувь

34.17% 39.67%

Эрсдэлээр жигнэсэн активын хувиар илэрхийлсэн 1-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний хувь

34.15% 39.66%

2021 болон 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх эрсдэлээр жигнэсэн активыг эрсдэлийн ангилалд дараах байдлаар хуваарилна:

(Мянган төгрөгөөр)

%	2021		2020	
	Эрсдэлийн хөрөнгө	Жигнэсэн	Эрсдэлийн хөрөнгө	Жигнэсэн
0	205,695,037	-	70,582,488	-
20	20,865,106	4,173,021	49,706,189	9,941,238
50	2,944,004	1,472,002	1,417,038	708,519
90	-	-	40,982,645	36,884,381
100	422,523,401	422,523,401	137,726,167	137,726,167
150	71,026,013	106,539,020	59,743,382	89,615,073
Нийт	723,053,561	534,707,444	360,157,909	274,875,378

38. Тайлант үеийн дараах үйл явдал

Засгийн Газраас хэрэгжүүлсэн бодлогын дэмжлэг, бүх нийтийн вакцинжуулалт болон цар тахлын үед хэрэгжүүлж байсан хөл хориог цуцалсантай холбоотойгоор 2021 онд эдийн засаг өсөлттэй байсан хэдий ч Ковидын өмнөх үетэй харьцуулахад өсөлтийн түвшин доогуур байна.

БНХАУ-ын хилийн хориг нь бараа бүтээгдэхүүний нийлүүлэлт тасалдах, өртөг зардал нэмэгдэх зэрэг хүндрэлтэй нөхцөлийг үүсгэсэн. Нийлүүлэлтийн тасалдал хүлээгдэж байснаас удаан хугацаанд үргэлжлэхээр байгаа нь хэрэглээний бараа бүтээгдэхүүний үнэ огцом өсөхөд нөлөөлж байна. Эдийн засаг сэргэж байгаа хэдий ч инфляцийн түвшин өндөр байгаатай холбогдуулан Монголбанк бодлогын хүүгээ өсгөж эхэлсэн. Засгийн Газрын их шинэчлэлийн бодлого хэрэгжсэнээр эдийн засагт үзүүлэх эерэг нөлөөлөл нь хараахан мэдэгдээгүй байна.

Банк нь ОХУ, Украины хооронд үүссэн нөхцөлийг санхүүгийн болон үйл ажиллагааны найдвартай байдлын үүднээс анхааралтай ажиглан, эрсдэл, хөрөнгө зохицуулалт, олон улсын худалдаа, төлбөр тооцооны нэгжүүдийн бүрэлдэхүүнтэй ажлын албыг байгуулан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг цаг алдалгүй, шуурхай хэрэгжүүлж байна.

Энэхүү тогтворгүй орчны улс орнуудын аюулгүй байдал, эдийн засгийн тогтвортой байдалд зэрэгт нөлөөлөх сөрөг үр дагаврыг харгалзан үзэж, Банк нь нөлөөнд өртөж болзошгүй бизнесийн салбаруудад үзүүлэх банкны үйлчилгээг хязгаарлаж, гадаад худалдаа, зээл, валютын гүйлгээ бүрийг нэг бүрчлэн хянах, хумих замаар үүсч болох эрсдэлээ бууруулан ажиллаж байна. Ийм төрлийн эрсдэлийн дүнг тодорхойлоход, нийт зээлийн багцын 17 тэрбум төгрөг буюу зөвхөн 3.6 хувь л газрын тос, шатахуун импортлогчдод олгосон зээл байна. Эдгээр харилцагчийн зээл төлөлт, бизнесийн үйл ажиллагаа хэвийн байна.

2022 он гарснаар, Монголбанк эрсдэлийн сангийн бодлогыг чангатгасан бөгөөд Банк шаардлагын дагуу зээл тус бүрээр тусгай санг, мөн ерөнхий эрсдэлийн санг нийт зээлийн багцын 1 хувиар тооцон байгуулж эхэлсэн.

Одоогоор хурдацтай өөрчлөгдөж буй нөхцөл байдалд Банк нь сэрэмжтэй, шаардлагатай нөөц бололцооны бэлтгэлтэй байж, аливаа эрсдэл, боломжийн тэнцвэрийг алдагдуулахгүйгээр ажиллахыг хичээж байна.

ОХУ болон Украины нөхцөл байдлаас үүдэн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн тайланд нэмэлт тодруулга хийх шаардлага үүсэхүйц Банкны үйл ажиллагаанд шууд болон шууд бус нөлөөлөл байхгүй хэмээн Банкны удирдлагууд үнэлэв.

39. Орчуулга

Эдгээр санхүүгийн тайлангууд нь Англи болон Монгол хэл дээр бэлтгэгдсэн бөгөөд Англи болон Монгол хувилбарын хооронд утга агуулгын зөрүү үүссэн тохиолдолд Англи хувилбарыг баримтална.